Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Komünistler sendikal
çalışmaya ağırlık verin!

Karkêren hemû
welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl: 10, Sayı: 251
30 Ocak 1984

YAŞAMIN GÖSTERDİKLERİ

Emine Engin

Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye, giderek emperyalizmin palyaçosu da oluyor.

Aftan sözetmek yasaklandı, aftan sözetmenin yasaklandığından sözetmek de yasaklandı. Yakında yeni bir yasak bekleniyormuş: Aftan sözetmenin yasaklandığından sözetmenin yasaklandığından sözetmenin yasaklandığı!

Bu yasaklar artık burjuvazinin yalnızca kendisine yöneliktir, o da yalnızca psikolojik kendine telkin düzeyinde! Burjuvazi affedilmeyeceği anlamanın korkusunu önlemeye çabalıyor.

Birinci Özal döneminde biz şunu açıkça belirtmiştik: Özal'ın her adımı işçiye emekçiye karşı olacaktır, ama Türkiye kapitalizminin en küçük bir kurtuluş olasılığı varsa, bu da faşizm altında Özal'ın yolundan olabilecektir. Nitekim, böyle bir olasılık yaşamda varolduğu sürece, Özal, "sevimli bir gerici" görünümündeydi. Ancak yaşam bu olasılığı büyük ölçüde kaldırıp attı. Bugün Özal, Özal'ın kişisinde tüm Türkiye burjuvazisi palyaço durumundadır. Türkiye'de artık oynayanların bile başarısına inanmadığı bir oyun oynanıyor. Herhalde bu nedenle Özal son zamanlarda sık sık allahtan sözetmeye başladı!

Özal birkaç kez komünistlere dil uzattı, komünistlerin alternatifinin olmadığını söyledi. Oysa asıl burjuvazinin alternatifi kalmamıştır. Bugün burjuvazinin oynadığı oyun, onları, komünistlerin alternatifine benzetme çabasıdır. Karşı devrim cançekişiyor, cançekişirken de son çare olarak kendisini "devrim" gibi göstermeye yelteniyor. Bu demagojiyi Hitler ve Mussolini ilk başlarda yapmışlardı, Türkiye faşizmi ise sonlarda yapıyor.

TKP'nin 4. Program Taslağı'nı tartıştığımız, *İşçinin Sesi*'nin 10. yılını kutlamaya yaklaştığımız şu sıralarda işçi gururuyla söyleyebiliriz ki, Türkiye'nin artık kişiliksiz burjuvazisi, bizim programımızı taklit ediyor görünmekten başka bir yol bulamıyor. (Ne raslantıdır ki menşevikler de öyle!) Sanki sosyalizme açılan ileri demokratik halk devriminin yaklaşmakta olan gövdesi, burjuvazinin güldüren aynasında yansıyor!

Türkiye'de burjuvalar neler diyorlar, bir bakalım Antitekelci adımlardan söz ediyorlar. Sabancı bile kalkıp tekelleşme önlenmelidir diyor. Faşizme karşı demokrasi özlemi tersinden şöyle bir yansıma buluyor: Serbest rekabet geldi, bu da demokrasi demektir. Anti-emperyalizmi hiç elden bırakırlar mı? ABD'nin İsrail'le anlaşmasına, Türkiye'nin Ortadoğu'da üstlenmesini istediği role, Türkiye'ye yerleştirmek istediği füzelere vb. "esef edip" (!) duruyorlar.

Herkes işçilerden konuşuyor. Asgari ücret çok düşük, vergi dışı bırakılmalı, yükseltilmeli... Yakında varolan partileri, "işçi sınıfının partileri" (!) diye ilan ederlerse hiç şaşmayalım.

Herkes halkın gelirinin yükseltilmesinden, konut sorunun neredeyse bedavaya (!) çözülüvermesinden, üstelik bunların faturasının da zengine ödetilmesinden söz ediyor. Bankaları güçlendirme, halkı ipoteğe bağlama, inşaat sektörünü kurtarma, kaçakçılığı resmileştirme çabasına bu adları verme gereksinimi (?) duyuyorlar.

Durup dururken, Türkiye'de ulusal azınlık sorunu yoktur, diyorlar. Hani olsa, en demokratik tutumu kendileri alırlardı ama yok! Bu da Kürt sorununun tersten yansımasıdır.

Hele ki devlet sorunu. Özal "devlette ihtilal" yaptı, bürokrasiye savaş açtı diyorlar. Kendi baskı aygıtlarının masrafını azaltma umuduyla yaptıkları ıvır zıvır işleri, Paris Komünü tipi ucuz devlete, yani proletarya diktatörlüğüne benzetme (!!) çabası içindeler. Ama "en solu" bile halkın dışında bir devletten sözedebiliyor. Ancak bundan sözedebiliyor.

Gençlik sorunu gündemdedir. Kadın sorunu gündemdedir. Herkes barışsever (!) kesildi. *Nokta* dergisi gündemde olan sorunların çözümünü değil ama sorunların kendisini güzel yansıtan bir platform oldu. Yine de "en güzel" yansıtan Mehmet Barlas'tır.

Barlas uzun bir süredir Türkiye burjuvazisinin kişiliksizliğini yansıtırcasına Marksist-Leninist terimler kullanıyor. Örneğin önce Özal'ın "finans-kapital"e ağır darbe indirdiğini yazmıştı. (*Milliyet*, 21 Aralık 1983) Bir süredir azıttı. Sunalp hakkında yazdığı bir yazıda, "sivil toplum"dan söz edip, "Bonapartistlik" yapmadığı için Sunalp'i övüyor. (*Milliyet*, 6 Ocak 1984) Son olarak ise, Özal "Türkiye 5 yılda kurtulmazsa hiç kurtulmaz" deyince, Barlas 5 yıl dayanın, 5 yıl sonra "merkezi plana bağlı sosyalist bir kalkınma modelini" uygulayabiliriz diye yazdı. (*Milliyet*, 18 Ocak 1984)

Bugün burjuvazi, kendi çıkarları doğrultusunda düzgün adım atmanın bile ancak "çabası" içindeyken, bu zavallı çabasını da yığınların özlemini çektiği "devrim" diye sunacak kadar kişiliksizdir. Gülünç bir konumdadır.

Sanıyorlar ki yerel seçimleri bir an önce defederlerse, ülkedeki siyasal canlanmadan kurtulacaklar. Oysa hiç de öyle değildir. YÖK'e, İş Yasaları'na, Basın Yasası'na vb. karşı yükselen tüm sesler giderek Anayasa'ya, oradan da orduya devlete karşı yöneliyor. Af diye haykıran yığınlar cezaevlerinde yiğitçe direnen devrimciler sanılmasın burjuvaziden af istiyorlar. Onlar, çoktan gereksizleşmiş olan bir parazit sınıfın başta kalmasını artık affetmeyeceklerini dile getiriyorlar.

Türkiye burjuvazisinin tarihsel gereksizliği herhalde Kemal'in sahte TKP kurdurmasıyla, gerçek TKP'nin yöneticisi Mustafa Suphi ve 14 yoldaşımızı katledişiyle başlıyordu. Yoldaşlarımızın 63. ve büyük önderimiz Lenin'in 60. ölüm yıldönümünü anarken, şunu kıvançla söyleyebiliriz ki bu süreç önemli bir döneme yaklaşıyor, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi Türkiye'de pencerelerden bakıyor, Marksizm-Leninizmin gölgesi ülkeye düşüyor.

Pencereden bakan devrimi gerçekleştirmek, *zaman içinde* işçi sınıfımızın devrimci hünerine, Türkiye Komünist Partisi'nin devrimci önderliğine bağlıdır.

İŞÇİNİN SESİ

Masrafı: İngiltere'de 50p, Almanya'da 2DM ■ Yıllık abone: İngiltere'de 15 pound, Almanya'da 50DM ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İçindekiler

Emine Engin, Yaşamın gösterdikleri 1
Diyarbakır'da içeridekilerin ve dışarıdakilerin ortak eylemi 3
Tüm cezaevleri kaynıyor ... 3
Mustafa Suphileri anıyoruz 3
Dünya işçi sınıfının bağımsızlık bayrağı, Yaşasın Marksizm-Leninizmin kızıl sancağı 4
S. Acar, Fabrikalar kalemiz olsun 5
Türk-İş Kongresi'nin ardından 6
Aydınlık yolumuzda tutkuyla ilerliyoruz 7
Bir komünist işçinin not defterinden 7
Nurten Keskin, Menşeviklerin faşizm bilmecesi 8
R. Yürükoğlu, ÇEK-AL: İyi öncü değil kötü artçı bile değil III 9
Bağımsızlık ilanı değil ilhaka yönelik bir darbe 15
Parti tarihinden sayfalar ... 16
Memet Kurtalan, "Türkiye'ye Cruise füzeleri mi geliyor" 17
Elimizi çabuk tutuyoruz... 18
FKBDC Toplantısının Duyurusu 18
Yeşiller üzerine 18

Sıcak ilişkiler kuruyoruz .. 19
Bizim atölye 19
İşçi mizahı 19
Frankfurt'ta iki eylem iki yumruk 20
Hem kendimizi hem örgütümüzü geliştiriyoruz 20
Her örgütümüzde daha çok kadın yoldaş 20
Biraz da düşmandan öğrenmek 21
Bir işçinin kaleminden Norddarm grevi 22
Eylemin öğrettikleri 22

İŞÇİNİN SESİ 10 YAŞINDA

İşçinin Sesi, gücünü işçi sınıfının savaşımından aldı, 10 yıllık varlığı boyunca bu savaşıma artan ölçüde güç kattı. Böyle bir yoldan şimdi 11. yılına yaklaşıyor. İşçi sınıfına ve tüm emekçilere daha büyük yarar, burjuvaziye ve oportünizme daha büyük zarar verecek nice yıllara!

10. YIL

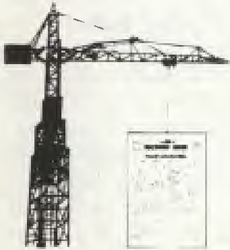
KUTLAMA TOPLANTISI

17 Mart 1984
Cumartesi
Saat 19.00

Stoke Newington Town Hall
Stoke Newington Church Street
LONDON N16

Biletler *İşçinin Sesi* ya da yerel dernek adreslerinden istenebilir.

Abone kampanyasından

Yoldaşlar,
İşçinin Sesi 10 yaşını dolduruyor. Başarılı bir geçmişten, zafere uzanan bir geleceğe doğru adımlarımızı hızlandırmada abone kampanyasının küçük ama önemli bir yeri vardır. Bu bilinçle, abone kampanyasını hızlandıralım, 11. yıla daha çok aboneyle girelim.

* * *

Değerli yoldaşlar,
İşçinin Sesi'nin abone kampanyasını sevinçle karşıladık. Bunun için ilk anda Ocak ayının 15'ine kadar size 8 abonenin yıllık parasını göndereceğiz. Ayrıca önümüze koyduğumuz ilk hedef 30 abonedir. Biz bu sayıyı aşacağımıza inanıyoruz. Bu 30 abone önümüze koyduğumuz kısa süreli ilk hedef. Bu hedefe varıldıktan sonra ikinci bir hedef saptayacağız.

İlişikte yolladığım adreslere gazeteyi sizin postalamanız daha iyi olur.

Z.B., Münih

* * *

İşçinin Sesi,
Değerli arkadaşlar,

Gönderdiğiniz mektubunuz ile yayın listesini aldığımı ve çok memnun olduğumu belirtirim.

Burada *İşçinin Sesi* taraftarı arkadaşlardan tüm yayınlarınızı hemen elde edebiliyoruz. Şu an yayınlarınızın çoğunun elimizde bulunduğunu ve okuma imkanına kavuşmuş olduğumuzu da belirtelim.

Kürdistanlı işçiler olarak *İşçinin Sesi*'ni ilgiyle izlediğimizi, ve elimizde bulunan "*Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*" gibi yapıtlarınızın, gücümüz oranında yürüttüğümüz politik bilinçlenme çalışmalarımızda önemli bir yere sahip olduğunu da belirtmiş olalım.

Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Yoldaşça selamlarımızı iletiriz.

Hakkı Sayan, Avustralya

CEZAEVLERİNDE DEVRİMCİLER FAŞİZMİ CEZALANDIRIYORLAR

Diyarbakır'da içeridekilerin ve dışarıdakilerin ortak eylemi

5 Ocak'ta Diyarbakır Cezaevi'nde yine açlık grevi başladı.

Gelen bilgilere göre PKK davasından müebbet hapis cezasına çarptırılmış olan İsmet Karat, işkence sonucunda öldürülmüştür. İsmet Karat'ın ölümü üzerine cezaevinde direniş başladı. Tutuklular aileleriyle görüşmeyi reddediyor, slogan ve marşlar söylüyorlar. Direnişi öğrenen ailelerin de cezaevi önünde açlık grevine başlaması üzerine 5 tutuklu ailesi göz altına alınıp bir süre sonra serbest bırakıldı.

Bir başka bilgiye göre, 7 tutuklu yangın sırasında yanmış, üçü ölmüştür. Yapılan otopsi sonucunda ölenlerin yangından değil, işkenceden öldüğü öğrenilmiştir.

Diyarbakır cezaevindeki bu olaylar üstüne Avrupa'da da dayanışma kampanyası başladı. İşgal, basın açıklamaları, cezaevine delege gönderilmesi ve benzeri eylemleri örgütlemek üzere geniş katılımlı bir toplantı düzenlendi. Toplantıya Proleter Dayanışma, Komkar, *Işçinin Sesi*, Devrimci Kurtuluş, KKDK Federasyon, ATİF, Kawa, *İşçi Gerçeği, Serxwebun* katıldılar. FİDEF, önce toplantıya geldi sonra işgal gibi izinsiz eylemlere katılamayacağını söyleyerek toplantıyı terketti.

Toplantı sonrası seçilen Yürütme Komitesi'nde Proleter Dayanışma, *Serxwebun*, Komkar, Partizan ve *İşçinin Sesi* yer aldı. Çıkarılan bir bildiriyle çelişkiye düştüğünü söyleyen Komkar Komite'den çekilebileceğini belirtti.

Yürütme Komitesi protesto kartları ve basın bildirileri çıkararak eylemleri örgütlemeye başladı.

Faşist cunta demir parmaklıklar arkasındaki insanlardan korkuyor. Korkmakta haklıdır, çünkü romatizması var, yağmurun yağacağını herkesten önce seziyor.

Tüm cezaevleri kaynıyor

Faşist cunta cezaevlerinde sınıf savaşımını bir türlü bastıramıyor. Cezaevleri kaynayan kazan durumunda. Buca Cezaevi'nde elbise direnişi hâlâ sürüyor.

Çanakkale'de, Hitler'in toplama kamplarına benzeyen 10 bin kişilik büyük bir esir kampı yapıldı. Burada özel bir eğitim sistemi ve her türlü işkence yöntemi uygulanıyor. Yine de direnişleri durduramadılar. Halkımızın tutuklu savaşerleri kararlı tutumlarını yiğitçe sürdürüyorlar. Direniş yaptığı için birçok tutuklu şu anda Çanakkale'de hücrelerde yatıyor. Arayanı soranı olmayan tutuklular, daha kötü uygulamalarla karşılaşıyor.

Faşist cunta demir parmaklıklar arkasındaki insanlardan korkuyor. Korkmakta haklıdır, çünkü romatizması vardır, yağmurun yağacağını herkesten önce seziyordur.

Cezaevlerinde olup bitenleri halkımıza iletiyoruz. Yığınların baskısını tutuklu aileleri yoluyla cezaevi yönetimlerine, faşist hükümete bildiriyoruz.

Savaşımıza daha da hız verelim!

Hayatın her alanında örgütlenelim!

İşkencelerin hesabını soracağız!

S. Servet, İzmir

Mustafa Suphileri anıyoruz

Türkiye burjuvazisi tarih sahnesine geç çıkmış bir sınıftır. Dünyada işçi sınıfı bağımsız varlığını ele güne kanıtlarken, ezilen halklar işçi sınıfının öncülüğünde savaşa dalarken, Türkiye burjuvazisi daha yeni yeni palazlanıyordu. Bu yüzden o, doğuştan zayıf, işçiden, halkın savaşından, devrimden doğuştan derin bir korku içindedir. Bugün halkımızın yiğit evlatlarına burjuvazinin uyguladığı hapis, zindan, idam ve işkence yeni değildir. Bundan 63 yıl önce de Mustafa Suphi ve 14 yoldaşımız hunharca katledildiler. O cinayeti işleyen Kemallerdi, bugünün suçlusu ise Evrenlerdir. Bu olgu şu gerçeği açıkça kanıtlıyor: Hapis, zindan, kan ve ateş sınıf savaşını, halkın kurtuluşunu durduramaz, durduramayacaktır. Cellatlar döktükleri kan denizinde boğulacaktır!

60. ölüm yıldönümünde Lenin'i sevgi, saygı ve kazanma kararlılığıyla anıyoruz

Dünya işçi sınıfının bağımsızlık bayrağı Yaşasın Marksizm-Leninizmin kızıl sancağı!

Dünya işçi sınıfının büyük önderi Lenin'in ölümü üzerinden 60 yıl geçti. 60. ölüm yıldönümünde bu dev Marksisti sevgi, saygı, en önemlisi, sınıf savaşında kazanma, Marksizm Leninizme bir zafer daha kazandırma kararlılığıyla anıyoruz.

Marksizm daha geçen yüzyılda işçi sınıfının bilincinde derin kök salmıştı. Bu yüzdendir ki, burjuvazi onu belleklerden silmeye, oportünizm ise "eskidi" diye 19. yüzyıl müzesine hapsetmeye çabalıyordu. Bu çabalara karşı Marksizmin enternasyonal savaşını, Marks ve Engels'ten sonra Lenin yönetti. Onun savaşkan önderliğinde saldırılar püskürtüldü, Marksizmin kızıl sancağı 20. yüzyıla dikildi.

Marksizmin bu enternasyonal savaşı, çeşit çeşit düşmana karşı, çeşitli alanlarda ve 20. yüzyılın, Marks ve Engels'in de öngördüğü yeni koşullarında verildi. Lenin bu savaşı, Marksizmin pırıl pırıl ışığında, öylesine ustaca yönetti ve savaşın yoğun deneyiminden öylesine önemli dersler öğretti ki, Marksizmin kızıl sancağı 20. yüzyılda dikilirken, üzerine Marksizm Leninizm diye yazıldı.

Bugün çevremize baktığımızda, ilk başta, Marksizm Leninizm bunalım içindeymiş gibi bir görünüm vardır. Ama biraz özüne inince göze çarpan olgu, bu görünümün tam tersine, çok sevindiricidir. Bunalım içinde olanlar, Marksizm Leninizm gibi güçlü bir silaha sırt çevirenlerdir, ona sırt çevirmenin sıkıntısı içindedirler. Onların bu bunalımı tam tersine, Marksizm Leninizmin gücünü kanıtlıyor.

Bu çağın başında Marksizm Leninizm o denli büyük bir etkinlik sağladı ki, bir yandan burjuvazinin saldırıları yoğunlaştı, öte yandan proleterleşmekte olan küçük burjuvazinin bazı kesimleri bu etkiyle doğrudan işçi hareketine yöneldiler, bazı kesimleri ise durdukları yerde Marksizm Leninizmin etkisini yansıtır yönde adımlar attılar.

Bunlar dünya komünist hareketini olumsuz yönde etkiledi. Lenin'in, katıldığı son Komintern Kongresi'nde de belirttiği gibi komünist hareketin kendi düzeyi oldukça yetersizdi. Saldırılar karşısında bel vermeye, katılanları öğüteceğine onların taşıdıkları yabancı görüşlere yem olmaya başladı. Komünist harekette böyle bir zayıflık ise, Marksizm Leninizmden etkilenen küçük burjuva hareketlerin derhal sapık görüş üretimini arttırmalarını getirdi. Ortalık giderek karıştı.

Bugün kimisi Lenin'i Rusya'ya hapsediyor, kimisi Marksizm *Leninizm* oluyorsa yanına şu şu adları da eklerim diye bir liste çıkarıyor, kimisi ben Marksistim ama Leninist değilim diyor, kimisi de Marksizm-Leninizmi, "Leninci" sözünü ağzından düşürmeden onun özünü koca bir sıfıra çeviriyor. Bunlar geniş bir yelpaze oluşturuyor. Bizim için örneğin *Demokrat Türkiye* yazarlarından *Atılım* yazarlarına kadar. Uluslararası alanda da epey örnek verebiliriz.

Bu kargaşanın gürültüsüne aldanmayın, doğru komünist görüşlerin güçlü bir konumdan duyurulması, bu gürültüyü bıçak gibi keser.

Başarılı olmanın, ilk koşulu, proletaryanın bağımsız ideolojisinin, Marksizm Leninizmin bu kargaşadan en küçük ölçüde bile etkilenmemesini sağlamaktır.

Başarının ikinci koşulu doğruları geniş yığınlara kavratabilmek, maddi güce dönüştürebilmektir.

Başarının bunlarla bağlı son ve en önemli koşulu ise devrimdir. Devrim burjuvaziye ve oportünizme karşı sözde değil, somut darbedir. Çevremizde gördüğümüz ve boyutları Türkiye sol hareketinin çok ötesine uzanan kargaşayı dağıtmanın, Marksizm Leninizmin, işçi sınıfının bağımsız kişiliğinin gücünü kanıtlamanın ana yolu devrim olacaktır. Olabilir, olmalıdır, olacaktır.

Lenin deyince akla ne geliyor? Marksizmin ve işçi sınıfının çağımızdaki tüm düşmanlarına karşı, işçi sınıfının bağımsız ideolojisiyle, siyasetiyle, kimliğiyle ardı arkası kesilmez bir saldırı geliyor. Nasıl bir saldırı? Kararlı ama akıllıca. İlkeli ve esnek. Saldırıya geçen, çoğu zaman ise savunması bile saldırı olan bir çizgi.

İşte 20.yüzyılın Marksizmi, Marksizm Leninizm bunlardır!

Dünya işçilerinin dev önderini 60. ölüm yıldönümünde ancak onun gibi savaşma ve kazanma kararlılığımızı bir kez daha haykırarak anabiliriz!

Fabrikalar kalemiz olsun

S. Acar

Finans-kapital dört yıldır bunalımı tersinden çözebilmek için çırpınıp duruyor. Çırpındıkça daha da batıyor.

Oynadıkları "demokrasiye dönüş" oyununun denetimini artık ellerinden kaçırdılar. Siyasal tutuklulara yapılan baskıların sürmesi kamuoyunda ciddi tepkilere yol açıyor. Tutuklu aileleri geçenlerde toplanıp Özal'la görüşmek istediler. Özal, sorunlarını dilekçeyle iletsinler dedi. Ama tutuklu yakınları yüzyüze görüşmekte direttiler. Bunun üzerine Özal geri adım attı, görüşmeyi kabullendi. Tutuklu aileleri de biliyorlar ki, Özal sorunlarına çare olmaz. Ama direnip görüşmeyi koparmakla, en azından, Özallara rahatça at oynattıkları günlerin geçtiğini gösterdiler.

Seçimler öncesinde ağızlarından "orta direk" demagojisini düşürmeyen Özalların hükümet olduktan sonraki ilk uygulaması petrole ve tekel maddelerine zam yapmak oldu. Meclis, zaten sınırlı olan işlevlerinin bir kısmını kanun gücünde kararname yetkisiyle hükümete devretti. Özallar bu geniş yetkileri, ekonomiyi finans-kapitalin altında alabildiğince merkezileştirmek için kullanıyorlar. Zamlar, iflaslar aldı yürüdü. Halk ateş püskürüyor. Sigara zamlarının açıklandığı günlerde bir adamın kahvede şöyle söylendiğini işittim:

"Dağdaki çobana, gel bu ülkeyi yönet desen, asgari ücret 10 bin lirayken bu zamları yapmaz. Ya fiyatları aşağı indirir, ya ücretleri yukarı çıkarır. Bu namussuzlar, halkın ne zorluklarla yaşadığını bilmez olurlar mı? Eşşek gibi (aynen böyle) biliyorlar. Ama işlerine gelmiyor. Böyle yapmasalar, zengin nasıl daha zengin olur?"

Hükümetin bel bağladığı ekonomi siyaseti, öyle çok konuştukları gibi umduklarını vermiyor. Bankacılık işlemlerini hafifletip faizleri yükselterek bankalara nefes aldırmak istediler. Üzerine gittim, bankacıları yokladım. Mevduatların artıp artmadığını sordum. Tüm bankalarda mevduat artışı diye birşey gözlenmemiş. Bir banka müdürü, "faizleri istediğin kadar arttır, yalnız milletin cebi boş, neyi yatıracak" dedi.

Mevduatlar artmıyor, banka kredileri ucuzlamıyor. Yatırımlar da hemen hemen durmuş gibi. Bu yüzden işsizlik iyice yaygınlaştı, dayanılmaz oldu.

Dört yıldır süren bu siyasete karşı toplumun devrimci öncüsü işçiler homurtularını her geçen gün arttırıyorlar. Tabandaki bu sancı Türk-İş Kongresi'nde su yüzüne çıktı. Türk-İş üst yönetimi binbir türlü entrika çevirerek sendika kongrelerinden kendi deyimiyle "asker" delege seçtirmeye çalıştılar. Buna rağmen Şevket Yılmaz'a bu delegelerden çıka çıka 192 oy çıktı. Yılmaz'ın genel sekreter adayı Başoğlu'na faşisttir diye oy verilmeyeceği belli oldu. Oylar bölünmesin, Şide hiç olmazsa sendikalarımızın içine burnunu sokmaz, anlayışıyla genel sekreterliğe Şide oturtuldu.

Finans-kapital başta tek tip sendikayı hedeflemişti. Ama bunu gerçekleştirmenin hiç de kolay olmadığı görüldü. Bunun üzerine sendikalar siyasetinde yeni uyarlamalar yapıldı. Bir kıyıda bekletilen Sosyal Demokrat Sendikalar Konfederasyonu ve Hak-İş genel kurullarını yaptı. İşçi sınıfının içinde Türk-İş yönetimine karşı zaten var olan tepkiyi bu kanallarda boğmak için kollar sıvandı. Sosyal demokrat konfederasyon "DİSK'in devamıyız" fısıltısını yayarak işçileri kandırmaya çalışıyor.

Görüldüğü gibi burjuvazi işçi sınıfına her yönden saldırıyor. Sendikaları bölme çabası da bunlardan biri. Ne yazık ki, devrimcilik adına bağımsız sendika kurmak isteyenler de var. Kendilerine devrimci sendikal muhalefet diyenler DİSK'li işçilerin Türk-İş'e girmelerini önlemek için etnik ayrılıkları kullanma ilkelliğine bile başvuruyorlar.

Örneğin, temizlik işçileri arasında alevi-sünnî ayrımı yaparak, bazı başka yerlerde de Türk-Kürt ayrımı yaparak sendikal birliği kırmaya çalışıyorlar. Bu nesnel olarak burjuvaziye hizmet ediyor.

"(Komünistler — İ.S.) sendikaların er ya da geç kendi görüşlerini benimseyeceğini bilirler. Geleceğin kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve bu nedenle olayları zorlamaz, sendikaları dürtüklemez, onları etkilemez, bölmezler.

"Ama sürekli ve güvenli Marksist propagandalarını yürütürler. Yaşamdan dersler çıkararak işçilere sabırla Marksizm öğretirler. İlkesiz guruplar arasındaki hiçbir pazarlık onları bu yoldan ayıramayacaktır." (Lenin, Top. Yap. *c.20, s.141)*

Biz ta baştan beri partimizin siyaseti doğrultusunda işçileri Türk-İş'de toplamak için vargücümüzle çalışıyoruz. Bu çalışmalar ürünlerini verdi, veriyor. DİSK'li ve bağımsız sendikalı işçiler akın akın Türk-İş'de örgütleniyorlar. Bazı işçiler, özellikle DİSK'li işçiler sendikalarının yeniden açılacağı umuduyla bekliyorlardı. Aralık ayındaki gelişmelerle bu defterin kapandığını görünce, bize, "sizler ileriyi görüyormuşsunuz, haklıymışsınız" deyip, Türk-İş'e kayıtlarını yaptırdılar.

Bazı işçi liderlerinin haklı kuşkuları var. Örneğin tekstil işkolundaki fabrika lideri bir arkadaş "yahu, ben kongrede yönetime gelsem, genel merkez ne yapar yapar beni tasfiye eder, bu işe bir çare" diye sorunu dile getirdi.

Ben konuya şöyle girdim: "Mesele sadece sendika şubesinde yönetime gelmek değil ki... Demokratik sendikacılığı, sınıf sendikacılığını işçi sınıfı tabanına yaymak zorundayız. Sen değil de Ali olur, ama bu ilkeleri sonuna kadar savunur. Biz bu ilkeleri bütün işyerlerinde yeterince yaygınlaştırırsak, o zaman Şevket Yılmaz bizi değil, biz bu gangsterleri tasfiye ederiz." Arkadaş sözlerimi hep onayladı. Anlaşmıştık. Bunun üzerine konuşmamı şu yolda geliştirdim: "Savaşımı yalnızca sendikal düzeyde göremeyiz. Siyasal çalışmayı, illegal parti çalışmasını başa almalıyız. Eğer o işyerinde, giderek bütün işkolunda illegal çekirdeği geliştiremezsek sendikacılığımız bir işe yaramaz." Sözlerimi böyle bağlayınca, "Yahu ben de senden bunu söylemeni bekliyordum" dedi. Kucaklaştık.

Evet yoldaşlar, sendikal alanda canlanma var. Bu canlanmayı gerçek bir güce dönüştürmek için parti örgütlenmesini en öne koymak gerekiyor. Bazı işlerde geçici olarak sendikal çalışma öne fırlayabilir. 12 Eylül öncesinin yanlışına düşmemeliyiz. Herşey sendika için değil, herşey parti için! İstediği kadar işyeri temsilcisi bize sempati duysun, sendikal alanda bizimle omuzdaş olsun, o fabrikada illegal parti komitemizi kuramamışsak, orada yokuz demektir. "Fabrikalar kalemizdir" anlayışı çalışmalarımızda köşe taşıdır.

Evet yoldaşlar, şenlikli günler geliyor. Yığınlarla kucaklaşmanın olanakları her geçen gün biraz daha artıyor. Hava döndü, işçiden işçiden esiyor yel! Rüzgârlar devrim devrim diyor. Bunun başında da biz, Bolşevikler yürüyeceğiz. Var mı aksini iddia eden!

Türk-İş K ngr si'nin ardından

Kongrede işçi sınıfımızın gerçek temsilcileri dışında herkes konuştu. İşçi sınıfına nasihatlar edildi. Bu nasihatlara pek uyulmadığı seçimlerde ortaya çıktı. Acaba "asker" delegelere ne olmuştu?

21-25 Aralık tarihlerinde Türk-İş genel kurulu yapıldı. Yeni bir döneme geçildiği bu günlerde, niteliği ne olursa olsun yığınsal bir işçi örgütünün kongresini toplaması toplumdaki bütün sınıf ve katmanların dikkatini üstüne çekti.

Türk-İş üst yönetiminin bildik manevraları ve kulis pazarlıkları haftalar öncesinden başladı. Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, acele demagojik militanlığa başvurup Yüksek Hakemler Kurulu'nun çalışmalarını eleştirdi. "YHK uzlaşmaz tutumuna devam ederse çalışma barışı bozulur, grev ve lokavtların önü alınamaz olur" dedi. (*Cumhuriyet*, 16 Aralık 1983)

Seçimlere dört gün kala henüz dört sendika kongrelerini yapıp delegelerini seçememişti. Ayrıca, acaba Ankara merkezli Türkiye Maden-İş'den ayrılan Zonguldak Maden-İş kongreye katılabilecek miydi? Genel sekreterlik için çok kişinin adaylığından sözediliyordu. Sonradan anlaşıldı ki, Şevket Yılmaz'ın genel sekreter adayı Mustafa Başoğlu'ydu. Harb-İş Başkanı Kenan Durukan ise sosyal demokrat oyları bölmek için aday gösterilmişti.

Yine aynı günlerde Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu (TİSK) başkanı Halit Narin, işçi haklarının gerilemesinin anlamsız, yersiz, haksız bir tahrik olduğunu söyledi. İşçi sınıfının ne de çok hakkını savunanı varmış (!) Aynı gün TİSK genel kurulunda Şevket Yılmaz, check-off üzerine görüşler dışında işverenlerin raporuna evet dedi. Bu işçiler arasında tepki yarattı.

Kongreden bir gün önce ilginç gelişmeler oldu. Şevket Yılmaz'ın ısrarı üzerine Türk-İş yönetim kurulu 29 kişiden 5 kişiye indirildi. Yine aynı gün genel sekreterlik seçiminin çekişmeli olacağı ortaya çıktı. Bir başka hızlı gelişme de, Ankara merkezli Türkiye Maden İşçileri Sendikası ile Zonguldak merkezli Türkiye Genel Maden İşçileri Sendikası'nın birleşme kararı alması oldu.

Ve nihayet genel kurul günü geldi çattı. "Sayın devlet büyükleri ve saygıdeğer konuklar" ön sıralara doluştular. Aralarında sıra kavgası bile yaptılar. Sonra bildiğimiz oyun sahnelenmeye başladı. Şevket Yılmaz, "işçi hak ve özgürlüklerinin tehlikede" olduğunu açıkladı.

Özal ise "işçilerimiz orta direğin temel unsurudur, biz de orta direğin partisiyiz" diye ortaoyunu sergiledi.

Eski genel başkan Halil Tunç soyunduğu yeni tarihsel görevini ilan etmek için herhalde bu kongreyi heyecanla beklemişti. Halil Tunç, siyasal yatırım için kongrede her türlü gösteriye başvurdu. Özal'a, bakanlara çattı. "Batı toplumunda olduğu gibi, Türk işçisine de kaybetmekten korkacağı birşeylerin verilmesi gerekir" yollu sözleriyle düzeni korumanın "ince" yollarını gösterdi.

Velhasıl kongrede işçi sınıfının gerçek temsilcileri dışında herkes konuştu. İşçi sınıfına nasihatler edildi. Bu nasihatlara pek uyulmadığı seçimlerde ortaya çıktı. Tek aday Şevket Yılmaz 360 delegeden 192 oy alabildi. Eğitim sekreterliğinin tek adayı Kaya Özdemir de ancak 167 oy toplayabildi. Yılmaz, Şide'yi istemediğini açıkça söylediği halde Şide genel sekreterliğe getirildi. Artık bu kadarı fazlaydı. Bu delegelere ne olmuştu. Gerisini gazeteci Şükran Ketenci'den okuyalım:

> "Şaşırtıcı olan delegasyonların bunca bağımsız, kendi başlarına buyruk oy kullanabilmeleri, tek adaylara böylesine çok boş oy çıkabilmesi, başkanlardan gelen dayatmaların böylesine gözardı edilmesi, adeta emredilenin zıddını yapma çabası idi.
>
> "Asker bilinen delegelerle bu sonuç çıkarsa, sendikaların işyerlerindeki delege seçimlerinin hilesiz yapılabileceği, şube genel kurullarından itibaren sendika içi demokrasinin işletilebildiği bir ortamda neler olmaz? Profesyonel sendikacılarımız bu soğuk duşun etkisini nasıl atlatacaklar, hep birlikte izleyeceğiz." (*Cumhuriyet*, 27 Aralık 1983)

"Profesyonel sarı sendikacı"larımızın derdi kendilerine. Biz profesyonel devrimciler, Lenin'in şu sözlerini aklımızdan çıkarmıyoruz:

> "Gerici sendikalarda çalışmayı reddetmek, gelişimleri yetersiz ya da geri işçi kitlelerini, gerici önderlerin, burjuva ajanlarının ya da 'tümüyle burjuvalaşmış işçilerin' etkisi altında bırakmak demektir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.31, s.53)

İşçi sınıfımız geleceği kendi elleriyle belirleyecektir!

Ayşe Tezel, Ankara

Türk-İş Kongresi geçersizdir! TEKRAR YAPILMALIDIR

Evet, iddia ediyoruz. Türk-İş'in yaptığı kongre geçersizdir. Neden mi? Açıklayalım... Geçtiğimiz hafta Türk-İş'in kongresi yapıldı. Bütün işadamlarının sanayicilerin bulunduğu ve neşe içinde geçen kongrede Şevket Yılmaz ve Sadık Şide tekrar seçildi. Buraya kadar herşey güzeldi. Ancaak çok önemli bir durum vardı ki GIRGIR muhabirinin gözünden kaçmadı. Yukarıda gördüğünüz gibi koca işçi kongresine kendini bilmez işçinin biri her nasılsa katılmıştır. (Okla işaretli)... Şimdi soruyoruz. Türk-İş kongresine işçi nasıl girer. Bu ne cürettir, bu işçinin orada işi ne? Bu işçi kongreye gölge düşürmüştür, kongre geçersizdir, yeniden yapılmalıdır.

Gırgır'da bile böyle yazdığına göre, halk arasında özellikle işçiler arasında yaygın kanının ne olduğunu siz düşünün.

Aydınlık yolumuzda tutkuyla il rliy ruz

12 Eylül'den bu yana ders almaya yetecek bir süre geçti. Bu sürede hem Türkiye ortamını daha iyi tanıdık, hem de türlü siyasal akımların ve partimizin bu ortam içerisinde yeri açık seçik belirdi.

Sonuçta hem lehimize, hem de aleyhimize dönüşebilecek bir durum ortaya çıktı: Halkın dağılmış güçlerini toparlayacak bir hareket yaratamazsak, şu veya bu burjuva akım ya da oportünizm bu güçleri toparlayabilecek. Ama doğruluğu ortaya çıkmış ideolojimizi iyi kullanabilirsek, işçi sınıfına, halka gitmenin yollarını özümseyebilirsek tahmin edemeyeceğimiz bir güce ulaşabileceğiz.

SODEP, CHP'nin rolünü oynamaya hazırlanıyor. Uğradığı kısıtlama ve baskılar, ve halkın başka alternatif bulamaması gibi durumlar bu akımı güçlendirebilir, siyasal zehir gene yığınlara yayılabilir. Oportünizmin "siyasal partilere konulan kısıtlamaların kaldırılması", "gerçek parlamenter düzen" sloganları da sosyal demokrasiyi popüler bir hale sokabilir.

Soldaki siyasal akımların 12 Eylül'den yeterli dersi aldığı söylenemez. Kendisiyle görüştüğüm bir TSİP'li yönetici, hâlâ TİP ve TKP yönetimine duyduğu güveni belirtiyor, "ideolojimizde yanlışlık yok, ama hatalar yapılmıştır" diyor. Rusya'da menşeviklerin devrimden sonra bile doğruların yanında yer almadığını unutmayalım. Türkiye'de de yanlışı savunanların her zaman kendilerini besleyecek bir küçük burjuva tabanları olacaktır.

Daha önceden oportünizmin elindeki kadrolar, bugün başıboş durumda, ya da kendi yetenekleri çapında çalışmaya itilmişlerdir. Sosyal-demokrat işçi liderlerinin de yığınlara inmeyen çalışmaları sürüyor. Tüm bunlar ortamın gerektirdiği bir örgütlenmeye ulaşamıyor.

Bugün, önümüzde, örgütlenmeyi daha yaratıcı bir biçimde uygulama görevi duruyor. Doğruluğu kanıtlanmış bir ideolojimiz var. Ama hâlâ, amatörlükten kurtulamamışlığımız da var. Tüm ideolojik konuları ezberlemiş, ama yanıbaşında duran bir gerçeği yorumlayamayan bir amatör ne yapabilir? Düzenli toplantı ve mükemmel gündem maddeleri, ama fabrikasının sorunlarını sergilemeyi beceremeyen bir örgütçü neye yarar?

Enternasyonal sorunları bilen, ama sıradan bir işçiyi aydınlatan, örgütleyen bir anlayış! Doğruları acaba ne derler diye esirgemeden savunan, ama yanlışı savunana karşı sekter davranmayan bir anlayış! Üst düzeydeki profesyonel görevlerini, bunların zorunluluğunu inkar etmeyen, ama yerel sorunlara açıklık getiren bir anlayış!

İşçinin Sesi'nde eskiden görev almış bazı unsurların görüş ayrılığına düştüklerini duydum. Türkiye'nin 12 Eylül öncesinde hareketli bir ortamı vardı. Ve pratik deyince herkes, kendi örgütsel gücünü, *sayısını* ortaya koyacak, *açık* siyasal eylemleri anlıyordu. Dolayısıyla *İşçinin Sesi*, siyasal akımların özellikle oportünizmin ortamın gerektirdiklerini karşılayacak durumda olmadıklarını, devrimci eylemlerde bulunmadıklarını, kadrolarını çürütmeye ittiklerini iddia edince, bu değişik yorumlara yolaçtı. Bu, *öncelikle* yığınları kucaklayıp devrime götürecek bir ideolojinin ve örgütün gerekliliği olarak anlaşılmalıydı. Bazıları bunu, o günkü ortamın kışkırttığı bol eylemlere girişmek ve ses duyurmak olarak algıladı. Bu, tek başına alındığında yanlış değildir ve zaten Türkiye bu tip eylemlerden sıkıntı çekmiyordu. Önemli olan, olup bitenleri doğru olarak açıklayacak uluslararası bir ideolojinin var olup olmamasıydı. Biz, buna susamıştık.

Sonuç olarak, *İşçinin Sesi, birincil* görevimizin ne olduğunu açıklamıştır. Önce *ideolojik* olarak ortaya atılan doğrular, bugün *örgütsel* güce dönüşmüştür. Yarın *eylemsel* güce dönüşecektir.

Yürükoğlu yoldaşın, yığınlar içinden taze ve sağlıklı güç kazanma ve yerel siyaseti iyi yürütme görüşülerini kendi çevremize uygulayalım. Hep aynı kişilerle belli doğruları tartışmanın zaman kaybından başka birşeye yaramadığı ortadadır.

Yığınların siyasal deneyimlerini öğrenelim!

Yığınlara siyasal açılımda esnek olalım!

Yerli yerine oturmuş, kalıcı bir örgüt!

Fehmi Sarpkaya
Zonguldak

BİR KOMÜNİST İŞÇİNİN NOT DEFTERİNDEN

Bir işçi yoldaşımızın, çalışırken not defterine yazdığı notları yayınlamayı sürdürüyoruz

Yığın çalışmasının dersleri

Bireylerin bilinci asıl olarak savaşım içinde yükselir. Yalnızca bildiri, kitap, genel seminer savaşım deneyimiyle, örgütlü çalışmayla birleşmezse bir sonuç vermez.

Kaldığım bölgede bir kişi bana bir eleştiri getirdi: Altı aydan beri *İşçinin Sesi*'ni düzgün olarak alıyormuş. Ama ne yazık ki yalnızca gazetenin adına bakıyormuş. İçini hiç karıştırmadan evde masanın üstüne koyuyormuş.

Şimdi bu eleştiriden çıkaracağımız çok ders var.

Gazeteyi dağıtması çok basit bir iş. Ancak, gazete verdiğin kişiyi en azından haftada bir kez görüp konuşmak, gazetenin içeriğini anlatmak, tartışmak gerek. Ev ziyaretleri çok önemli.

Yığın çalışması yapan yoldaşlar, gazete dağıtımıyla birlikte haftada bir iki kere ev ziyareti yapmayı ihmal etmemeli. Kişiyle klasik kitapları tartışırken, ona karşı kendi tavır ve hareketlerini kontrol altına almalı. Onun sana güven duyması için ciddi ve disiplinli politik ilişki kurmalı. Kişiyi konuşmaya alıştırmalı. Bir konuda konuşurken hepsini bitirmemeli, birazcık da karşıdakine konuşma fırsatı bırakmalı. Çünkü o kişi bilinçsizse, konuşamaz. Dinler, ama çok sıkılır. Ama onu biraz konuşturursan, konuşup kendi fikrini anlatmaya zorlasan o da çat pat konuşur. Seninle hep ilişki kurmak ister.

İşçi sınıfının partisi fabrikanın içinde, maden ocaklarının derinliklerinde örgütlenir, savaşım verir. Bu temelde örgütlenme yapmayan bir parti işçi sınıfının partisi olamaz. Her zaman burjuvazinin kucağına düşer.

Altını çiziyorum: TKP işçi sınıfının içinde örgütlendi, örgütleniyor. Bütün diğer guruplar üniversitelere doldular. İşçi sınıfından *ayrı* örgütlendiler. Bu öğrenci kökenli küçük burjuva gurupları işçi sınıfı partisinin *içinde* ideolojik mücadele vermediler. TKP'yi oportünistlere bıraktılar. *İşçinin Sesi* TKP'nin içinde ideolojik savaş verdi ve işçi sınıfının partisini yeniden canlandırdı. *İşçinin Sesi* safındaki biz işçiler TKP'mizi devrime hazırlıyoruz.

Menşevikl rin faşizm bilm cesi

Nurten Keskin

12 Eylül'le birlikte menşeviklerin kafası iyice karıştı. Cuntaya faşist desek mi, yoksa demesek mi kararsızlığı içinde, son dört yılda çok parlak inciler döktürdüler.

Darbeden hemen sonra cuntanın faşist olmadığını, ancak içinde faşist eğilimler taşıyan generallerin bulunduğunu söylediler. 1 Kasım 1980 *Atılım*'ı "Durum ve Görevlerimiz" başlıklı yazıda şöyle diyordu:

> "Rejimin evrimleşme yönü kesinleşmiş değildir. Faşistleşebilir. Ya da faşist bir devirme gelebilir. MHP'li kadroların devlette ve ordudaki konumları bu eğilimi güçlendiriyor. Cuntanın açıklamaları yönünde, ordu denetiminde parlamenter görünümlü otoriter bir rejime geçiş de olanaklıdır."

Darbeyle gelen nitelik sıçramasını görmeyip hâlâ rejimin evrimleşmesinden sözetmelerini ve yıllardan beri söyledikleri "faşizm tırmanıyor", "faşizm tehlikesi reeldir" saptamalarını unutarak evrimleşme yönünün belli olmadığını söylemelerini bir yana bırakalım.

Yukarıdaki alıntıda rejimin evrimleşme yönü için iki olasılık koyulmuş. Bir, faşistleşebilir, iki, ordu denetiminde parlamenter görünümlü otoriter bir rejime geçilebilir. Faşistleşmesi MHP eliyle olacak. Ya bir devirme ya da başka bir yoldan MHP'liler erki ele geçirecek. Alıntının anlattığı şeyi daha da açık edersek şu çıkıyor: Faşistleşirse bu parlamenter görünümlü olmaz. Parlamenter bir biçime dönüşürse o zaman faşistleşmiyordur.

Ağustos 1983'e gelindiğinde menşevikler bu saptamalarını yediler. Daha doğrusu *İşçinin Sesi* ve yaşam onlara yedirtti. Faşizmin yüzü öyle sırıtıyordu ki artık kimseden saklayamaz olmuşlardı. Bu doğrultuda tabandan sürekli bir hoşnutsuzluk geliyordu. Daha da ötesi taban baştan beri faşist olmadığına ikna olmuş değildi. Bir sürü militan tanıyorum, onlar "bence faşisttir" diyorlardı. Devrimci harekette yürüyen faşist mi değil mi tartışması da menşevikleri iyice bunaltmıştı. "Skolastik bir tanım tartışması" (*Atılım*, 1 Temmuz 1981) nitelemeleri militanları oyalayamıyordu. Üstelik burjuvazi hiç de onların bekledikleri gibi hareket etmiyordu. Kendilerine de saldırılar başlamıştı. Birçok ilde TKP operasyonları sürüyordu. 1983 Ağustos'unda topladıkları plenumla rejime faşist demeye karar verdiler.

Gerçekte işleri iyice zorlaşmıştı. Daha bir yıl önce, 1982 yazında Kerim Seyran 27 sayfalık bir broşür döşenerek rejimin faşist olmadığına inandırmaya çalışmıştı. Bu söylenenleri bir bir geri almak, hem de geri aldığını kimseye belli etmemek nasıl olacaktı? Keşke hiç önceden birşeyler yazıp çizmemiş olsalardı. İnsan acıyor hallerine. Öylesiye alçaldılar ki, artık yalan yazarken elleri bile titremiyor.

Ağustos 1983 *Atılım*'ında "TKP MK Politik Bürosu" imzalı "Açıklama" da "tüm bunlar.... gerici askersel diktatörlüğün *partimizin en baştan beri vurguladığı* gericileşme sürecinde adım adım faşistleşerek, sonuçta açık faşist bir nitelik kazandığını gösteriyor" diye yazdılar.

En baştan beri vurguladıklarının ne olduğunu çok iyi biliyoruz. Rejimin evrimleşme yönünün belli olmadığını, ama faşistleşirse bunun şu ya da bu yoldan ama MHP eliyle olacağıydı. Utanmadan bir de yaşam bizi doğruladı demeye getiriyorlar.

Ayrıca daha da hoş bir çelişki var. Onlar, rejimin evriminin ikinci olası yönünü, *faşizmden farklı olarak*, "parlamenter görünümlü otoriter bir rejim" olarak koyuyorlardı. Tam cunta faşizme parlamenter bir kılıf giydirmeye çalışırken. kendi anlayışlarına göre buna faşizm dememeleri gerekirken, menşevikler faşizm geldi dediler. Oysa "parlamenter kılıflı faşizmin" olabileceğini bile düşünemezlerdi. Baktık, acaba tam parlamenter bir örtü gelirken neden birden bire cesaretlenip faşist dediler diye. Meğer tongaya düşmüşler. Seçim vaadinin bir blöf olduğunu, cuntanın bunu asla yapamayacağını düşünüyorlarmış.

1 Haziran 1983 *Atılım*'ındaki bir MK bildirisinde "6 Kasım seçimlerinin bile ertelenmesi söz konusudur" diye yazdıktan sonra şöyle demişler:

> "Ordu üst yönetiminin ve içiçe geçtiği bu asalak kesimlerin, çok sınırlı da olsa, bir parlamenter rejime geçilmesine her araçla karşı koyacakları artık açıklık kazanmıştır."

"Seçimler" yapıldı, "parlamento" kuruldu bile. Ne olacak şimdi? Bunu menşevikler düşünsün deyip geçelim. Nasıl olsa bir kıvraklık gösterirler, hiç olmadı yalan söylerler. "Biz dememiş miydik parlamenter faşizm geliyor diye" derlerse hiç şaşmamak gerek.

Menşevikler tam seçim öncesinde "faşizm var" dediler. Ondan sonra üç parti ortaya sürüldü, Özal seçimi "kazandı". 1982 öncesinde seçilmemiş olarak Özal varken, rejim faşist değildi, şimdi Özal, göstermelik de olsa "seçilerek" başta, menşevikler rejime faşist diyorlar. Aradaki farkı da 1982 Anayasasıyla açıklıyorlar: "Bu anayasa yürürlükte kaldıkça ne demokrasi kurulur, ne de halk refaha kavuşabilir. Demek oluyor ki demokrasinin en büyük düşmanı anayasadır ve onun koruyucusu faşist cuntadır." (*TKP'nin Sesi*, 21 Aralık 1983)

Faşist cunta 1980'den beri baştadır. Onun ürünü olan anayasa ise 1982'den beri yürürlüktedir. Menşevikler, cunta gelip, herşeyi yasaklar, sokaklarda adam kurşunlarken, çıkardığı her türlü yasa, karar ve bildiriyle nasıl bir anayasa getireceğini de çoktan kanıtlarken rejime faşist demediler de, şimdi faşist diyorlar ve bunu da 1982 Anayasası'na bağlıyorlar. Diyelim "o cuntanın", "böyle bir anayasa" getireceğini önceden anlayamadılar. Peki öyleyse neden anayasa çıktığında rejime faşist demediler?

Temmuz 1981 *Atılım*'ında, faşist mi değil mi tartışması üzerine yazdıkları bir yazıda, "ülkemizdeki olağanüstü karmaşık politik durum"da "skolastik bir tanım tartışmasına karşı" kadroları uyarıyorlardı. Cuntanın gelişinden tam üç yıl sonra ve olağanüstü karmaşık tutarsızlıklarla dolu bir mantıkla cuntanın faşist olduğunu görebildikleri için menşeviklere pek kızmamak gerek. Demek ki bu "olağanüstü karmaşık"lığın içinden çıkamamışlar.

Böyle giderse bizim menşevikleri tarihin çöplüğü bile kabul etmeyecek. Azıcık tutarlı olmaya gayret ederlerse bir olasılık, belki oraya layık olurlar!

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Komünistler sendikal çalışmaya ağırlık verin!

Karkêren hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl: 10, Sayı 251
30 Ocak 1984

ÇEK-AL

III

İyi öncü değil kötü artçı bile değil

R. Yürükoğlu

7. Barış ve Ulusal Demokrasi Programı neler öneriyor?

Menşevik programın evrimini, "Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı"nın (BUDEP) neler önerdiğine bakarak kaldığımız yerden sürdürelim.

Yazımızın geçen bölümünde gördüğümüz gibi, Yenice'ye göre eylem programı, stratejik eylem programının karakterini yansıtmalıydı. Biz de buna karşı, "ülkemizdeki ABD üslerinin çitleri 2 metre geriye alınsın" istemini yükseltmiştik. Bununla göstermek istediğimizi, menşevik mantığın vardığı saçmalığı, BUDEP'in önerileri daha da güzel ortaya sermektedir. Yenice, "karakteri yansıtma" konusunda ne denli sulanmış olursa olsun, yine de koşul getirdiği için, bunlar BUDEP'in maddelerini yorumlama sırasında ayağına dolaşmaktadır. BUDEP'in maddeleri, devrimin karakterini öyle kolayca yansıtmıyor. O zaman Yenice *geniiş* bir yorum yapmak zorunda kalıyor. Bu geniş yorumlamayla BUDEP'in devrim programının karakterini yansıtması engelini aştıktan sonra da, BUDEP'i uygulayan, öznel niyeti ne olursa olsun nesnel olarak anti-emperyalist, anti-tekel olur diyor. Cuntayı destekleyen ABD ve en gericiler olduğuna göre cuntaya karşı kim *ne* yaparsa, niyeti ne olursa olsun anti-emperyalist oluyor!

BUDEP'in ve onu gerçekleştireceklerin neden ve nasıl anti-emperyalist, anti-tekel olduklarını Yenice'den aktarışıma inanılmazsa gelin yazısını birlikte okuyalım:

"(BUDEP — R.Y.) Emperyalizmin saldırgan planlarını, politikasını püskürtmeyi, emperyalizmin ve işbirlikçi tekellerin dayatığı, desteklediği 12 Eylül rejimine son vermeyi başa alıyor. Başta ABD emperyalizminin ve işbirlikçilerinin hegemonyasını, etkinliğini sınırlamayı hedefliyor.

"Bu nitelikleriyle o, anti-emperyalist, anti-tekel karakterde bir eylem programıdır. Evet, o, 'NATO'dan çıkmak, devletleştirmeler gibi' köklü anti emperyalist, anti tekel dönüşümleri içermiyor. Eylem Programı'na

bu karakteri kazandıran; barış ve ulusal demokrasi savaşımını yükselterek bu dönüşümlerin önündeki baş politik engelleri kaldırmayı hedef almasıdır.

"(...) Ülkede burjuva demokrasisinden bile eser bırakmamaya çalışan, bunu büyük ölçüde başaran cunta, 12 Eylül rejimi kimin, hangi güçlerin temsilcisidir?... Eğer bu gerici diktatörlük ve yerleştirmek istediği rejim emperyalizme ve işbirlikçi tekellere dayanıyorsa, ona karşı verilen savaşım da, ona son verilerek geçilecek ulusal demokrasi de anti-emperyalist, anti-tekel bir öz taşıyacaktır.

"Aynı nedenle bugün, barış için ve 12 Eylül rejimine karşı burjuva demokratik hak ve özgürlükleri, kurumları korumak, geliştirmek için savaşım veren her güç, herkes, amaçları bununla sınırlı olsa da, özde anti-emperyalist, anti-tekel bir savaşım verdiğinin bilincinde olmasa da, nesnel olarak böylesi bir savaş vermiş oluyor." (*Yol ve Amaç*, Yenice, s.38-39, 41)

12 Eylül cuntası emperyalistler ve tekeller tarafından getirildiği için bu cuntanın gitmesini isteyen herkes anti-emperyalist ve anti-tekel olmaktadır. Böylece dolaylı yoldan AP'nin vb. de anti-tekel bir yanı olduğunu, hiç olmazsa nesnel olarak böyle olduğunu kabul ediyorlar. Burjuvazinin nesnel devrimciliğinden de söz edebilirlerdi.

Şimdi programın belli başlı maddelerine gelirsek:

— Bir kez bu programda NATO'dan çıkmak yoktur.

— Devletleştirmeler yoktur. Yalnızca yeraltı ve yerüstü doğa zenginliklerinin devletleştirilmesi var, ki bu Ecevit'te de vardı.

— Devlet, 1961 Anayasası temelinde örgütlenmelidir.

— Erk, egemenliği *ulus* adına kullanan parlamentoya geçmelidir. Cunta gitsin parlamento olsun.

— Güvenlik organlarının demokratik temelleri olsun. (Faşistlerden arındırmak deniyordu bir zamanlar, belki yine onu kastediyordur.)

— Ordu ulusal bağımsızlığımızı korumalıdır.

— NATO'nun dayattığı askersel harcamaları azaltmak gerekir. (Çok gerçekçi insanlar!)

— "Uluslararası yeni bir ekonomik düzen desteklenmelidir." Burada BUDEP çok ilginç birşey söylemiş oluyor. "Uluslararası yeni ekonomik düzen" denilen şey Avrupa sosyal demokratlarının son yıllarda benimsediği, çok sayıda az ve orta gelişmiş ülke (Meksika vb. dahil) burjuvazisinin Birleşmiş Milletler'de kavgasını verdiği moda bir kavramdır. Ne sosyalizm, ama ne de çirkin tarafları olan bir kapitalizm, daha insancıl, üçüncü dünya ülkelerini düşünen bir düzen. Dünya burjuvazisinin ileriyi en iyi gören kesimlerinin kapitalist pazarı derinleştirerek kapitalizmin bunalımını atlatmak, kapitalizmin kullanamadığı rezervleri işletmek amaçlarını güdüyor.

— Ekonomik bağımsızlığın güçlenmesine katkıda bulunan özel işletmelerin korunması. (Bunu insan ilk başta onların "ulusal" dediği tekeldışı burjuvaziyi destekleyici birşey sanıyor. Ancak düşünürseniz, ekonomik bağımsızlığın temellerinin güçlenmesine katkıda bulunan işletmelerin stratejik işkollarında büyük işletmeler olması gerekir. Ekonomik bağımsızlığın güçlenmesine katkıda bulunmak için dişe dokunur olmak gerekir. Yazımızın başında "demokratik — en demokratik" diye bir ayrım yaptıklarını görmüştük. İşte bunlar bu "demokratik" burjuvazidir, tekellerin içinden bir bölümdür, ya da tekelleşmemiş büyük burjuvazidir.)

Evet yoldaşlar, BUDEP'in önerileri böyle şeylerdir. Burada bu önerilerin üzerinde durmayacağız. Bir başka yazıda bu önerileri Türkiye toplumunun ekonomik-toplumsal ve siyasal dokusunun ulaştığı düzeyle karşılaştırarak ele almakta ve nasıl bir anlam taşıdıklarını değerlendirmekte büyük yarar vardır. Ancak BUDEP'in mariz yanlarına bir örnek daha verelim. Bu programda *kadın sorunu* yoktur. "Analık" sorunu ve yalnızca kadınları değil, çırakları, genç işçileri, sendikasız ve sigortasız işçileri de ilgilendiren "eşit işe eşit ücret" vardır!

BUDEP, yaptığı somut öneriler hakkında şöyle diyor:

"İşte bu eylem programı, yığınların bugünkü somut istemlerini içeriyor ve işbirliği yapmak istediğimiz politik güçlerin ortak amaçlarını gözönüne alıyor." (BUDEP, s.7)

Doğru, hatta daha çok onların amaçlarını gözönüne alıyor. Türkiye'de demokrasi savaşımı *biraz* geliştiği ve *biraz* açık yığınsal çerçeve kazandığı anda, bu program yokolup gidecektir. Bu, Türkiye'deki sınıf çelişkilerinin şiddeti altında gelişecek bir demokratik savaşımın bir anda eskiteceği çok geri bir programdır.

8. Belgiler sorunu

Buraya dek okuduklarımızda birkaç kez "dolaysız eylem çağrısı" yapmakla bizi suçladıklarını hatırlıyoruz. Kutlu ise yazısında "halk ayaklanması perspektifi"nden söz ediyor, ama bu dolaysız eylem çağrısı değildir diyor. Böylece devrimden, halk ayaklanmasından her sözedişin "dolaysız eylem çağrısı" olmadığı ortaya çıkıyor.

Ancak onların halk ayaklanmasından sözedişiyle bizim aramızda tabii fark var. Onlar ayaklanmayı yalnız kendi "komünist bilinç"lerinde saklı tutuyorlar. Biz ise belgilerde, belgelerde ve her yerde yaygın olarak, yoğun olarak kullanıyoruz.

O zaman, belgilerde ve yoğun olarak kullanmak, işte *bu* dolaysız eylem çağırmaktır, bugünden ayaklanma çağırmaktır diye düşünülebilir mi? Bu soruyu yanıtlamadan önce, yine onlardan ilginç bir alıntı okuyalım:

" 'Tanklarla gelen devrimle gider' diyenler, gerçekte bu politikalarını 'gerici faşist diktatörlüğün devrimci duruma yol açacağı' beklentisi dışında nesnel ve öznel koşulların hangi somut çözümlemesine dayandırıyorlar? Devrimin nesnel koşullarının olgunlaşmasını hızlandırmak, öznel etmeni hazırlamak için nasıl bir politika öneriyorlar, ne yapıyorlar? Cuntanın 'demokrasi' manevraları ortadayken, devrimci duruma yol açmamayı başaran gerici ve faşist diktatörlüklerin pek çok canlı örneği varken bu aslında işi oluruna bırakmak değil de nedir?" (*Yol ve Amaç*, Yenice, s.37)

Hatırlarsanız, kendi verdikleri bir alıntının birkaç paragraf ötesinde Lenin belgiyi şöyle tanımlıyordu: "Belgi, belli görevleri yerine getirmek için ulaşılması gereken amaca işaret eder." (Lenin, c.11, s.118)

Şimdi Yenice'nin "saldırısı" karşısında neler denebilir?

Lenin devrim sürecini ve buna bağlı olarak propaganda ve ajitasyonun ve genel olarak parti eyleminin tutacağı yolu en genel olarak ikiye ayırır: 1) Ayaklanma öncesi aşama, 2) Ulusal çapta kriz, yani ayaklanma ve devrim aşaması.

Ayaklanma öncesi aşama hem devrimci durum öncesini, hem de devrimci durumu kapsar. Devrimci durum öncesi aşama da iki ortama ayrılabilir. Biri, Avrupa'daki gibi barışçıl bir ortam bir de gericilik dönemi gibi özünde barışçıl olmayan, ama devrimci durum da olmayan bir ortam. Devrimci durum öncesi deyimi böylece hem barışçıl dönemi, hem gericilik dönemini kapsar.

Lenin, ayaklanma öncesi aşamaya, yani devrimci durum öncesiyle devrimci durum dönemine *"propaganda dönemi"*, ulus çapında kriz aşamasına *"eylem dönemi"* der.

Propaganda aşamasında belgiler halkın "haleti ruhiyesini" psikolojisini-bilincini değiştirmeye yönelir. Fiili ayaklanma çağrısı değildir, tam tersine *propagandadır*. Ayaklanmanın, devrimin propagandasıdır. Ulus çapında krize dek yaşanan değişik dönemlerde, döneme göre değişik hedefler ve belgiler olur, vurgular değişir, fakat belgilerin genel amacı propagandadır, halkın bilincini değiştirmektir, çünkü propaganda dönemi, *ayaklanmanın toplumsal psikolojik koşullarını hazırlama* dönemidir.

Eylem döneminde ise belgiler önce eyleme fiili çağrıdır. Gerçek devrim anı geldiğinde de direktif anlamını taşır.

Belgiler konusunda Leninci anlayışın bu kısa özetiyle bile, "tanklarla gelen devrimle gitmelidir" dedik diye, yarın sabah devrim yapacağız demek isteme-

diğimiz kolayca ortaya çıkar. Bu belgi hedefimizi, halkın bilincine bu hedefi sokma isteğimizi gösteriyor. Propaganda tuttuğu ölçüde, (yalnızca bununla da gitmiyoruz, gücümüze oranla yapabileceğimiz herşeyle gidiyoruz) hedef de gerçek olacaktır. Bugünden ayaklanma yoktur, ama gayrimeşru bir iktidar ve bunu defetmek vardır. Tanklarla gelmiş, biz de silahlarla götürmeliyiz. Bu belgi, cuntayı devrimle götürebilmenin koşullarını hazırlayabilmek için atılmıştır. Ancak, savaşım süreci içinde çok daha geri çözümler de ortaya çıkabilir. O zaman bunlara, devrimci savaşımın yan ürünü denir.

Menşeviklerin gerçek komünistleri "solcu"lukla, "doğrudan ayaklanma çağrısı" yapmakla suçlayışları yeni değildir. *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları* broşürünün (1980) yazılma nedenlerinden birisi bu suçlamayı yanıtlamaktı. Hâlâ aynı yolda gidiyorlar, bilerek çarpıtıyorlar.

Bizim için önemli olan şudur: Bu yalan suçlamayı dört yıldır ısrarla getiriyorlar çünkü kendileri bu suçlamanın tersyüz edilmişidir. Bu suçlamayla kendilerini anlatıyorlar. Onlar aşamalı bilinç teorisinin peşinden gittikleri için, devrimle demokrasi kavgasını, ekonomiyle siyaseti, demokrasiyle sosyalizmi birbirinden kopartırlar. Oportünist *"aşamalar"* teorisi! Bilinçte aşama, devrimde aşama, hatta asgari ücrette aşama, sonuçta herşeyde kuyrukçuluk! Suçlama bunları ele verdiği için önemlidir. Ulus çapında kriz olmadan bir ülkede devrimden söz edilebileceğini akılları almıyor. Ya da hani devrim için karar verip, haydi yapıyoruz diyecek alaylar olmadan devrimci şiarlar atılacağını akılları almıyor. Lenin yazmış, ama Lenin onları ilgilendirmiyor.

Adlar yenice ama görüşler eskice, çok eskice oportünizm.

9. Sonuç

Buraya dek söylediklerimizin bir özeti olarak menşevik devrim teorisinin, BUDEP'in mantığını maddeleyelim:

1. Türkiye'nin önündeki stratejik aşama, sosyalizme açılacak olan anti-emperyalist, anti-tekel devrimdir.
2. Ancak buna bugün halkın psikolojisi ve bilinci hazır değildir.
3. Etkin *burjuva demokratik* güçler vardır. Devrimci güçler ise bunlardan çok daha zayıftır.
4. Bu nedenle burjuva demokratik güçlerle birliği sağlayacak "Ulusal Demokrasi Aşaması" gereklidir.
5. BUDA'dan nereye gidileceğini işçi sınıfının ve KP'nin gücü belirleyecektir. (Bu da mavi boncuk!)

Bu mantık, hem Türkiye'yi, hem Marksizmi ya anlamadıklarını, ya da daha olası, bilerek çarpıttıklarını göstermektedir. Türkiye'yi çarpık ele alıyorlar ve "ulusal" ve "demokratik" bir burjuvaziden konuşuyorlar, oysa Türkiye'de en "iyi" burjuva demokrat değil, liberaldir.

TKP içindeki kavgaların altında yatan kızıl şerit, burjuvaziye karşı tutumdur... İşçinin Sesi anlayışının belirmesiyle sonuçlanan son 10 yıllık kavga bu kızıl şeridin başlangıcı değil, en son örneğidir.

Marksizmi çarpıtıyorlar. Birincisi, hadi, bizim liberal dediğimize onlar demokrat diyor olsunlar, taktik onlarla bütünleşmek yine olamaz. Leninci taktiklerin öğrettiği, bunları soyutlamak ve tarafsızlaştırmak için çalışmaktır. Burjuva devriminde bile Bolşevikler bunun için çalışmışlardır. Bizimkiler ise onlarla bütünleşmek için uğraşıyorlar.

İkincisi, halkın bilinç düzeyine bakarak iktidar aşaması belirlenmez. Görevimiz halkın bilincini toplumun *nesnel* olarak önünde duran aşama için hazırlamaktır. Bilincin o günkü durumuna göre aşama icadetmek, işte bu oportünist "aşamalar" teorisidir. Bu da değilse, bir kul çıkıp "aşamalar" teorisini anlatabilir mi?

Üçüncüsü, bugün stratejik devrim programının değil, *BUDEP'in* gerçekleşmesi için çalışacaklarını söylüyorlar. O zaman bir düşünelim. Oportünizm bir noktada davaya zarar vermeden sonuna dek güzel gitse, herkes oportünist olurdu. İflaslarının önemli bir yönünü bugün stratejik programlarını değil de BUDEP'i propaganda etmeleri hazırlayacaktır, çünkü bu strateji ile taktiği birbirinden koparmanın ta kendisidir. Diyelim ki parti güçlendi. Nasıl bir temelde güçlenecek? O noktaya dek yapılanların temelinde, "bu komünist partisidir ama şunları savunuyor" temelinde güçlenecektir. Aşamalı bir bilinç temelinde güçlenecektir. Eğer güçlenirse sıcak döneme KP'nin bu yolla güçlendiği bir şekilde gelinirse işte o zaman oportünizm, o noktaya dek ağır aksak idare eden bu günah, faturasını ister. O noktaya dek ülkenin içinde bulunduğu geçici geriliğe teslim olmuş bir çalışmanın kazandığı destek ileriye gitmesini engeller. Avrupa'da bugün pek çok KP'nin, hatta eski sosyal demokrat partilerin geçirdiği acı evrimde bu olgunun payı büyüktür. Tarihsel olarak bu olgu oportünizmin klasik burjuva reformizmine dönüşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Türkiye'de de oynayacaktır.

Günümüz oportünistleri de 3 programlı oluyormuş

"Sağ ve sol oportünizmin ortak özelliği 'tek programlı' olmalarıdır. Sol oportünizm 'devrimci durum var' derken de, 'faşizm geldi, devrimci durum uykuya yattı' derken de güncel politikasını, stratejik programına eşitler. Sağ oportünizm ve reformizm ise, devrimci bir stratejiye, ya da amaca sahip olmadığı, rotasız olduğu için rüzgara göre yelken açar. (...)

"Birinin politikası somut duruma bakılmaksızın olasılıklara göre belirlenir. Öbürünün politikası somut duruma teslim olmaktır. Sonuçta her ikisinin de ortak yanı kendiliğindenciliktir. İşi olacağına bırakmış olurlar." (*Yol ve Amaç*, Yenice, s.37)

Yenice böyle diyor! "Sol"u anladık! "Sol" hep devrimden konuşur, anarşistlik yapar, öyle "ıvır zıvır" işlerle, işçileri hastaneye götürmekle falan ilgilenmez,

hadi o tek programlı olur. Peki sağ neden tek programlı olsun? Sağ istediğin kadar programlı olabilir. Hele "devrimciliği" bırakmamış bir sağ ise mutlaka *ilerisi* için devrimci bir programa sahip olacaktır. Ama oraya *varmamak* için de sürekli başka programlar getirecektir.

TKP *İşçinin Sesi*'nin programı tek değil, iki aşamalı bir devrim hedefi belirliyor ve bu iki aşamanın ancak proletarya hegemonyasıyla tek bir oluşum içinde birleşerek başarıya ulaşabileceğini işliyor.

Peki onlar BUDEP'le ne öneriyorlar? Okuyalım:

"Devrim sürecinde, erkte ve mülkiyet ilişkilerinde köklü bir nitel değişme getirmeyen daha az önemli devrim olmayan sıçramalar da söz konusudur. Kuşkusuz, tümüyle yepyeni bir mülkiyet ilişkisine geçişi sağlayan çok daha önemli devrim sıçramaları da vardır. Bu üçü *(üçü diyor, dikkatlerden kaçmasın — R.Y.)* birbirine karıştırılmamalıdır. TKP Eylem Programı'ndaki, cunta rejimine son vererek ulusal demokrasiye geçiş, erkte, mülkiyet ilişkilerinde köklü nitel değişimlere elverişli olmayan bir güçler oranı altında gerçekleştiğinde, bu devrim olmayan bir sıçrama, bir geçiş olacaktır. (*Birincisi bu, bir sıçrama ama devrim değil — R.Y.*) Erkte ve mülkiyet ilişkilerinde köklü bir nitel değişim sağlayacak devrim sıçramasına hazırlanmaya katkıda bulunacaktır. Stratejik yakın devrim hedefimiz olan, anti-emperyalist, anti-tekel devrim erkte ve mülkiyet ilişkilerinde yapısal, köklü değişiklikler getiren bir devrim sıçramasıdır. (*İkincisi, anti-emperyalist, anti-tekel devrim — R.Y.*) Üçüncüsü ve sonuncusu, tümüyle yepyeni bir mülkiyet ilişkisine geçişi sağlayacak çok daha önemli bir devrim sıçraması olan sosyalist devrimin kendisidir. (*Yol ve Amaç*, Yenice, s.42)

Üç etti: 1) Ulusal demokrasi, 2) anti-emperyalist, anti-tekel devrim, 3) sosyalist devrim.. Üç ayrı aşama, üç ayrı program! Resmiler bizi tek programlı olmakla eleştirirken öte yanda hokkabazlık yapıyor ve *üç programlı komünist partisi* ortaya çıkartıyorlar. Gerçek bir hokkabazlık.

O zaman, günümüz oportünistleri de *3 programlı* oluyormuş diyeceğiz.

— II —

Oportünist programın ikinci dönemi: Kasım 1983 sonrası

Resmilerimiz üç programlı oluyormuş diyeceğiz ya Kasım *Atılım*'ıyla diller ansızın değişiyor. Kendi yaptıkları ve yayınladıkları "Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı"'nı (BUDEP) aynen faşizm konusunda olduğu gibi bir iki sudan gerekçeyle "tedavülden" kaldırıyorlar. Ya da, kaldırıyorlar mı?

Bu bölümde Kasım *Atılım*'ıyla yansıyan, kongrede bağlanan programa ve devrime ilişkin görüş değişikliğinin ne olduğunu saptamaya çalışacağız. Bu yeni dönemin görüşlerini değerlendirmede kullanılacak iki temel kaynak vardır: *Türkiye Komünist Partisi- 5. Kongre Belgeleri* (Kasım 1983) ve *TKP Programı* (Kasım 1983).

"Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı" (BUDEP) Nisan 1983'de yayınlanıyor. Önceki bölümde ele aldığımız yazıları taşıyan, (ikinci sayısını 6 aydır beklediğimiz!) *Yol ve Amaç* Temmuz 1983'de yayınlanıyor. Aradan üç ay geçiyor, Kasım *Atılım*'ında okuduğumuz "5. Kongre MK Raporu"-nda Kutlu bukalemunlaşıyor.

"Kongrenin" programa getirdiği yeniliği iyi anlamak için bu yazının ilgili bölümünü birlikte okuyalım:

"Nükleer savaş tehlikesinin ciddi boyutlara yükselmesi ülkemizdeki faşist diktatörlüğe karşı savaşımı çokyönlü etkiliyor ve barış uğrundaki savaşımla diktatörlüğü yıkma ve ulusal demokrasiyi kurma savaşımı arasında varolan bağı, çok daha dolaysız bir duruma getiriyor.

"Parti programını değiştirmeyi gerektiren öteki temel etken, herşeyden önce, Türkiye'nin bugün faşist bir diktatörlük rejimiyle yönetilmesidir. Bu, toplumdaki var olan sosyal ve ulusal (Kürt halkı ile egemen Türk burjuvazisi arasındaki çelişkileri keskinleştirmekle kalmadı. Ek olarak, işbirlikçi oligarşinin faşist diktatörlüğü ile, son derecede geniş sosyal ve politik güçler arasında da keskin bir güncel politik çelişkinin ortaya çıkmasına yol açtı. Partinin önünde duran ivedi politik görev böylece değişikliğe uğradı. Parlamenter rejimin, sınırlı da olsa, işçi sınıfına, halka verdiği tüm olanaklardan yararlanarak, yığınların aktif eylemleriyle demokratik kazanımları savunmak ve geliştirmek görevinin yerini, faşist diktatörlüğü yıkma görevi almıştır. Bir başka deyişle, bütünsel bir süreç olan devrimin ilk aşamasına yaklaşmanın yolu değişikliğe uğramıştır.

"İvedi görev olan, faşist diktatörlüğün yıkılması, kendi başına, Türkiye halkının çözmek zorunda olduğu öne çıkan çelişkiyi, emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi ile halk ve aynı zamanda ulusal burjuvazi arasındaki çelişkiyi çözemeyeceği açıktır.

"Partinin, işçi sınıfının önünde duran sorun, diktatörlüğü yıkan güçlerin olanaklı olan en geniş kesimleriyle birlikte, anti-emperyalist, demokratik halk devrimini *başlatmaktır*. Bu da, söz konusu devrimin ilk adımda çözmek zorunda olduğu görevleri ön plana çıkarmayı, en geniş güçleri bu görevleri çözme amacında birleştirmeyi gerektiriyor. O nedenle şimdi, *faşist diktatörlüğü yıkmak ve bu değişimi devrimin ilk aşamasına yöneltmek* için, geçmişe göre daha geniş güçlerin bağlaşıklığına olanak veren bir *minimum program* gerekliliği ortaya çıkmıştır. 1983 MK Plenumunda onaylanan Ulusal Demokrasi Eylem Programı bu zorunluğun bir ürünüdür.

"Buradan da anlaşılacağı gibi, ulusal demokrasi, anti-emperyalist demokratik halk devriminin ilk, başlangıç basamağı olacak ve bundan sonra yolu sosyalizme açacak olan köklü anti-emperyalist, anti-tekel, demokratik dönüşümler gerçekleştirilerek, devrimin birinci aşaması tamamlanacaktır.

"MK Plenumunda hazırlanan eylem programının, devrimin ilk aşamasına özgü görevlerin çözümünü başlatması söz konusu olduğu içindir ki, MK, bu evreyi parti program taslağına almıştır. Görülebileceği gibi, devrimin bu ilk adımını ya da evresini, onun tamamlanması evresinden ayrı bağımsız bir aşama olarak ele almak olanaklı değildir.

"Değerli yoldaşlar, *nasılsa ortaya çıkmış* olan bir yanlış anlayışa değinmek istiyorum. Bazı kimseler, devrimci süreçteki evrelerden, aşamalardan söz etmenin pek devrimci bir tutum olmadığı gibi bir kanı taşıyorlar. Troçkistlerce özendirilen bu eğilimin elbette üzerinde bile durmaya değmez. Onun ipliği çoktan pazara çıkmıştır. Bununla birlikte, pek çok iyi niyetli insanın bilincindeki etkileri yabana atmamak gerekir. Şimdi, partimizin anti-emperyalist demokratik halk devriminin *bir ön adımından*, ilk basamağından söz etmesi bu gibi kimseler için elbette anlaşılması zor bir saptamadır.

"Demokratik devrimin kendi içinde değişik evrelerden geçeceğine ve giderek sosyalist devrime dönüşeceğine ilişkin tez, Lenin'in sosyalist devrim teorisinin parlak bir düşüncesidir ve bütün devrimlerin deneyimi ile doğrulanmıştır. (...)

"Kaldı ki, bir devrimin maksimalist amaçlarla değil de, hemen yerine getirilmesi, ivedilikle çözülmesi gereken görevle işe başlamasından daha doğru, mantıklı ne olabilir? İşte yoldaşlar, yeni program taslağımızda *devrimin ilk aşaması ve onun başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi* üstüne söylenecekler bu kadardır. *(TKP 5. Kongre Belgeleri I*, s.65-68) (abç)

Kutlu'nun bu söyledikleri dönüp dönüp bir daha okunacak bir ibret belgesidir. Kim demiş Türkçe yoksul bir dildir diye? *"Ulusal demokrasi aşaması"* devrim midir, değil midir? Evet devrimdir, hayır değildir. İşte bu. Ama olmaz. Şu seçilen sözcüklere bakın: "devrimi başlatmak", "faşist diktatörlüğü yıkmak ve *bu değişimi devrimin ilk aşamasına yöneltmek"*, stratejik programdan ayrı bir "minimum program", "devrimin ön adımı", "devrimin ilk basamağı", "devrimin ilk aşamasının başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi".

1. "Devrimin ilk aşamasının başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi"

Şu cümleyi bir daha değerlendirelim: "O nedenle şimdi, faşist diktatörlüğü yıkmak ve bu değişimi, devrimin ilk aşamasına yöneltmek için, geçmişe göre daha geniş güçlerin bağlaşıklığına olanak veren bir minimum program gerekliliği ortaya çıkmıştır." (Kutlu)

Cümleden kolayca anlaşılıyor ki faşist diktayı yıkmak devrim değil, devrimin ilk aşamasına yönelebilecek bir *değişimdir*. *Minimum program* da bu değişim için gereklidir.

Menşevik programın ortaya çıkışının ikinci aşamasında özde hiçbir değişiklik yapılmamış olduğunu, aynı MK raporunun bir başka yerinde şu cümlelerde de görüyoruz:

"Belirttiğimiz gibi, TKP'nin dolaysız politik amacı, faşist diktatörlüğü yıkmak ve ulusal demokratik güçlerin hükümetini kurmaktır. Partimiz bu uğurda verilecek savaşların, elde edilecek başarıların, *bütünsel devrimci sürecin birinci aşaması olan anti-emperyalist, demokratik devrim için elverişli koşullar yaratacağı inancındadır." (TKP 5 Kongre Belgeleri, I*, s.51) (abç)

BUDEP'i değerlendirdiğimiz önceki yazılarımızda, "ulusal demokrasi" aşamasında burjuvazinin de yer alacağını görmüştük. Bu noktada da, belki biraz daha açık konuşmak dışında bir değişiklik yoktur.

"Ulusal demokrasi, işçi sınıfının, köylülerin, esnaf ve zanaatçıların, yurtsever erlerin, assubay ve subayların, aydınların ve gençliğin, küçük ve orta işletme sahiplerinin, Kürt halkının, diktatörlüğe karşı çıkan ve ortak bir program çevresinde birleşen tüm güçlerin işbirliği ile, işçi sınıfının öncülüğündeki yığınların bağımsız, aktif savaşımıyla kurulabilir.

"Ulusal demokrasi, tüm bu sınıf ve katmanların erkidir." (*TKP Programı*, s.32)

"Köylü", esnaf, zanaatçı, assubay, yurtsever erler ile subayların hiç olmasa bir bölümü, aydınlar ve gençliğin önemli bölümü küçük burjuvazidir. Küçük işletme sahiplerinin bir bölümü, kullandığı işgücü ve makina oranına göre küçük burjuvazidir ama bir bölümü *küçük kapitalisttir*. Orta işletme sahipleri de geneliyle *orta* kapitalisttir. Küçük ve orta kapitalist, küçük burjuvazi sınıfından ayrı olarak, burjuvazinin tekeldışı burjuvazi dediğimiz katmanıdır.

Menşevik "kongre"ce kabul edilen programın istemleri, BUDEP'in istemleriyle *tamamen aynıdır*. Aşamanın içeriğini anlatan istemlerin aynılığı, konumlarında hiçbir değişiklik yapmadıklarının kanıtıdır. Yazımızda çok yer tutmaması için, programda çeşitli sayfalara yayılmış istemleri MK raporundan veriyoruz.

"Genel politik af çıkarılması; koğuşturmaların durdurulması; politik göçmenlerin yurttaşlık haklarının geri verilmesi, özgürce ülkeye dönmelerine izin verilmesi; 1982 Anayasa'sının iptal edilmesi ve *1961 Anayasa'sının demokratik ilkeleri temelinde* ulusal demokratik bir anayasa yapılması; bu anayasayla tüm erkin, demokratik koşullarda oluşacak parlamentoya verilmesi; politik özgürlüklerin ve sendikal özgürlüklerin, düşünce ve vicdan özgürlüğünün eksiksiz sağlanması; faşist akımların yasaklanması; Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıların kalkmasının sağlanması; *devlet aygıtının ve özellikle ordunun faşistlerden, cunta kalıntılarından ve emperyalizmin ajanlarından arındırılması, tüm devlet aygıtının demokratik temeller üzerinde yeniden örgütlenmesi; ordunun ulusal bağımsızlığı ve demokratik kazanımları korumakla görevlendirilmesi.*

"Ekonomik bağımlılığa son vermeyi amaçlayacak, demokratik bir toprak ve tarım reformunu gerçekleştirecek, yerli ve yabancı tekellerin, büyük burjuvazinin ayrıcalıklarına son verecek, eylemlerini sınırlayacak, aracı-vurguncu burjuvazinin eylemlerine son verecek, devlet ekonomik sektörünün öncülüğünde, endüstrileşmeye yönelecek, halkın ekonomik, sosyal, kültürel yaşam düzeyini yükseltmeyi, ulusal gelirin emekçiler yararına daha adaletli dağılımını amaçlayacak bir ekonomik ve sosyal politikanın uygulanması; NATO'nun dayattığı aşırı askersel harcamaların azaltılması." (*TKP 5. Kongre Belgeleri. I*, s.52) (abç)

Görülüyor ki iki metnin de önlemleri aynıdır. Öyleyse, Kasım 1983'de menşeviklerin program ve devrim konusunda yaptıkları değişiklik nedir ki, bu tarihten sonra ikinci bir dönemden sözediyoruz?

Türkiye'de demokrasi savaşımı* biraz *geliştiği ve* biraz *açık yığınsal çerçeve kazandığı anda, bu program yokolup gidecektir. Bu, Türkiye'deki sınıf çelişkilerinin şiddeti altında gelişecek bir demokratik savaşımın bir anda eskiteceği çok geri bir programdır.

Program ve devrim anlayışı konusunda *özde* hiçbir farklılaşma yoktur. Ancak *biçimsel yönde* iki değişiklik vardır: 1) *Birincisi*, "Ulusal demokrasi programı"nı ayrı bir broşür olarak dağıtmak yerine parti programının *kendisi* yapmışlardır. TKP Programı adı altında çıkarttıkları metin basılı 46 sayfadır. Bunun 2 sayfası *"anti-emperyalist demokratik halk devrimi"*nin görevlerine, 2 sayfası da *"sosyalist amacımız"*a, 42 sayfası *"ulusal demokrasi"*ye ayrılmıştır!

Bu değişiklikle yine biçimsel olarak 1973 programına geri dönmüş oldular. 1973 progamında da "demokratik dönüşümler" bölümü programın içinde idi. Ancak gözden kaçmaması gereken nokta, 1973 programında "demokratik dönüşümler" metnin küçük bir bölümüydü, 1983 programında, *programın kendisidir*.

1973 programı, 1983 programının tüm günahlarının kimi yerde kendini, kimi yerde tohumunu taşıyan eklektik bir programdı. Dolayısıyla içinde devrimci bir anlayış, devrimci istemler ve hedefler de vardı. Oportünizmle yoğrulu 10 yıl içinde program eklektizmden kurtuldu (!) ve devrim olmayan bir aşamanın programı durumunu aldı.

Kasım 1983'le gelen *ikinci* değişiklik kullanılan dildedir. 1973'den 10 yıl sonra yaptıkları program ilkinden o denli sağdadır ki ve BUDEP broşürü o denli tepki çekmiştir ki, Kasım'dan bu yana anlaşılmaz bir dil jimnastiği, militanlık gösterisi ortalığı sarmıştır.

Bu noktanın bizler için önemi şuradadır. Herşeye karşın, kendi disiplinlerini kabul eden herkesi menşevikleştirememişlerdir.

Lenin'i de yine çarpıtıyorlar. Bir devrim ilerleyerek bir üst devrime dönüşebilir ya da kendisi devrim olmayan bir adım ilerleyerek devrime dönüşebilir. Türkiye'de de herşey olabilir, her olasılık vardır. Ne var ki, o zaman devrim olmayan bir adım devrime dönüşmüş olur. Böyle bir şey oldu diye, ya da hatta bugünden olacağını öngörüyoruz diye, devrim olmayan bir gelişmenin başladığı anın kendisi devrim olmaz. Devrim olması için iktidarın sınıf karakterinin değişmesi gerekir. Bunun için de Türkiye'de işçinin ve küçük burjuvazinin ve Kürt hareketinin temsilcilerinin devleti ele geçirmesi gerekir. *Bundan önce devrim olmaz.*

İktidarı ele almayı, hükümeti kurmak olarak da anlamamalıyız. Öyle anlarsak bugün Fransa'da KP ve SP'nin iktidarı ile "iktidarın sınıf karakteri değiştiği" için devrim olmuştur demek zorunda kalırız.

Özetle, BUDEP'in ve *Yol ve Amaç*'daki o saçma yazıların büyük bir tepki toplaması üstüne yapılanın olabildiğince üstünü örtmeye çalışıyorlar. Geri çekilebilecekleri yer de ancak dili olabildiğince lastiklendirmek ve BUDEP'i ayrı bir broşür olmaktan çıkarıp tek bir program

içinde vermek. Yapabildikleri budur.

Burjuvazinin en iyi niyetli bir yorumla, ortak olacağı bir iktidardan konuşuyorlar. Burjuva güçlü, devrimciler daha güçsüz, şans yaver giderse devrimcilerin belki bir ucundan tutacağı bir iktidar aşamasından sözediyorlar. Devrim olmadığı apaçık ortada. Tekellerle ulusal burjuvazi arasındaki çelişkiyi bile çözmeyecek, nereye kaldı devleti ortadan kaldıracak bir devrim. Aslında buna *ekstra-minimum* program demek gerekir.

2. Tartışmaların altındaki kızıl şerit

Bu noktada altını çizmek istediğim bir temel mesele var. 1973'den bu yana gelen tartışma nasıl bir tartışmadır? Bu tartışmanın altında bir kızıl şerit gibi hangi konu yatmaktadır? Onu ortaya koyarsak, herşey yerli yerine oturur.

Partimizin içindeki bu kavganın 1973'den 1983'e 10 yıldır bir temel unsuru vardır: *Türkiye burjuvazisine karşı tutum.* Her konunun altında bu yatmaktadır.

Program tartışmasını da bu temel çerçeve içinde ele almak gerekir. Ulusal demokrasi devrim midir, evrim midir, ne için gereklidir, ne için işin özünü değiştiremezler, ya da faşizm var... Hepsi bu çerçeve içinde.

Faşizmin varlığı bazı iyi niyetli insanlara, "durum değişti" gibi şeyler düşündürebilir. Yok! Kavganın özüne iyi bakmak gerekir. Burjuvaziye karşı tutumları vazgeçemeyecekleri birşeydir. Onların yapısıdır. Faşizm var diye bu görüşler gerekmiyor. Bu görüşler bunlara gerekiyor.

Rusya'da Bolşevik-Menşevik ayırımı belki bir başka konuyla çıkmış ama 15 yıl orada da Bolşevik-Menşevik ayırımını belirleyen asıl konu burjuvaziye karşı tutum olmuş. Şimdi, bizimkilere menşevik demekte haksız mıyız?

Burjuvaziyle işbirliğinin bu denli açık önerilmesi, belki faşizm var olduğu için (erimekte olan faşizm, geç söylediler, neyse) çok çarpıcı gelmiyor. Ne var ki buna 10 yılın tartışması içinde bakmak gerekir. Dün yine aynı şeyi söylüyorlardı. 1973 programı, ileri demokratik devrimden ve demokratik dönüşümler aşamasından birlikte sözediyordu. Kavga derinleştikçe, resmiler resmi teori çerçevesinde görüşlerini daha "bilimsel" savunmaya başladıkça mesele iyice açığa çıktı. Onun için, burjuvaziyle işbirliği tutkusu faşizmle bağlı birşey değildir.

Kısa bir süre içinde Türkiye'de faşizmin erimesi olasılığı büyüktür. Bu gidişle ya yeni bir silkinmeye geçecek ya da gidecektir. Artık kaygan bir zeminde-dir, bu biçimde yaşayamaz. Gittiği zaman, bu mantığa göre stratejik devrim aşamasını öne getirmeleri gerekir. *Getiremezler!* İstediğinize iddiaya girerim, getiremezler. Faşizm gitsin, yine bir başka "eylem programı" getireceklerdir. Onları belirleyen ideolojik anlayış budur. Bu anlayışı 11-12 yıl önce yeterince kavrayamamışız. Epeyde eleştirmişiz ama aradan geçen yıllar ve olaylar işin derinliğini çok daha iyi önümüze koydu. Onların değişmeyecek yanıdır bu.

Şimdi "12 Eylül rejimi var, mübahtır," diyorlar. Ancak bunun altındaki niyeti iyi biliyoruz ve hiçbir teorik gerekçeyle böyle olması gerekmediğini de biliyoruz. Çarlık dönemi, Stolipin dönemi, Kara Yüzler terörü bizim cuntadan daha mı "iyi"ydi. 1906-7'de buna benzer bir tartışma Rusya'da çıkıyor. Duma seçimlerinde Kadet'lerle işbirliği yapılsın mı yapılmasın mı? Böyle bir iktidar var, gerici, bastırmış, kasıp kavuruyor. Kadet'lerle (CHP'yle yani) işbirliği yapılsın mı, yapılmasın mı? Bu, bizim resmilerin koyduğu gibi herşeyi kapsayan bir iktidar aşamasının programı da değil.

TKP'de baştan bu yana iki çizgi çarpıştı:
Devrimci Marksizm ve burjuva kuyrukçusu oportünizm. İşte, İşçinin Sesi, kökleri partimiz denli eski olan bu kavgada devrimci Marksist anlayışın dününün mirasçısı, bugününün sahibi, temsilcisidir.

Bir somut meselede, seçimlerde somut ve geçici ve sınırlı işbirliği yapılsın mı, yapılmasın mı tartışılıyor. Tüm Menşevikler ve Plehanof şunları söylüyor: "Aman güçleri bölmeyelim," (kendi cümleleri ile söylüyorum "ortak düşmana karşı", "belki farklı amaçlarla ama bugün onlar da aynı şeyi istiyorlar." Benzerlik ancak bu kadar olur! Bugün bizimkilerin söylediğiyle kelime kelime aynı, yalnız *ufak bir farkla:* Çarlığa karşı burjuva demokratik devrimiyle, anti-tekel ileri demokratik halk devrimi farkı, 78 yıl farkı! O zaman yapılan yanlış idiyse, bugün Türkiye üstüne bilinçli-kasıtlı pazarlıktır.

TKP içindeki kavgaların altında yatan kızıl şerit, burjuvaziye karşı tutumdur. Şu noktayı da *önemle* vurgulayalım ki, *İşçinin Sesi* anlayışının belirmesiyle sonuçlanan son 10 yıllık kavga bu kızıl şeridin başlangıcı değil, *en son örneğidir.* Bakın, son yıllarına oranla daha militan konumdayken İ.Bilen neler diyordu:

> "Parti içinde ters, anti-Leninci, oportünist akımlarla savaş burjuvaziye karşı savaşlardan ayrılmamıştır." (*Savaş Yolu.* 1974, s.10)
>
> "III. Kongre'den sonra partinin yönetimi daha çok oportünistlerin, likidatörlerin eline düştükten sonra partinin içinde ters akımlarla savaş sürekli bir yol tuttu." (a.g.y.11)
>
> "Partimiz, uzunca bir süreç, uyuşuk, beceriksiz kalmıştır. Yığınlardan, politik yaşamdan, savaştan kopuk kalmıştır. Bir bakıma erimiştir. Bu olguyu yalnız nesnel (objektif) koşullara: Burjuvazinin uyguluyageldiği yasaklara, sert baskılara, sıkıyönetimlere yükleyemeyiz. Burjuvazinin 55 yıl boyunca sürdürdüğü sert terör partinin gelişmesini engellemiştir. Ama bu nedenlerin hepsi değildir. Bunun, böylesi bir durumun nedenlerinden biri de partinin genel yönetiminin yeteneksizliğidir. Kimi yöneticilerinin, çoğu kez Leninci çizgiden kaymalarıdır." (*1977 Konferansı MK Raporu*)

Partimizin 1973 yılında sıfırdan başladığını bilenler için, sözü edilen süregen oportünistlerin, parti taban üyesi ya da "kimi yöneticiler" değil, parti yönetimlerinin çoğunluğu olduğu açıktır. *TKP'de baştan bu yana iki çizgi çarpıştı:* Devrimci Marksizm ve burjuva kuyrukçusu oportünizm. İşte, *İşçinin Sesi,* kökleri partimiz denli eski olan bu kavgada devrimci Marksist anlayışın dününün mirasçısı, bugününün sahibi, temsilcisidir.

* * *

Türkiye Komünist Partisi *(İşçinin Sesi)*'nin geniş bir tartışmayla yarattığı IV. programın doğruluğunu, menşevik tahlillerin ve programın sahteliğini ve ancak işçi sınıfını burjuvaziye yem yapmayla sonuçlanabileceğini önümüzdeki kısa dönem gösterecektir. Türkiye'nin siyasal yapısı oynak bir tabana oturduğu için öyle çok beklemek zorunda kalmayacağız. Çünkü:

> "Siyasal çatışma belli ölçüde açık biçimlere ulaşınca, olayların, her taktik adımı ne denli hızlı ve canlı biçimde sınavdan geçirdiği şaşırtıcıdır." (Lenin, c.11, s.332)

Böyle bir dönem yaklaşıyor. Tüm taktikler hızla sınavdan geçecek.

Son bir sözle bitirelim. Yenice yazısında şöyle diyor:

> "Eylem programı adı üstünde eylem kılavuzudur. Günlük eylemimize, çalışmalarımıza yol gösterecektir. Yaşama geçirilmek içindir." (*Yol ve Amaç.* Yenice, s.35)

Ya komünist partisinin o bildiğimiz programları ne içindir?

Bağımsızlık ilanı değil ilhaka y"nelik bir darb

İşçi Partisi Haringey bölge örgütünün girişimiyle 17 Ocak'ta Kıbrıs sorunu üstüne bir tartışma toplantısı yapıldı.

Çok sayıda Kıbrıslı, Yunanlı ve Türkiyelinin katıldığı toplantıda, İngiltere İşçi Partisi'nden milletvekili Norman Atkinson ve Jeremy Corbyn, Britanya'daki Kıbrıslılar Ulusal Eşgüdüm Komitesi adına doktor George Christofines, İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB) ve Türk Dayanışma Birliği adına birer temsilci konuşmacı olarak yer aldılar.

Konuşmacılar, Türkiye cuntası ve Denktaş kliğinin ortak girişimiyle alınan "tek taraflı bağımsızlık ilanı"nın üstünde durdular, adanın kuzeyini Türkiye'ye bağlama siyasetinin bir parçası olduğunu vurguladılar.

Aşağıda İTİB adına Metin Yener yoldaşımızın yaptığı konuşmanın özetini veriyoruz.

Değerli Yoldaşlar,

Hepimizin bildiği gibi 16 Kasım 1983'de Denktaş tek yanlı bağımsızlık ilan etti. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu.

Gerçekte olan, bağımsızlık değil darbedir. Kuzey Kıbrıs'ın Türkiye'ye ilhakını sağlayacak bir darbe oldu.

1974'de Türkiye işgal ordusu adaya "soydaş"larını korumak üzere geldi. Fakat daha adaya ayak basar basmaz bu "soydaş" demagojisi açığa çıktı.

İşgal adalılara ne getirdi? Binlerce Kıbrıslı Rum, kadın, bebek demeden öldürüldü. Yüzlerce ev, okul, işyeri yakıldı. 200,000 Kıbrıslı Rum ise evsiz barksız, göçmenliğe terkedildi.

Ordu adanın %40'ını işgal etti ve finans kapital ise işgal bölgesine parası, postası, bankası, tekelleri vb. ile geldi. Kuzey Kıbrıs'ın siyasal-ekonomik yaşamı Türkiye finanskapitalinin doğrudan denetimi altına verildi.

"Kardeşlik" sözleri ardında tüm bu olanlar Kıbrıslı Türklerin tepkisini uyandırdı. Halkta işgale karşı derin bir kin yarattı.

Bu nefret "bağımsızlık" ilanından hemen önce ve sonra düzenlenen bağımsızlık gösterilerinde yansıdı. Gösteriler kalabalık oldu. Bunun nedeni iki maddede özetlenebilir: Birincisi, tüm resmi daireler, okullar vb. bu gösteriler için kapatıldı. Asker ve polis tüm mağazaları tek tek dolaşıp kapanmalarını ve herkesin gösterilere katılmasını sağladı. Bunlar Rum kesiminden kopmaya karşı oldukları için bağımsızlık istemeyenlerdi, zorla gösterilere katıldılar. Kalabalığın ikinci ve en önemli nedeni ise, bu gösterilerin "Türkiye'den bağımsızlık" içeriği taşır gibi sunulmasıydı.

Halktaki bu nefret dolayısıyladır ki bağımsızlık ilanından birkaç gün önce Denktaş hükümeti "Olağanüstü Hal Yasası"nı geçirdi. Bu yasaya göre ordu "olağanüstü hal" ilan etme ve tüm sendikaları, örgütleri, partileri kapatma, tüm grevleri, siyasal olsun olmasın tüm toplantıları, yasaklama yetkisiyle donatılıyor.

"Bağımsızlık" ilanından hemen önce neden böyle bir yasaya ihtiyaçları olduğu şimdi daha iyi açığa çıkıyor. Bu bağımsızlık oyunu oynanırken, yani darbe gerçekleşirken, çıkabilecek herhangi bir "istenmeyen ses"i bastırabilmek için.

Şu da ilginçtir ki "bağımsızlık" ilanından bir gün önce muhalefet partileri buna karşı çıkarken, Denktaş'ın evinde yapılan meşhur yemekten sonra karar mecliste oybirliği ile alındı.

Bağımsızlık ilanının hemen ardından CTP lideri Özker Özgür şöyle diyordu: "Eğer Rumlarla anlaşamazsak bağımsızlık kalmayabilir, Türkiye'nin vilayeti oluruz." (*Milliyet*, 19 Kasım 1983)

CTP liderinin bu güncel tehlike karşısında bizi uyarması sevindiricidir. Ama aynı tavrı çok önceden, açıkça, hiç olmazsa bu kararın oylanması sırasında göstermelerini isterdik.

Türkiye'nin ve Denktaş'ın gerçek istemlerini halkın süratle kavrayacağı açıktı. Bu nedenle önlemler de süratle alındı. İlk önce 40 kişilik KTFD parlamentosuna Denktaş 30 kişilik atama yaptı. Atananların çoğu faşist TMT üyesi ya da öteki gerici örgütlerden. Sonra da hükümet istifaya zorlanıp yerine yine Denktaş tarafından yeni bir hükümet atandı.

Henüz 1980 yılında kabul edilmiş olan Anayasa kaldırılıp şimdi yerine bir yenisi getiriliyor. Yenisinin ne olduğunu tahmin etmek zor olmasa gerek. 1982'de faşist generallerin Türkiye'ye getirdikleri anayasanın aynısıdır.

Türkiye yönetici sınıfının bu ilhakçı taktikleri bizlere hiç de yabancı değildir. Hemen hemen aynı taktikler 45 yıl önce Hatay'da da uygulandı. 1939'da otonom Hatay Cumhuriyeti ilan edildi. Sonra birden bire Hatay sokaklarında Türk bayrakları belirdi ve Hatay Türkiye'ye ilhak edildi.

Kuzey Kıbrıs'ta ilan edilen "bağımsızlığın" bağımsızlıkla hiçbir ilgisi yoktur. Türkiye ve işbirlikçileri Kuzey Kıbrıs'ın ilhakında adım oluşturan bir darbe gerçekleştirmiştir. Buna karşı hemen ve birlikte hareket etmemiz gerekiyor.

Denktaş'ın ve Türkiye'nin son önermeleri doğal olarak sorunu çözmekten uzaktır. Denktaş'ın "barış paketi" dediğinin de barışla yakın uzak bir ilişkisi yoktur. Bugüne kadar sorunun çözülememesinin nedeni herhalde Lefkoşa Hava Alanı'nın kullanıma açılmaması değildi! Türkiye ise adadan 1500 asker çekmeyi önerdi. Bu, halkın işgal ordusunun adadan çekilmesi istemiyle alay etmekten başka birşey değildir.

Kıbrıs Rum ve Türk halklarının kendi kaderlerini tayin hakkını kullanabilmeleri ve sorunlarını toplumlararası görüşmelerle çözebilmeleri için ilk ve ana istemimiz Türkiye işgal ordusunun adadan atılması ve tüm yabancı askerlerin adadan çekilmesidir.

Bu olmadan ne kendi kaderini belirleme hakkı kullanılabilir, dolayısıyla ne de Kıbrıs sorununa demokratik bir çözüm gelebilir.

Tüm güçlerimizi birleştirip ABD emperyalizmine ve işgal ordusuna karşı savaşmak görevi önümüzde duruyor.

Türkiye bugün bölgede barışın düşmanıdır. 1974'de adanın tümünü işgal etmeye çalıştı ama yalnızca %40'ını alabildi. Fakat istem hâlâ ortada duruyor. 1974'de bahane "Türklerin hakları" idi. 1982'de ise "Ermeni teröristlerinin Güney Kıbrıs'ta üslendiği" demagojisini kullanmaya çalıştılar. Denktaş, "bağımsızlık" ilanından hemen sonra, "Rumlar elektriğimizi keserse, biz de onların elektriğini keseriz" dedi. (*Günaydın Kıbrıs*, 16 Kasım 1983) Elektrik santrallarının Güney Kıbrıs'ta olduğunu düşünürsek bunun ne denli açık bir işgal tehdidi olduğunu görürüz. Önümüzdeki yeni bahanenin ne olacağını şimdiden söyleyemeyiz. Ama şu kesindir ki, Türkiye finanskapitali Kıbrıs'taki varlığını herhangi bir biçimde tehlikede görürse yeni bir savaş başlatmaktan çekinmeyecektir.

Türkiye'nin Kıbrıs'taki ve bölgedeki gerici, faşist rolü durdurulmalıdır. Kıbrıs Türk ve Rum halkı ABD emperyalizmine ve Türkiye'nin Kıbrıs'ı işgaline karşı Türkiye işçi sınıfının savaşına destek vermelidirler. Yerli halkın istemine karşı Kıbrıs'ın Türkiye'ye ilhakını durdurmalıyız.

Savaşacağız ve kazanacağız!

IX
Türkiye Komünist Fırkası Faaliyet Programı

12. Millî kurtuluş haraketi baş gösterdiği zaman, kommunist partisi henüz mevcut degildi. Ancak imperyalism aleyhtarı mücadelenin burjuva rehberligi, Ankarada müntazam bir hükûmet şeklinde tebellür ettikten sonradır ki, bütün memlekette dağnık bir halde bulunan muhtelif kommunist unsurlar ve gruplar, muharebe patırdıları esnasında emekçi kütleler üzerinde bir te'sir icra edebilecek bir tek fırka halınde teşkilâtlandılar. Fakat marxist-leninist nazariyat ile pek az ülfeti olan küçükburjuva münevverleri tarafından Ankarada yaratılan bu teşkilât (halk iştirakiyun fırkası) itilâf ordularının işkali altında bulunan amele merkezlerinden tecrit edilmiş olmasına mebnî bir küçükburjuva köylü fırkası mahiyetini almakta geçikmemiş; ve — istiklâl mücadelelerinin ilk merhalesinde çok kuvvetli olan — yoksul köylü haraketini kommunisme doğru çevirmek, ve onun başında, millî kurtuluş haraketinin hegemonyasını elegeçirmek hedefi üzerine bütün gayretlerini; teksif etmişti. Halk iştirakiyun fırkasının "yeşil ordu" (kemalistlere hasım, yoksul köylülerin inkilâpçı teşkilatı) ile onun elebaşlarıla kaynaşmasının sebebini burada aramak lâzımdır. Kommunistlerden yardım gören "yeşil ordu"nun, bir ara, kemali ve taraftarlarını yenmesine ve onların yerini tutmasına ramak kalmıştı.

Bu teşebbüsün maglubiyeti ve SSCİ. de bulunan harp esirleri arasından KB. nin müzahereti ile doğmuş olan Türkiye kommunist fırkasının baş teşkilâtcılarından "onbeş" mücahidin, kemal ve yaranı tarafından, kahpelikle kurulmuş bir tuzağa düşürülmeleri ve canavarcasına boğazlattırılmaları, kommunist teşkilâtını talî rola irca etmişti (kânumusani 1921). Fakat kommunist propagandasının, kütlelerin alâkalarını ve muhabbetlerini uyandırmış olduğunun en iyi delili, amele inkilabının öz mücahitlerinin her türlü fealiytini zalimane bir tarzda bastırdığı aynı sırada, Ankara hükümetinin bizzat kendisi bir sahte kommunist fırkası teşkiline ihtiyaç hissetmiş olmasıdır. Bu kaba hileye müracaatten maksat Anatolunun emekçi kütlelerini K. B. inden ayıran bir dıvar vücude getirmek ve kommunist propagandası kendilerine tesir etmiş olan işçileri ve köylüleri aldatmak ve teşkilatsız bir halde tutmak idi.

Bütün bu müddet esnasında, 1919 dan bil'itihar teşekkül etmiş olan genç türk marksistlerinden mürekkep bir grup (III^{0}-Beynelmilel grupu), millî ekalliyetlere mensup anasırdan mürekkep bir inkilapçı sendikalist teşkilât ile (beynelmilel işçiler ittihadı) teşriki mesaî sureti ile, Istanbulda ve civar vilayetlerde amele sınıfı arasında, müsmir bir neşriyat ve teşkilât fealiyeti sarfediyordu. Inkilâp haraketlerinin marksist-leninist prensiplerini türk işçileri arasında tamim ve türkiyaya tatbik eden, ilk sınıf mücadelesine müstenit meslek birliklerini yaratan ve imperyalist işkali altında inleyen emekçi kütlelerle anti-imperyalist cephede çarpışan amele mücahitleri arasında tesanut ve irtibatı temin eden o idı. Istiklâl harbinin zaferindenberi mevcudiyetini bütün tethişlere rağmen idame eden ve el'an bugün kommunist haraketinin başında bulunan fırkanın, K. B. nin Türkiye şubesinin esas nüvvesi bu gruptan müdevverdir.

Beyaz tethişin mütevalî darbeleri T.K.P. nin feal kadrosunda birçok tahribat ika etmiştir. Maamafi bütün bu cebrü şiddet — onu zaman zaman zafa düçar etmekle beraber — günden güne inkişaf etmekten ve büsbütün bir proletarya fırkasına tahavvül etmekten men'edemedi. Bu inkişafta üç merhale tefrik olunabilir:

1. 1925te, tam bir burjuva diktatorlûgu ve müstesna kanunlar idaresi teessüsüne kadar geçen müddet zarfında, mutlak bir tarzda kanun haricinde yaşamak mecburiyetinde irca edilmezden evvelki, dört senelik devrede,kommunist fırkası çok iyi bir propaganda ve fikriyat fealiyeti sarfetti; taktik hatalarına düşmüşse de peyderpey bunları bizzat kendisi tashih, ve amele sınıfının inkilabî haraketini bilfiil sevkü idare etti.

2. 1925 — 1927 devresinde fırkanın merkez komitası artık kendisine terettüp eden vazifeleri başaracak bir seviyyede bulunmuyordu. En azımkâr azalarının mahkûm edilerek haraket haricine atılmış olmasından, o son derece zaif bir hale gelmiş, istiklâl mahkemelerinin tethişkâr kararlarından gözü korkmuş ve kuvvei manevi yesi kırılmıştı. Böylece kendisini kaptırdığı yılgınlıktan münbeis musırrane haraketsizligi (Pasivité) mazur göstermek ihtiyacı ile o içtimaî-iktisadî vaz'iyetin bir menşevikçe takdirine saplanmış ve tam manası ile tasfiyeci (likidasyonist)bir fikriyat ileri sürmüştü. Bu devrede fırkanın tamamiyle inhilâl etmemiş olmasını mahallî teşkilâtların yılmaz dayanıklığına ve kommunist gençligine mensup mücahitlerin sebatlı fealyetine borçluyuz.

3. T.K.P.. muhacerette bulunan K.B. nin bila kaydü şart itimadını haiz mahküm rehberlerin idaresi altında, 1927'de, bu korkak ve fikriyat itibarı ile tereddiye ugramış amirleri başından attı; ve tecrübe edilmiş ve K.B. nin hattına sadık firka ve kommunist gençliği mücahitlerinden mürekkep yeni bir idareci kadronun rehberliği altında yeniden inkilâbi mücedelelere atıldı. Bu dönümün tatbikinden münbeis hiyanetler, Kütlevî tevkifat ve mahkûmiyetler fırkanın inkişafını sekteye uğratmak şöyle durson ona büyük bir hız verdiler ve işçiler nezdinde kommunismin itibarını yükselttiler.

Bu süretle belini doğrulttuğundan beri, fırka, beyaz tethişe ve halk fırkası diktatorluğunun başıboş soygununa karşı sistemli bir mücadele yürütmekle beraber, kendi teşkilâtını saglamlaştırmağa ve sanayi işçileri içine gittikçe daha derin bir tarzda kök salmağa itina etmektedir. Bu fealiyet onu mütemadiyen resmi makamatın günden güne şiddetlenen takiplerine ve teeziyelerine maruz kılıyor.

(Devam edecek)

“Türkiye’ye Cruise füzeleri mi geliyor”

Aşağıda sunduğumuz raporu elde etmek Babıâlînin olanaklarına göre hiç de zor sayılmaz. Hal böyleyken sansasyonel haber tutkunu Babıâlî gazetelerinin raporun tam metnine neden yer vermedikleri düşündürücüdür. Acaba gizli ilişkilerin gizli kalması üstüne yazılı olmayan bir anlaşma mı vardır.

Memet Kurtalan

İngiltere’de yayınlanan *The Sunday Times* gazetesi 18 Aralık 1983 tarihli sayısında Pentagon için hazırlanan bir rapora yer vermişti. Raporda nükleer başlıklı füze de atabilecek bir sistemin (GLASS) Türkiye’ye yerleştirilmesinden sözediliyordu. Bu haber biriki gün içinde Türkiye basınına da sıçradı.

Şimdi, haberin uyandırdığı yankılara geçmeden önce burjuva basınında yeterli açıklıkla yazılmayan GLASS’ın ne olduğuna bakalım.

GLASS’ın faziletleri

Karadan gemiye fırlatılan füze sistemi denilen GLASS, esas olarak çok güçlü konvensiyonel patlayıcı madde taşıyan füzeleri içeriyor. Bu sistem, aynı zamanda, nükleer başlık taşıyan Cruise füzelerini de fırlatmaya elverişlidir. Dahası, GLASS sistemindeki rampa ve füzeler dış görünüşleri bakımından Cruise füzeleri ve rampalarının tıpkısıdır. Bundan ötürü hangi füzelerin konvansiyonel, hangi füzelerin nükleer başlık taşıdığını ayırdetmek çok güçtür. Bir de buna bütün rampaların seyyar olduğunu eklersek, nerede olduklarını saptayıp yok etmenin zorluğu ve bunun getirdiği taktik üstünlük ortaya çıkar.

GLASS füzeleri menzili içindeki dar deniz geçişlerini kesin denetimi altına alıyor. Dolayısıyla, savaş gemileriyle korunan bir bölgeye GLASS’ın şemsiyesi açılınca buradaki bütün savaş gücünü, rahatça, gereksinim duyulan bir başka bölgeye kaydırmak olanağı doğuyor. Bu durum askeri kaynakların dağıtımında büyük taktik avantajlar sağlıyor.

Son bir nokta, GLASS’ın teknolojisi çok pahalı değil. Eldeki teknoloji bu sistemi kurmaya yetiyor. Bir başka anlatımla, GLASS çok büyük paralar yutan “araştırma-geliştirme” programlarını gerektirmiyor.

Her malın belli bir müşterisi vardır. Yani her malın özellikleri belli gereksinimleri karşılayacak tarzda ayarlanır. Bu bakımdan, bazen siyasette de, sunulanın özellikleriyle varolan gereksinimler arasındaki ilişkiyi incelemek, hangisinin hangisiyle buluşacağını saptamakta yardımcı olur.

Buraya kadar anlattıklarımız bizi nesnel olarak şu sonuca götürüyor: Emperyalistleşme özlemiyle gözlerini dışarıya diken Türkiye’nin zayıf döviz rezervlerine, jeopolitik gerçeklerine ve bu gerçeklerle uyum gösteremeyen deniz kuvvetlerinin hantallığını giderme gereksinimine GLASS biçilmiş kaftandır.

John Lehman diye bir “askeri deha”

Manzarayı tamamlamak için ABD Deniz Kuvvetleri üst düzey komutanlarından John Lehman’ı tanımak zorundayız. Bu parlak komutan, “Lehman Doktrini” diye bilinen “denizlerde kesin üstünlük” stratejisinin fikir babasıdır. Lehman hezeyanlarını şöyle dile getiriyor:

> “Rus donanmasının tepesine binmeliyiz... Sovyetler Birliği’ni yalıtılmış bir adaya dönüştürmeliyiz.” (*Counterspy*, Eylül-Kasım 1983)

İşte bu Lehman bir gün kalktı Türkiye’ye geldi. Garip raslantı(!), gelişinden iki hafta önce 29 Temmuz 1983 günü GLASS raporu “ilgili merci”lere sunulmuştu. Lehman, ABD’nin Ankara Büyükelçisi Robert Strausz-Hupe ile buluşup cunta üyesi ve zamanın Deniz Kuvvetleri komutanı Nejat Tümer’i ziyarete gittiler. Tabi görüşmenin içeriği üzerine doyurucu açıklama yapılmadı.

Haberin sızmasından gocunanlar var

Şimdi yine burjuva basının haberi yansıtışına dönelim. Gazetecilerin kendilerini güvenceye almak için ihtiyat payı bırakmak istediklerinde başvurdukları “Türkiye’ye Cruise füzeleri mi geliyor” yollu muğlak uslupla konu işlendi. Haber, belki de isten-

---

BELGE

Elde ettiğimiz raporun yanda ön kapağını aşağıda Türkiye’ye ilişkin bölümünü sunuyoruz.

KARADAN GEMİYE FIRLATILAN
FÜZE SİSTEMİ (GLASS) (U)
Bilim Uygulaması Ortaklığı
1710 Goodridge Drive
P.O. Box 1303
McLean, Virginia 22102
29 Temmuz 1983
Eylül 1982 — Temmuz 1983 dönemi için sonul rapor taslağı

Kontrat numarası: DNA 001-82-C-0057
NÜKLEER SAVUNMA AJANSI
için hazırlandı.

(U) Her mevzinin birbirine göre sıralanışı şöyle elde edildi:

Birbirine göre sıralama (RR)	=	Göreli yarar	x	Etkililik	x	Yaşayabilme şansı	
	=	.9	x	.9	x	.52	= .42

(U) Bu değerlendirmede kullanılan ölçüt ve gerekçeler temelinde GLASS’ın en yüksek potansiyel yararı Türkiye, Japonya, Danimarka, Almanya, İzlanda, İskoçya ve Norveç’te sağlayacağı görülmektedir. Kore ve Sicilya’ya yapılacak yerleştirmelerin *göreli olarak* daha az etkili olacağı, Alaska ve Diego Garcia’ya konumlandırmaların ise daha da az önem taşıyacağı düşünülmektedir. Eğer GLASS’ın kaynakları sınırlıysa, belirtilen sıraya göre yerleştirmelerin yapılması teorik olarak en iyi sonucu verecektir.

2.2.1.1. (U) *Potansiyel yerleştirme alanları üstüne genel değerlendirme:*

Potansiyel yerleştirme alanlarının sıralandırılmasında gözönünde tutulan etmenler kısaca şöyledir:

(U) *Türkiye*: Sovyet birliklerinin İstanbul ve Çanakkale boğazlarından geçişi, boğazların mayınlanıp bloke edilmesiyle kolayca engellenebilir. Eğer Türkiye istila edilirse bu engeller ortadan kalkar. Böylece Sovyet donanması serbestçe Akdeniz’e geçebilir.

Bu durum, doğudan kara saldırısına uyum halinde gelişen bir amfibik harekatla sağlanabilir. Her durumda, Karadeniz’de “ağzı kapatılmış” bir Sovyet donanması, gelecekte potansiyel bir tehlike oluşturur ve bu nedenle bertaraf edilmelidir. Türkiye’nin kuzeyine yerleştirilen GLASS, Karadeniz’in tümünü şemsiyesi altına alır. Türkiye’nin güneyindeki bir GLASS ise Doğu Akdeniz’deki Sovyet donanmasına zorluklar çıkarır. Dolayısıyla Türkiye’ye GLASS’ın yerleştirilmesi, Sovyet birlikleriyle temas durumunda olmasından ötürü bu güçleri yıprattığı ve hareket esnekliğini ortadan kaldırdığı için göreli olarak yüksek potansiyel taşır.

(baştarafı 17. sayfada)

medik bir yaygınlık kazanınca yanıt verme ihtiyacı doğdu. Bu görevi, başta, eski Milli Savunma bakanlarından Ümit Haluk Bayülken üstlendi:

"Bazı haberler önceden çıkarılarak tepki ölçülmek istenir. Türkiye'ye Cruise füzelerinin yerleştirileceğine ilişkin haber de büyük ihtimalle bu nedenle ortaya atılmıştır. Amerika birçok kararlarını böyle tepkilere göre almıştır." (*Günaydın*, 22 Aralık 1983)

Yine eski bakanlardan MDP'li Kamuran İnan da aynı görüşü paylaştı. (agy)

Öyle anlaşılıyor ki, aslında gizli tutulması gereken rapor gerçekten de nabız yoklamak amacıyla basına sızdırılmıştır. Ne var ki yoklanmak istenen nabız Bayülken ve İnan gibi devlet kadrolarının nabzı değildir. Bizce, ağırlığıyla Türkiye'nin dışındaki tepkiler ölçülmek istenmiştir.

Sözünü ettiğimiz kaşarlanmış kadrolar, Kuzey Kıbrıs'ta "bağımsızlık", F-16 uçakları, Lübnan sahillerindeki 6. Filo'ya ikmal kolaylıkları gibi son aylarda gelişen dış siyaset cambazlıklarının bir parçası olarak GLASS üstüne pazarlığın bir hayli ilerlediğini çok iyi bilecek durumdadırlar. Onun için, işi "nabız yoklama" esrarengizliğine boğup, asıl soruyu, Türkiye'nin pazarlık yapıp yapmadığı sorusunu geçiştiriyorlar.

Aslında soruyu en iyi raporun kendisi yanıtlıyor. Rapor, GLASS'ın Türkiye'ye konup konmamasını tartışmıyor. Metin, bir *fizibilite raporu* niteliğindedir. Yani rapor, üzerinde ilke anlaşmasına varılmış bir konunun fizibilitesini araştırıyor. Dolayısıyla daha ileri bir aşamaya işaret ediyor.

Son olarak fizibilite hesaplarındaki ilginç bir noktaya değinelim. Bu hesaplarda yaşayabilme, ayakta kalabilme şansı diye bir unsur var. Amerikalı uzmanların Türkiye için bu unsura kaç puan verdiklerini bilemeyiz. Ama, öyle sanıyoruz ki, asker kafasının hesaplayamadığı bir gerçek vardır. Türkiye'de emperyalizmin, kapitalizmin yaşama şansını sıfıra indirmeye hazırlanan işçi sınıfı bu gerçeği onlara gösterecektir.

Elimizi çabuk tutuyoruz

Ülkemizde bunalımın yükü işçi sınıfının, emekçi halkın omuzlarına yıkılmıştır. Bir yanda yükselen enflasyon oranları, öte yanda sürekli düşen gerçek ücretler. İşçi sınıfımızın yaşam koşulları yirmi yıl öncesine geriletilmiştir.

Ekonomik bunalımın sonucu olarak kişisel bunalımlar da büyük bir hızla artıyor. Burjuva gazeteleri intihar, cinayet ve fuhuş haberleriyle dolu.

Faşist cunta ülkenin derin yapısal bunalımlarıyla başedemedi. Ancak devrimle çözülebilir bir durum var. Toplumsal patlamaların habercileri çoğalıyor. Birçok yerden çatlak sesler duyuluyor. Düzene olan kin ve nefret bileniyor.

Türkiye'de işçi sınıfının demokratik haklarının gaspedilmesine alkış tutan burjuva basını Almanya'da işçi dostu görünmeye çalışıyor. Aman dövizler azalmasın diye Hamburg Norddarın grevinde işçi yanlısı bir havaya bürünüyor. Yabancı düşmanlığı konusunda ulusçu, şövenist zehirler saçılıyor. Bunların yüzlerini yığınlara açık etmek gerekir.

Yığınların içine dalıp ajitasyon-propaganda çalışmamızı hızlandıralım. Gerçek demokrasi işçi sınıfının ellerinde yükselecektir.

Banu, Hamburg

FKBDC Toplantısının Duyurusu

FKBDC genel komitesi toplandı ve cephenin durumunu değerlendirdi. Cepheyi oluşturan örgütlerin tümü, özellikle son dönemde cephenin devrimci kamuoyu önüne bir taraf olarak çıkamadığını, somut bir çalışma yapamadığını, bir tıkanıklıkla yüzyüze olduğunu belirttiler.

Cepheyi oluşturan örgütlerden biri olan Dev-Yol, FKBDC'yi baştan beri yanlış ve döneme uygun olmayan bir örgütlenme olarak gördüğünü belirterek cephenin dağıtılmasını önerdi.

Cepheyi oluşturan diğer örgütler, PKK, TKP-*İşçinin Sesi*, TKEP, SVP ve THKPC-Acilciler ise, FKBDC'nin, faşizme karşı devrimci alternatifi dikmek, halk demokrasisini kurmak hedefinde birleşen güçlerin ciddi bir girişimi olduğu, ancak çeşitli nedenlerle çeşitli problemlerle karşı karşıya kaldığını, ne varki bütün bu problemlere rağmen bugün en ilerici düzeyde ve ciddi bir girişim özelliğini koruduğunu saptadılar ve Dev-Yol'un cepheyi dağıtma önerisini reddettiler. Bunun üzerine Dev-Yol cepheden çekilmiştir.

Diğer örgütler, (TEP ve Devrimci Savaş, toplantıya katılmadıkları için onlar hariç — *İ.S.*) PKK, TKP-*İşçinin Sesi*, TKEP, SVP, THKPC-Acilciler, mevcut problemlerini çözmesi ve yeni durumu, onu doğrudan iç ve dış nedenleriyle değerlendirmeyi en kısa zamanda kamuoyuna açıklayacaklarını belirttiler. Ayrıca örgütler olarak FKBDC'yi yaşatmak için kararlı çaba gösterme doğrultusunda anlayış birliğine vardıklarını belirttiler.

Yeşiller üzerine

Yeşiller içindeki MOZ (*Moderne Zeiten* = Yeni Zaman) gurubundan birisiyle geçenlerde bir konuşma yaptım. *MOZ* dergisinde arada bir yazıları çıkan bu kişiden aldığım bilgileri kısaca iletiyorum:

— Yeşillerin parti olma çalışmaları 1978 sonlarında başlıyor. 1 Mart 1980'de kendisini resmen parti olarak kamuoyuna duyuruyor.

— Partinin kuruluş çalışmaları başladığı zaman bazı sol guruplar onun bir "orta burjuva" parti olduğunu sergilemek istiyorlar. Ama daha sonra bundan cayarak parti içine girip onu sol bir parti yapmaya karar veriyorlar. Bunlara daha sonra bağımsız solcular, örneğin birçok işyeri temsilcisi katılıyor. Sözü edilen guruplar şunlar: Komünist Birlik, Z. Gurubu, *Rheinische Zeitung* (gazete adı), *Revier* (gazete adı), Demokrasi ve Sosyalizm Komiteleri, SPD'nin gençlik kolunun Marksist kesimi.

— Bu guruplar, 1981'de, *Moderne Zeiten* dergisini çıkarıyorlar. O zamandan bu yana kendi aralarında düzenli toplantılar yapıyorlar.

— Daha sonra *MOZ*'dan ayrılanlar oluyor. *Reviev* gazetesinden gelenler *MOZ*'u *çok az geleneksel*, Demokrasi ve Sosyalizm Komiteleri de *çok geleneksel* buldukları için ayrılıyor.

— Gidenlerin yerine, konuştuğum kişinin "inanılacak gibi değil, ama böyle" dediği Sosyalizm isteyen Hristiyanlar diye bir gurup *MOZ*'a katılıyor.

— *MOZ*'un parlamentoda dört milletvekili var. Bunlardan Türkiye uzmanı olan Jürgen Reents ile çıkardığımız *Türkei Spiegel* (Bugünkü Türkiye) dergisi için röportaj yapmıştık. *MOZ*'a yatkın başka parlamenterler de var.

K. Yaratan, Köln

Sıcak ilişkiler kuruyoruz

Hollanda İşçiler Birliği (HİB) olarak Amsterdam'da bir yılbaşı eğlence gecesi düzenledik.

Gecede koromuz devrimci marşlar türküler söyledi. Bir yoldaş şiir okudu. Bir başka yoldaş da Kürtçe türküler söyledi. Arkasından folklor ekibimizin başarılı gösterisini izledik. Daha sonra geliri örgüte kalmak üzere hediyeli çekiliş yaptık. Fıkra yarışması düzenledik.

Yeni yıla "Yaşasın İleri Demokratik Halk Devrimi" belgisiyle girdik. Hep birlikte folklor ekibimize katılıp halay çektik.

Gece, gerek kültürel sosyal çalışmalarımızın sergilenmesi ve gerekse yeni yeni sıcak ilişkilerin geliştirilmesi açısından çok başarılı oldu.

Hollanda

Hep birlikte halay çektik.

Hediyeli çekilişin gelirini örgütümüze verdik.

Bizim atölye

Uzun bir süreden beri bir konfeksiyon atölyesinde çalışıyorum. Atölyemizdeki işçilerin çoğu kaçak çalıştırılıyor.

Patron Türkiyeli işçilerle öteki işçiler arasında ayrım yapıyor. Öteki işçilere biraz daha fazla veriyor. Ama genel olarak herkesin maaşı çok düşük. Ayrıca maaşlar gününde ödenmiyor. Fabrikada her gün patronla tartışıyoruz.

Geçenlerde atölyemize kontrol için baskın yapıldı. Bazı işçiler korkudan masaların, kumaş yığınlarının altına saklandılar. Kontrolcular isimimizi aldılar, bizi mahkemeye vereceklerini söyleyip gittiler.

Patron mahkemede "biz o gün misafirdik deyin" dedi. İşçiler böyle söylemenin lehimize olup olmadığını bilmiyor. Bu da gösteriyor ki, örgütsüz olduğumuzdan bu gibi sorulara bir çözüm bulamamışız.

Çözüm yolu atölyelerde örgütlenmekten geçer.

Yaşasın işçilerin örgütlü birliği!

Zehra Gümüş, Paris

İŞÇİ MİZAHI

Bilmeyecek ne var

Devrimden sonra Karadeniz'e gezmeye giden bir yoldaşa Laz bir yoldaş mezarlığı gezdirir. Konuk yoldaş sorar:

— Yoldaş, bu mezartaşlarında silahlı resimler var. Kimisinde bir, kimisinde daha çok. Bu ne ola ki?

— Puni bilmeyecek ne vardur daa... Ha bu bir silah resumlu mezarda yatan bir yoldaşımızdu. Devrim kavgasında vurdi, vurildi. İki silah resumlu olan devrim kavgasında vurdi, vurdi, vurildi. Şu üç silah resumlusu da vurdi, vurdi, vurdi, vurildi...

Bunun üzerine konuk yoldaş güvercin resimli mezarı gösterip ne olduğunu sorar. Laz yoldaş sakince cevaplar:

— Ha bu menşevikti, ne vurdi ne vuruldi. Pisi pisune yatayi...

Hangisi daha büyük

Kenan Evren bir ilk okula teftişe gider. Çocuklardan birine sorar:

— Kedi mi büyüktür köpek mi?

Çocuk cevaplar. Bu sefer, "fil mi büyüktür deve mi" diye sorar. Çocuk yine cevaplar. Bunun üzerine Evren şöyle bir gerinip "Kenan Evren mi büyük, Tahsin Şahinkaya mı" diye sorar. Çocuk biraz duralar ve cevabı yetiştirir:

— Biz daha o hayvanlara gelmedik!

Frankturt'ta iki eylem iki yumruk

13 Ocak günü Frankfurt'ta Genco Erkal'ın "Hakkari'de bir mevsim" adlı filmi gösterildi. Daha önce sinema sahibiyle ilişkiye geçen yoldaşlarımız Frankfurt Türkiyeli İşçiler Birliği (FTİB) adına gecenin koordinasyonunu üzerlerine almışlardı.

Geceye çok sayıda Alman ve Türkiyeli ilerici katıldı. Gazete ve bildiriler dağıtıldı. Kapıya yiyecek ve yayın masası kurmuştuk. Menşevikler "kültür şenliği" başlıklı bildirileriyle geldiler. Yakasında "Görevli — *İşçinin Sesi*" yazılı yoldaşlarımızı görünce çarpıldılar.

Film, Kürdistan'da açlığa, yoksulluğa terkedilmiş insanların yaşamını anlatıyordu. Filmden sonra perdeye yansıtılan "*İşçinin Sesi*" diası altında FTİB'in halk oyunları ekibinin gösterisini izledik.

Ertesi gün, 14 Ocak Cumartesi akşamı "Barış ve Demokrasi" gecesi yapıldı.

Gece için önceden bir hazırlık komitesi oluşturduk. Komite görev bölüşümü yaparak guruplar kurdu. Fabrika önlerinde, semtlerde bildiriler dağıttık. İşçi evlerini ziyaret ettik. Gecenin afişlemesini kadın yoldaşlarımızla birlikte yaptık. Bu yoğun çalışmalar sonucu gecemize yığınsal bir katılım sağladık.

Geceyi FTİB başkanı bir konuşmayla açtı. Bunu FTİB kurucularından bir yoldaşın Türkiye'deki son siyasal gelişmeleri değerlendirmesi izledi.

Daha sonra Türkiye işçi sınıfının tarihi şiir ve dia gösterileriyle anlatıldı. Bu arada birçok kardeş örgütten gelen mesajlar okundu. Kürdistan Demokratlar Birliği adına gecemize katılan bir arkadaş kısa bir konuşma yaptı:

"Biz *İşçinin Sesi* hareketine büyük umutlar besliyoruz. Çünkü Türkiye'deki sosyal şovenizm dalgasını Kürt sorununa getirmiş olduğu doğru tahliliyle kırmıştır. Türkiye devrimci hareketinde ilk olarak *İşçinin Sesi* Kürt halkının ayrı devlet kurma hakkını gündeme getirmiştir. *İşçinin Sesi*'ni ve FTİB'i devrimci duygularla selamlıyoruz."

FTİB'in folklor ekibi geceye katılan Alman ve Türkiyeli topluluk tarafından ilgiyle izlendi. Bir Alman yoldaşın çeşitli dillerden devrimci türküler sunması ve Mannheim İşçiler Birliği'nin enternasyonal folklor gurubunun çeşitli ülkelerden halk oyunları sergilemesi geceye ayrı bir renk kattı.

Yoldaşlar, menşeviklerin bu geceye tutumuna değinmeden geçemeyeceğim. FTİB'in gecesi bir ay öncesinden bilindiği halde menşevikler son anda uyduruk gece düzenlediler. Amaçları bizim gecemize katılımı engellemekti. Fakat yoğun ve enerjik çabayla bu oyunu bozduk. Gecemizi başarıyla yaptık.

Yoldaşlar, Frankfurt'ta çözülmeye başladılar. MK'dan üst düzeyde menşeviklerin gelip gaz vermesi bir işe yaramıyor. Çünkü burada Posta gurubunun sözü geçiyor.

Tanklarla gelen devrimle gidecektir!

C. Savaşır, Frankfurt

Hem kendimizi hem örgütümüzü geliştiriyoruz

Kapitalizmin kırsal alanı ayrıştırmasıyla büyük bir yığın topraktan koparıldı. Köyden şehire göç işsizler ordusunu sürekli çoğalttı.

Kimimiz çareyi Avrupa'ya çıkmakta bulduk. Çıkamayanlarımız ise ekonomik ve siyasal baskılar altında gerçekten büyük sıkıntı içinde yaşıyorlar.

Avrupaya çıkmadan önce bulunduğum bölgede Kürt olduğumuz için bir de ulusal baskı altındaydık. Bu baskılara karşı Türk emekçilerle birlikte savaştık. Ama o zamanlar ilişkide olduğum hareketler, milliyet temelinde örgütlenen klasik köylü hareketleriydi. Bu yüzden savaşım geri ve dar sınırlarda yürüyordu.

Şimdi Paris'te bir konfeksiyon işçisiyim. Burada *İşçinin Sesi* ile tanıştım. Uzun süre örgütümüzdeki eğitimlere katıldım. Artık bir işçi muhabir gurubunda örgütlüyüm.

Düzenli toplantı yapıyoruz. Eğitim ve yığın çalışmalarıyla hem kendimizi geliştiriyor hem de örgütümüze yeni yoldaşlar kazanmaya çalışıyoruz. Bundan sonra gazetemizle düzenli yazışacağız.

Önder Kaya, Paris

İŞÇİNİN SESİ

Daha şafak sökmeden
dağlarda yürüyen,
Yenmek için burjuvaziyi
mavzer kucaklayan,
Yükseliyor bir ses
susmayız diyen
...İşte o ses, *İşçinin Sesi*

İşçiyiz, emekçiyiz, halkız...
Savaşmak için ayağa kalkarız.
Düşmana karşı kinle bakarız.
İşte o göz, *İşçinin Sesi.*

İşçi emeğiyle ayaktasın burjuva
Sömürüyorsun
asırlardan bu yana
Karşınızda şimdi sert bir kaya
İşte o kaya, *İşçinin Sesi.*

Önder Kaya, Paris

Her örgütümüzde daha çok kadın yoldaş

Değerli yoldaşlar,

Hepinize kucak dolusu selamlar! *İşçinin Sesi*'ne ilk defa yazı gönderiyorum. Bu yazıda, bir kadın olarak kadın sorununu ele almak, bu konuda birkaç görüş yazmak istiyorum.

Köln TİDB'nin 2. Kongresi'ne katıldım. Kongremiz gerçekten çok güzel ve düzenli geçti. Kongrede, örgütümüzde kadın üyelerin çok az oluşu, bunun büyük bir eksiklik olduğu tüm yoldaşlarla hep birlikte konuşuldu, tartışıldı.

Örgütümüzün kadın üyelerinin çok az oluşu bir gerçektir. Oysa, kadınların katılımı olmadan devrim düşünülemez. Tüm yoldaşlar da buna inanıyorlar. Peki öyleyse niçin en yakınımızdan başlayarak, kızlarımızı, kız kardeşlerimizi, kadın akrabalarımızı hareketimize kazandırmıyoruz?

Evet yoldaşlar, kadınlar üzerinde baskı olan bir toplumda yaşıyoruz. Böyle bir toplumda kadınlarımızı partiye ya da derneğe kazanmak kuşkusuz zor bir iş. Ama bu demek değildir ki, bu toplumun içinde yaşayan işçi, emekçi kadınlarımızı partimize kazanamayız ya da derneğe üye yapamayız. Elimizden geldiği kadar kadın üyelerimizi çoğaltmalıyız. Kadınlarımıza, onların durumunu dikkate alan bir yanaşımla gerçekleri göstermeli, onların gönüllerini kazanmalıyız.

Biz, kadınlar olmadan devrim olamayacağına tüm kalbimizle inandığımıza göre, bu konuda canla başla çalışıp bir an önce devrimin gelmesine, kadın sorunu açısından da yardımcı olmalıyız. Artık beklevecek zamanımız yoktur. Elimizi çabuk tutmamız gerekiyor. Faşist, gerici devleti sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimiyle yıkıp, yeni bir Türkiye kurmalıyız.

Değerli yoldaşlar, zafer devrimcilerin olacaktır. Zafere koşarak gitmeliyiz.

M. Yıldız, Bonn

Biraz da düşmandan öğr nm k

Burjuvazi, insanların yaşamında olumlu yönde ve kalıcı birşey getirmediği halde onay almayı beceriyor. Burjuvazinin bazı yöntemlerinden ders çıkarıp, bunları, halka çok şey getiren sosyalizmde uygulamak kuşkusuz coşkulu bir onayı sürekli kılacak, iyi sonuçlar verecektir.

Uruguay Komünist Partisi Genel Sekreteri Arismendi yoldaş, on yıl önce *Yeni Çağ*'da yazdığı bir yazıda, teoriyi geliştirmek gerektiğini yazıyordu. Aradan 10 yıl geçti. Geçenlerde yine *Yeni Çağ*'da okuduğum "Leninizmin Özüne Uyan ve Uymayan Şeyler" adlı yazısında, aynı gerekliliği yineliyor: "Hayatın gelişmesi ve bilimsel-teknolojik devrimin gelişmesi karşısında teori geride kaldı. Teoriyi hayatın, bilimin, teknolojinin gelişmesine uygun olarak geliştirmek gerek." Arismendi yoldaş, Lenin'in komünistlere bu konuda yaptığı önerilerden de sözediyordu.

Yine *Yeni Çağ* dergisinin 1979 yılında çıkan 8 9 ve 10. sayılarında, çeşitli komünist partilerinden temsilcilerin devrim ve demokrasi üzerine yaptığı tartışmalar yer alıyordu. Bu tartışmalarda Yüro-komünistler, özellikle İtalya ve İspanya partilerinden temsilciler, biz, diyorlar, demokrasiyi öyle geliştireceğiz, öyle geliştireceğiz ki devrime gerek olmadan sosyalizme varacağız. Belçikalılar, "biz herkes için demokrasiyi savunuyoruz" diyorlar.

Bir Bulgar yoldaş, "biz hiçbir zaman kendi sistemimizi idealize etmedik" diyor. Zaradof yoldaş ise, sosyalist demokrasinin devrimsiz düşünülemeyeceğini söylüyor.

Bu yazıları okuyalı epeyce oluyor. Türkiye devrim hareketinin geçirdiği üç yıllık deney ışığında, demokrasi savaşımının can alıcı bir önem kazandığı bir aşamada bu yazıları yeniden okumak çok yararlı olurdu.

Beni iki yıl önce bu yazıları ilgiyle okumaya iten neden Yürükoğlu yoldaşımızın *Sosyalizm ve Demokrasi* yazısını sınamak isteyişimdir. Bu iki yıl içinde demokrasi ve sosyalizm konusunda çok şeyler yazıldı. Ama yazılanların tümünün, Yürükoğlu yoldaşın *Sosyalizm ve Demokrasi* yazısı hariç, dişe dokunur bir tarafı yoktu. Hep eski şarkı. İnsanın, "böyle gelmiş, böyle mi gidecek" diye sorası geliyor. En sonunda şunu anladım ki, devrimci harekette bu konuyu cesaretle ele alıp çözümleyecek yetenekte bizim dışımızda kimse yoktur. Bu gerçeği böyle teslim etmek gerekiyor. Sosyalizm ve demokrasi ilişkisini çözümleyip devrimci harekete, hatta — abartmasız söylüyorum — dünya devrimci hareketine armağan etmek *İşçinin Sesi*'ne, Yürükoğlu yoldaşa nasip oldu.

Bunları söylerken hiç kimseyi küçümsemiyorum. Başta yaşayan sosyalizme, dünya komünist hareketine ve Türkiye devrimci hareketine eksiğiyle fazlasıyla büyük saygım vardır. Ama saygımız var diye de inandığımız ve bir çığır açacağını gördüğümüz doğruları da söylememezlik, kendimizi inkar etmek olur.

Üstünde önemle durmamız gereken soru şudur. Burjuvazi nasıl oluyor da büyük çoğunluğun haksız düzene tepkisini başka kanallara akıtarak yönetmesini beceriyor? İşte bu noktada burjuvaziden öğreneceğimiz çok şey vardır. Kapitalist ülkelerde seçimler oluyor. Her parti belli motif ve belgilerle seçimlere katılıyor. İnsanlar, birşeylerin değişeceğine, durumun daha iyi olacağına inandırılıyor. Genellikle insanların yaşamına olumlu yönde ve kalıcı hiçbir şey getirmeyen bu seçimlerden hep burjuvazi kârlı çıkıyor. Sistemin ömrünü uzatmasını beceriyor.

Burjuvazi, toplumun bireylerine, bireylerin düşüncelerine saygı gösterdiği izlenimini bırakabiliyor.

Yine *Yeni Çağ*'ların birinde Fidel Kastro'nun bir yazısını okumuş ve o yazı üstüne epey düşünmüştüm. Kastro, aşağı yukarı şöyle birşey söylüyordu: "İnsanların ekonomik durumlarını düzeltmek yetmiyor. Çok önemli birşey de, insanların kişilik kazanmasını sağlayacak önlemler almaktır."

Demek ki, herşeyi salt ekonomik açıdan açıklamaya kalkmakla insanları koyun yerine koymuş oluruz.

Ekonomiye, hayat pahalılığına, ücretlere ilişkin istatistiklerle doğrudan birtakım sonuçlara varmak insanı yanıltabilir. "Yoksulluk arttı, o halde insanlar devrimcileşti(!)"

Türkiyeli insanın çok önem verdiği bazı değerler var. Adam aç kalmaya razı ama bu değerlerden vazgeçemiyor. Örneğin, geçenlerde bir tanıdık ziyarete geldi. Çocuğunun sünnet düğünü için davetiye verdi. Bu arkadaşın bankaya 35 bin Mark borcu var. Arkadaşlarından 5 bin Mark borç alıp bu düğünü yapacak. Büyük bir ekonomik sıkıntı içinde olduğunu söylüyor ama 5 bin Mark'ı verip ille de bu düğünü yapacak. Akla sığmaz gibi görünüyor ama bu böyle. Benim burda anlatmak istediğim, Marksizm-Leninizmi toplumumuza nasıl uygulayacağımız konusunda ve toplumu tanıma konusunda çaba göstermemiz gerektiğidir.

Yürükoğlu yoldaşımızın *Sosyalizm ve Demokrasi* kitabındaki çok partililiği kabul anlayışı şimdi programımıza girdi. Bu, gerçekten insanları koyun gibi görmediğimizin belgesidir. Bize devrim öncesinde ve sonrasında büyük açılımlar sağlayacaktır.

O yazı çıktığından bu yana konuştuğum her ilerici, devrimci kişide olumlu etki yaptı. Son olarak Demokratik Almanya'dan birisiyle bu konuyu konuştum. Çok partililiği yerinde bulduğunu söyledi. Bu arkadaş, sosyalizmi, Sovyetler Birliği'ni sonuna dek savunuyor. Ama eksiklikleri de görüyor. Örneğin, SED yayın organı *Neues Deutschland*'ın ekonomik büyümeye ilişkin yazılarını abartmalı buluyor. İnsanlar aptal değil, durumu biliyorlar, yalan söyleminin ne âlemi var, böyle olunca insanların güveni sarsılıyor, diyor. Ona Demokratik Almanya'da kitapçılarda Stalin'e ilişkin tek bir kitabın bulundurulmamasının yanlış olduğunu söyledim. Doğru, yığınlar liderleri olumlu ve olumsuz yanlarıyla tanımalıdır, dedi.

Çelişkileri yok saymak hayatı durdurmakla birdir. Değişik görüşler varsa bu görüşlerin örgütlenmesi kadar doğal birşey olamaz. Burjuva partiler kapitalizmi savunarak birbirleriyle mücadele ediyorlar. Sosyalizmde de birkaç parti sosyalizmi savunarak birbirleriyle yarışamaz mı?

Yine Arismendi şu anlamda birşey söylüyor: "Bilimin ve toplum biliminin yalnızca biz komünistlerin tekelinde olduğunu sanmaktan ve bizim gibi düşünmeyen herkesi karşı saflarda, ajan olarak görmekten kurtulmalıyız." Sanki bizim resmiler için söylemiş. Ne kadar acı bir durum. Bu kadar komünist, namuslu insan varken komünizmi kendi tekellerinde görüyorlar. Kendileri gibi düşünmeyen herkese ajan, provokatör diyorlar.

Bu tutum burjuvaziye yaramıyor da kime yarıyor? Gerçekten iyi niyetli olsalardı, gerçek bir kongre için çalışırlardı. Bu çiftlikçi anlayış, bu "babamdan kaldı" anlayışı daha ne kadar sürecek? Bence her namuslu komünist bu konuda kafa yormalı. Burjuvaziye karşı komünist hareketin birliğini savunmalı. İyi niyetle sağlam bir alternatif yaratılmalı. Hoşgörülü olmasını bilmeliyiz artık.

Tüm Türkiyeli komünistleri yoldaşça güven temelinde birleştirmiş Mustafa Suphilerin partisine şan olsun!

Kahrolsun dar görüşlülük, bağnazlık ve çiftlikçi anlayış.

Z.Baylan. Münih

Bir işçinin kaleminden Norddarm grevi

Biz, Norddarm işçileri olarak, söz birliği edip "Bu işyerinde grev vardır" pankartını 6.12. 1983 günü işyerine astık. Alman ve Türkiyeli örgütleri grevimize destek olmaya çağırdık. Hepsi de söz verdi ama bunların çoğu lafta kaldı. Grevimize sonuna dek sahip çıkan bir tek HTİB oldu.

Üyesi olduğumuz DGB'ye bağlı NGG sendikası grevin daha ikinci günü yan çizdi. Bir kazan çorba getirmekle yetindiler. Grevin yasal olmadığını söyleyip bizi vazgeçirmeye çalıştılar.

Grevi eksi on derece soğukta sürdürüyorduk. NGG sendikasından hiç olmazsa bir çadır alalım dedik. Veremeyeceklerini söylediler. Biz de DKP'ye başvurduk. DKP bize bir karavan sağladı. Daha sonraları grev güçlendikçe NGG de biraz imana geldi. Bize 25 işyeri bulacaklarına söz verdiler.

Grevimiz uzadıkça ne yazık ki kendilerine devrimci diyen bazı siyasetlerin bu işten canı sıkılmaya başladı. Zaten tek-tük uğradıkları grev yerini iyice boşladılar. Bir tek HTİB inatla yanımızda duruyordu. Bu arada patron bizimle masaya oturmaya yanaştı. Daha önce vermediği ekim ayının parasını ödedi. İşyerinin kapısını açıp, "gelin, çalışın" dedi. Ama eski koşullarda.

Arkadaşlarla oturup durumu değerlendirdik. Haklarımızı tam olarak almadan geri dönemezdik. Çünkü bu grev artık bizim sorunumuz olmaktan çıkmıştı. Aynı koşullarda çalışan daha binlerce sınıf kardeşimiz olduğu için bu grevi onlar adına da sürdürme ve örnek olma durumundaydık.

Sesimizi daha da yükseltmek için bir yürüyüş yapma kararı aldık. Yağmur altında geçen yürüyüşe her türlü beklentinin üstünde bir katılım sağlandı. Bu çok önemli yürüyüş bütün grevcilerin savaş azmini iyice biledi. Artık bu grev yenilemezdi. Öyle de oldu.

İş mahkemesinin üçüncü oturumunda istemlerimizi kabul ettirdik. Ücretlere %6.5 zam aldık. İşe girdiğimiz eski tarihler üzerinden yasal işlemlerimizi yaptırdık. Cumartesi günü zorunlu çalışma kaldırıldı.

Böylece bir ay süren grevimizi başarıyla sonuçlandırdık. Biz grevcilere başından sonuna dek aktif dayanışma gösteren HTİB'e gönülden teşekkür ederiz.

İşçinin Sesi, işçilerin elinde gür bir orman olacaktır!

Yaşasın dünya işçilerinin birliği!

Bir grevci işçi

Eylemin öğrettikleri

Yoldaşlar, Hamburg Türkiyeli İlericiler Birliği (HTİB) olarak Norddarm grevine dalışımızı ve grevde geçen zevkli ve öğretici günlerin getirdiklerini anlatmak istiyorum:

Haberi geç aldığımızdan greve birkaç gün sonra katılabildik. Ama öyle bir katılış katıldık ki şaşırmayan kalmadı. Folklorümüzle, sazımızla, sözümüzle greve daldık. Grevin havası bir anda değişti, işçilere canlılık geldi.

Sıfırın altında 8-10 derece soğukta, sabah saat sekizde biz grevcilerden önce grev yerindeyiz. Mangalı yakmışız, sabah çorbası hazırlamışız, nöbetteyiz. Bu disiplinli tutumumuzla, grev davasına canlabaşla sarılışımızla ve gerçekten dostça yakınlığımızla işçilerin güvenini, sevgisini kazandık.

Tanıştığımız ilk günden kimliğimizi saklamadık. Açıkça söyledik, bakın kardeşim, biz HTİB örgütündeniz ve komünistiz. Biz işçilerin davasına başımızı koymuşuz, bu grevi de sonuna dek destekleyeceğiz, dedik. İlkin şaşırdılar, çünkü aralarında daha önce siyasetle ilgilenmişleri yok gibiydi ve komünistler hakkında pek de iyi şeyler duymamışlardı.

Aradan günler geçtikçe bu durum değişti. Hayatında hiç dernek kapısından içeri girmemiş işçileri aldık örgüte getirdik. Şimdi artık günde en az dördü-beşi örgütümüze gelmeden edemiyor. Cuma eğitimlerine ve pazar seminerlerine katılanlar oluyor.

Bir çoğu şöyle diyor: "Helal olsun *İşçinin Sesi*'ne. *İşçinin Sesi* olmasaydı grevimiz başarıya ulaşamazdı. Kendi grevleri gibi sahip çıktılar. Sabah herkesten önce geldiler, akşam herkesten sonra gittiler. Hem de hiç aksatmadan, en az 8-10 kişi hergün grev yerindeydiler. Grevci olduğumuz halde biz onlar gibi zamanında grev yerinde olamadık. Gerçekten güvenilir insanlar."

Yoldaşlar, grevci işçiler örgütümüze HTİB değil de *İşçinin Sesi* diyorlar. Aslında birçok kez anlattık ama "biz bir kere böyle alıştık, siz *İşçinin Sesi* siyasetini savunuyorsunuz, biz de örgütü böyle tanıyoruz" diyorlar. İlginçtir, kendi aramızdaki ilişkiler, grevcilere de geçti. Birbirlerine çoğu kez "yoldaş" diye hitab ediyorlar.

Grevci işçiler bize güveniyorlar. Biz de bu güvene mutlaka layık olacağız.

Fabrikalar kalemiz olacaktır.

Levent Kızılok, Hamburg

İŞÇİNİN SESİ

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Demokrasi savaşımının anti-feodal çerçeveden çıktığı, bu kavganın artık ancak kapitalizmden sosyalizme geçiş olan bir üst çerçeve içinde verilebileceği bana çok açık bir gerçek gibi geliyor. Bunun tersini iddia edenlerden ve neden böyle dediklerinden bahsetsek iyi olur.

Burada sayılan üç nedeni siyasal devrimi toplumsal devrime ilerletmede izlenecek siyaset olarak anlıyorum. Yanı İDHD gerçekleştikten sonra, ki bu benim anladığım kadarıyla siyasal devrimdir, onu toplumsal devrime, sosyalist devrime dönüştürebilmek için bunların yapılması gerekir.

Tabi İDHD'nin gerçekleşebilmesi de demokrasi kavgasının üstünde yükselecek, ancak bu sayılanlar daha sonraki aşamalar içinmiş gibi geliyor.

Bir de, "halkın büyük çoğunluğu tarafından desteklenmeyen bir devrimci diktatörlük kurulamaz" cümlesini tam anlayamadım. İDHD'ne geçmek için halkın büyük çoğunluğunun kazanılması gerekiyor mu? Yoksa bu daha sonra kitlelerin güvenini kazanmak anlamına mı geliyor?

A., İngiltere

Bir devrimci diktatörlük kurulabilmesi için halkın büyük çoğunluğu tarafından desteklenmesi koşulu ölçüyü fazla geniş tutmuyor mu? Halkın aktif çoğunluğu devrim için yeterli olmaz mı?

R.C., İngiltere

Halkın "büyük" çoğunluğu yerine "*aktif*" çoğunluğu.

C.B., İngiltere

"Devrim iktidarının sınıf karakterini işçi sınıfının bilinci ve örgütlülüğü belirleyecektir"

Devrimin karakterini işçi sınıfının "bilinç ve *örgütlülüğü*" belirler diyelim.

A., Almanya

"İDHD' nin *ilk adımda* gerçekleştireceği dönüşümler"in *devrimci* dönüşümler olduğunu vurgulamakta yarar olabilir.

Bundan sonraki iki paragraf arasında çelişkili bir anlam çıkıyor. İDHD, işçi sınıfı hegemonyasında, toplumsal devrime yolu açan bir devrim olarak tanımlanıyor. Ama sonraki paragraftan İDHD'nin böyle de olmayabileceği anlamı çıkıyor. Daha sonra belirtildiği gibi, proletarya hegemonyasını kuramayıp küçük burjuvazi ile ortaklaşa iktidar olursa bu, İDHD'den daha geri bir iktidardır. Yani İDHD değildir. Faşizmi yıkacak toplumsal güçlerin oluşturduğu siyasal iktidarın sınıf karakteri çeşitlilik gösterebilir. Ama İDHD'yi en başta tanımladıktan sonra, tekrardan sınıf karakterinin değişebileceğini söylemek bana doğru gelmiyor. Devrimci iktidarın sınıf karakteri tanımlamamızdan farklıysa zaten buna İDHD diyemeyiz.

C.Ç., Hollanda

Şu fikirlerin açılmasını istiyorum: "Türkiye'de İDHD ile toplumsal devrim, *tek* bir devrimin iki anıdır." Bir de olası işçi-emekçi iktidarının geri ve geçici olması.

"Türkiye'de İDHD ile toplumsal devrim, *tek* bir devrimin iki anıdır." İDHD bir siyasal devrim (toplumsal devrime yolu açacak bir devrim), toplumsal devrim ise sosyalist devrim deniyor. O halde *tek* bir devrim denen devrimin adı nedir? Siyasal devrimle toplumsal devrim (sosyalist devrim) hangi devrimin iki anıdır?

Türkiye devriminin kilit noktalarından biri, bu sosyalizme açılan "demokratik devrim" konusudur. Her siyasetin ağzında bir "demokratik devrim" alıp yürüyor, fakat içeriğine bakıldığı zaman bulanıklık, boşluk söz konusudur. Bu anlamda, İDHD konusunun, taslakta yer alan görüşlerin biraz daha açılmasının yararlı olacağı düşüncesindeyim.

N., Almanya

İDHD iktidarının sınıf karakteri, iktidarı paylaşan güçlerce belirlenir. İşçi sınıfının devrimi olsa ismi sosyalist devrim olurdu, İDHD olmazdı. Bu devrim İDHD olacaksa burada işçi sınıfının öncülüğü ya da hegemonyası söz konusu olmaz, olursa sosyalist devrim denmesi gerekir.

B.N., Almanya

İDHD'nin *ilk adımda* gerçekleştireceği dönüşümler programı, kapitalizmin teorik çerçevesini aşmıyor, ama kapitalizmin pratik çerçevesini ve burjuva legalitesini paramparça ediyor. Kapitalist üretim ilişkileri egemen, ancak yönetim işçi sınıfına geçtiği için ve burjuva legalitesi de parçalanmış olduğu için pratikte kapitalizmin egemenliği olmayacak.

Yeni bir konu, açmak gerekir.

E., İngiltere

"Paramparça" gibi kelimeleri sanıyorum kullanmaya hiç gerek yok.

G., İngiltere

Belli koşullar yerine getirilirse, başından proletarya diktatörlüğü kurulabilir. O taktirde İDHD ile sosyalist devrim çakışmış olur ki, İDHD ortadan kalkmış olur. Bunun da koşulu, devrim öncesinde küçük burjuva bağlaşıkların büyük bir güç olmaktan çıkmış olmasını getirir. Burada koyduğumuz koşul zaten "toplumsal devrimin başlama noktası" olarak gördüğümüz İDHD'nin koşulu değil midir?

"Küçük-burjuva devrimci demokrasisinin erke ortaksız el koyacağı bir devrim." Burada "bir devrim" yerine "bir siyasal devrim" desek, ya da bunların toplumsal devrim yapamayacağını vurgulasak.

T., İngiltere

İşçi-emekçi diktatörlüğü: Mantıksal olarak işçi emekçi diktatörlüğü geçici

iktidardır. Neye geçecektir? Proletarya hegemonyası altında ise proletarya diktatörlüğüne geçecek. O zaman, proletarya hegemonyası altında işçi emekçi diktatörlüğü proletarya diktatörlüğünden çok onun *genesisi* olmuyor mu?

Meta üretimi kaçınılmaz olarak kapitalizme yol açar, onun *genesisi*dir. Meta üretimi ancak tek bir koşulda kapitalizmin damgasını taşır: Kapitalist egemenlik toplumu derinlemesine sarmışsa. O zaman meta üreticisi, bağımsız bir sınıf olamıyor, yarı işçi yarı burjuva oluyor. Meta üretimi kapitalist üretimin özgül bir biçimi görünümünü alıyor. Benzetmeyle, proletarya hegemonyası altında işçi emekçi diktatörlüğü, *proletaryanın damgasını taşıyan bu çağda;* proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimidir denebilir.

Bu konuyu çoğunluk sorunuyla bağlamak soru uyandırıyor: 1. Gelişmiş ülkelerde proletarya çoğunluk olarak kalacak mı? Öyle mi? 2. Çoğunluk olmasa da bir sınıf devlete tek başına egemen olabilir, ancak izlediği siyasette bunu dikkate alıp iktidar bloku oluşturur.

F.İ., İngiltere

"İşçi-emekçi diktatörlüğü", proletarya hegemonyası altında ise, "proletarya diktatörlüğünün bir çeşididir" deniyor. Lenin, proletarya hegemonyası altındaki işçi-köylü demokratik diktatörlüğünü işçi ya da burjuva diktatörlüğü değil, ikisinin arasında ve ikisinden birisine dönüşecek olan ayrı, geçici bir devlet olarak tanımlıyor. Proletarya hegemonyası sağlansa bile, böyle bir devlet kurulursa, diktatörlük hiçbir yasa ve koşul ile sınırlandırılmamış yönetim olduğu için ve küçük burjuvazinin hükümete değil ama iktidara ortaklığı bir sınırlama olduğu için, bu proletarya diktatörlüğü olmayacaktır. Dolayısıyla bu formülasyon çıkartılmalıdır.

L.S., Hollanda

Emperyalist ülkelerde sosyalist devrim öngörülüyor. Türkiye'de de sosyalist devrim olabilir deniyor. O zaman az gelişmiş ülkelerde nasıl bir devrim söz konusu? Ulusal demokratik devrim mi, yoksa halk devrimi mi?

S., Almanya

Proletarya "hegemonyası" bana pek birşey anlatmıyor. Proletaryanın ideolojik ve politik etkinliği demek bana daha doğru geliyor. Bu da son tahlilde komünist partisinin politik etkinliğidir. Çünkü hegemonya somut pratikte belli örgütlerin hegemonyası biçiminde belirir. Şimdi, diyelim ki olaylar başladı, işçi sınıfı alanlara çıktı. Ama diyelim ki işçi sınıfını CHP, ya da komünist olmayan bir başka örgüt yönetiyor. Şimdi burada proletarya hegemonyası mı olur, yoksa CHP hegemonyası mı? Kaldı ki görünüşte başı hep işçi sınıfı çekiyor. Tüm olaylarda ilk önce işçi sınıfı çıkıyor alanlara, ana sınıf olarak. Kısacası proletarya "hegemonyası"nı muğlak buluyorum. Örgüt hegemonyası daha somut ve daha gerçekçi geliyor bana. Ayrıca bunu program taslağına böyle uzun yazmak da gerekmez.

H.H., Almanya

"Yalnızca ideolojik değil, fiili hegemonya." Proletaryanın tek hegemonyası vardır. Onun da içeriği ideolojik, biçimi fiilidir. Fiilisini uygulamayan bir ideolojik etkileme yanlıştır. Öyleyse, "proleter" değildir. Marksizm adını kullanan, Marksist olmayan bir etkidir. O halde, proletaryanın hegemonyası dense yeter. Eğer ille de sıfat olacaksa fiili olsun.

F.İ., İngiltere

Proletaryanın ideolojik ve fiili hegemonyası altında gerçekleşen toplumsal ruhlu siyasal devrim, sosyalist devrim midir, saf olmasa da komünist devrim midir? Sosyalist devrimden sonra komünizme geçiş bir evrimin sonucu ise "komünist devrim" demek doğru olur mu?

Ö.K., İngiltere

"İki sınıfın birlikte diktatörlüğü tarihte az görülen *geçici* bir iktidar biçimidir." Bunun örneği var mıdır?

A.S., İngiltere

İki sınıfın birlikte geçici iktidar blokuna, somut ülkeler olarak örnek verilebilirse çok açıklayıcı olur.

Sosyalizmin dünya ölçüsünde çok daha güçlü olduğu bir dönemde, "işçi sınıfının bağlaşıklarının tabanı da genişleyecektir" deniyor. Yani bu bizim "gerekirse kıyıda köşede kalmış bir iki ülkeyi satın alırız" dediğimiz anlamda mı oluyor? Yoksa işçi sınıfının bağlaşıklarının tabanı hep sömürülen katmanlar olacaktır.

E., İngiltere

Küçük burjuvazi hem emekçi hem orta sınıf anlamlarında kullanılıyor. Doğru mu?

S., İngiltere

İşçi-köylü devrimci demokratik diktatörlüğü ve işçi-emekçi diktatörlüğü denen bu iki geçici iktidarın tarihsel açıdan (ya da gelişmişlik düzeyi nedeniyle) böyle olduğu açılabilir mi?

B.T., İngiltere

"Sosyalist devrim ileri kapitalist ülkelerde gerçekleştiğinde, işte o zaman tarihte ilk kez devletini (diktatörlüğünü) *doğrudan* kuran sınıf toplumda da çoğunlukta olacaktır" derken, "sınıf" yerine *"işçi sınıfı"* diyelim.

C.T., İngiltere

Soru: Sosyalizmin dünya ölçüsünde çok daha güçlü olduğu dönemde işçi sınıfının bağlaşıklarının tabanı nasıl genişleyecektir?

T., İngiltere

"Türkiye'de tarihsel olarak kapitalizmin çözmüş olması gereken sorunlar vardır" deniyor. Bence bu Türkiye devriminin karakterini belirleyen önemli bir gösterge. Çünkü bildiğim kadarıyla devrimin karakterini şu iki konu belirler: a) İktidarı paylaşan güçlerin sınıf karakteri. b) Devrimin görevi. Devrimimizi demokratik yapan da kapitalizmin çözemediği sorunları devrim hükümetinin çözmesi. Bunlar, toprak sorunu, ulusal sorun gibi sorunlardır.

B.N., Almanya

Proletarya devriminin kimin çıkarlarını temsil ettiği konusunda önerimiz: *"İşçi sınıfı küçük burjuvazinin yalnızca tekellere ve emperyalizme karşı olan çıkarlarını savunur"* denmesi.

Hollanda Parti Örgütü

Neden "ileri demokratik" ve neden "halk" devrimi

Neden "ileri demokratik" olduğu anlaşılmıyor. Daha açılırsa iyi olur.

B.K., İngiltere

İDHD'yi *ileri* yapan özellik, devrimin proletarya hegemonyasında olmasıdır. Proletarya iktidarı paylaştığı için proleter devrimi diyemiyoruz, ama İDHD için "proleter özlü" devrim demek gerekmez mi? İDHD burjuva özlü bir devrim değildir, o zaman nedir? Soru-

nun yanıtı programda açıkça belirtilmelidir.

L.A., Hollanda

Devrim "küçük burjuvazinin işine yarayan bir yola girerse" ile, alt başlığın hemen üstündeki cümlede, "tüm küçük burjuvazinin çıkarlarını temsil edecektir" *görünüşte* çelişiyor.

Öneri: "Finans..... doğru yürümezse"den, "bu gericilik olur"a kadar ki yer şöyle olsun: *"Rekabetçi kapitalizme dönme özlemlerini yansıtan bir yola girerse."*

Ayrıca devrimin küçük burjuvazinin çıkarlarını *ne anlamda* temsil edeceği daha iyi açıklanmalı. Devrim, siyasal düzeyde isteklerini yerine getirecek, ekonomik düzeyde küçük burjuvazinin özlemlerine ters şeyler yapacak, ama bu onun temel çıkarlarına uyacak.

Türkiye'nin bugünkü gelişmesinde küçük burjuvazinin devrimci sözcülerinin olması ve bunların "Marksizm" lafını kullanmaları: Bu, 1. demokrasi isteği (ki ana neden budur), 2. küçük burjuvazinin temel çıkarının proletaryanın yanına yanaşmak olduğunu sezen sözcülerin olması nedeniyledir.

F.İ., İngiltere

Küçük burjuvazinin "çıkarları" ile "küçük burjuvazinin işine yarayan bir yola" ifadelerinde tutarsızlık olmadığı açık seçik yansıtılabilir.

C.S., İngiltere

"Kapitalizm feodalizme kıyasla, tekelci kapitalizm serbest rekabetçi kapitalizme kıyasla ilericidir" cümlesi biraz havada kalıyor. Cümle paragrafın başına konsaydı daha iyi olabilirdi.

Ö.K., İngiltere

"Kapitalizm feodalizme kıyasla, tekelci kapitalizm serbest rekabetçi kapitalizme kıyasla ilericidir." Kanımca bu kıyaslamaya yer vermek doğru değil. Nedeni: Birincisi, kapitalizmin feodalizme kıyasla ilerici olduğu doğrudur, fakat, sonraki kıyaslama, pek aynı anlama gelmiyor. Şöyle ki, serbest rekabetçi aşama da, tekelci aşama da, aynı ekonomik oluşumun aşamaları, farklı farklı üretim biçimlerinin değil.

İkincisi, *politik planda* serbest rekabetçi kapitalizme eş düşen aşama, burjuva demokrasisi iken, tekelci aşamaya eş düşen *politik* yapı, Lenin'in dediği gibi, "her düzeyde gericilik" oluyor.

C., Fransa

Devrimimizin neden "halk devrimi" olduğu konusunda, orta sınıfın (küçük burjuva katmanların) devrimde yer alması özelliğinden dolayı olduğunu da koysak.

L.M., İngiltere

İDHD'ni halk devrimi yapan özelliğe şu eklenebilir: *"Halk sınıflarının devrime kendi çıkarları uğruna aktif katılımları".*

İ.D., İngiltere

Mevcut devlet burjuva devleti olduğuna göre, dikkatleri bu devletin kimin devleti olduğu ve devletin parçalanması konusuna yöneltmeli, bu devletin yerine başkasının, proletarya devletinin konulacağı netleştirilmeli.

M., Almanya

3.2. İleri demokratik halk devriminde sınıfların konumu

Burjuvazi

Genel olarak tekelci sermaye tekeldışı burjuvaziyi kontrolü altında tutar. Tekeldışı burjuvazinin liberalliğinin altında yatan neden budur.

K.Ö., İngiltere

Tekelci burjuvazinin... kesimlerinin konumu. "Konumu" kelimesi yerine *"nesnel konumu"* olarak değiştirilirse iyi olur.

Ö.K., İngiltere

Küçük burjuvazi

Küçük burjuvazinin özellikleri söylenirken, "çalışan ve sömürülen bir sınıf" olduğu ve "ayrıca, üretim araçlarının sahipliğinden dolayı sömürmeye açık, proletaryadan çok farklı bir emekçi sınıf" olduğu belirtilebilir. (Kaynak: *İşçinin Sesi,* sayı 197-198, Çek-Al, s.11)

Z., İngiltere

Aydınların ve bürokrasinin "bu sınıf içinde değerlendirilen kesimi" deniyor. Küçük burjuvazi içinde değerlendirilmeyen kesimini, yani burjuvazi içine giren kesimi nasıl sınıflandırıyoruz? Kesin bir çizgi çizilemez tabii, ama kime küçük burjuva aydını, kime burjuva aydını diyeceğimizin bir ölçütü var mı?

E., İngiltere

Küçük burjuvazinin ölçütü belirtilmeli. Emeğini katması konusu.

Küçük burjuvazinin iki temel sınıf arasındaki, bağımsız olmayan rolü ve Türkiye'de de burjuvazinin uzantısı olduğu fikrini koyalım.

Hollanda Parti Örgütü

Eriyen geleneksel küçük burjuvaziye, "yan sanayici" olarak katılımın ne demek olduğunu ve gücünü, oynadığı rolü biraz daha açsak iyi olur görüşündeyim.

Küçük burjuvazinin temel sınıf olmadığının, bu yüzden güçlü olanın, erke oynayanın ya da erkte olanın yanında yer almasının ekonomik nedenini açıklayabilir miyiz?

Bence İDHD'de önemli rol oynayacak bu sınıfa çok az yer verilmiş.

Y.H., İngiltere

Küçük burjuvazi hakkında daha geniş ve detaylı yazılmalı, çünkü küçük burjuvazisiz Türkiye'de devrim olmaz diyoruz.

G.S., Almanya

Küçük burjuvazi bölümünde, hiç olmazsa bir ara başlıkla "kır küçük burjuvazisi"nden biraz daha ayrıntılı söz etmekte yarar olduğu kanısındayım. Çünkü unutmamak gerekiyor ki, Türkiye'nin bir küçük burjuvalar ülkesi, denizi olduğu ne kadar doğru ise, bu "küçük burjuvalar denizinin" çok önemli bir bölümünün "köylü" olduğu da o denli doğrudur. Üstelik bu, küçük burjuvazinin sadece sayısal büyüklüğü ile de sınırlı değildir. Bunun bir dizi sonuçları da ekonomik, politik ve toplumsal planda kendini duyurmaktadır.

G., Fransa

İleri demokratik halk devriminde sınıfların konumu bölümünde işçi sınıfı konusunu çok kısa buldum. Ayrıca bu bölümde de yarı-proleterleri vb. ele alsak, işçi sınıfının genç bir sınıf olduğunu anlatsak ve süregen bunalımın işçi sınıfı üzerindeki etkilerinden, işsiz yığınlardan söz etsek iyi olur.

A.S., İngiltere

3.3. İleri demokratik halk devriminde halkın birliği

Tekeldışı burjuvazi alt bölümünde, "Halk sınıflarının saldırısı şiddetlendik-

çe, bu kesimin giderek daha büyük bölümü, giderek daha aktif biçimde karşı-devrim saflarına geçecektir" deniyor.

Bunlar şu anda bu saflardadır. Onun için önerim, *"karşı devrim saflarında giderek daha aktif yer alacaktır"* denmesi.

Bundan sonraki paragrafta da aynı doğrultuda değişiklik yaparak, "karşı devrim safına geçerken" yerine *"karşı devrim safında aktif yer alırken"* denmesi.

F.İ., İngiltere

Liberal (tekeldışı) burjuvaziyle sınırlı ve geçici uzlaşmalar yapılabilir deniyor. Bu paragrafın tümünün çıkmasını öneriyorum, çünkü koşullar böyle geçici uzlaşmayı gerektirirse yapılır, fakat programda yer almasından yana değilim.

Y.A. Hollanda

"Türkiye'de küçük burjuvazi ulusların kendi yazgısını belirleme hakkından yanadır" demişiz. Bence ağırlıklı bir bölümü bu haktan yana *şimdilik* değildir.

T.Ö., İngiltere

Yarı-proleterler

Nüfusun çok önemli bir bölümünü oluşturduğunu söylediğimiz bu kesimin küçük burjuvaziden farkı nedir? Kimler bu kesime girer? Bir tanımlamayla bu kesimi daha iyi anlatabilirsek iyi olur görüşündeyim.

R.C., İngiltere

Yarı-proleterler bölümü daha geniş olabilirdi. Bu çok önemli bir yığındır.

C.C., İngiltere

Burada bir tanım gerekiyor. Bizim bildiğimiz, kırsal kesimde mevsimlere göre çalışan tarım işçilerine deniyor. Ancak bir dolu iş icat eden kesim de var, işportacılar, vb. Kimlerin bu sınıfa girdiğinin ve gerçekten bu sınıfın işçi sınıfının en yakın bağlaşığı oluşunun nesnel temeli söylenmesi gerekir.

E.. İngiltere

İşçi sınıfının hegemonyası ve birlik

Programda yer alan fikirler, ya ülkenin somut bir gerçeğine ilişkin saptamalar, ya da emekçilere benimsetmek istediğimiz öneriler kapsamındadır. Hegemonya bölümü bu kapsamın dışında kalıyor, çünkü hegemonya üzerine *görüşümüzü* değil, zaten fiilen *kendisini* dayatmak istiyoruz. Dolayısıyla hegemonyanın *nasıl sağlanacağının* da programa girecek bir nokta olup olmadığı kafamda açık değil.

İ.D., İngiltere

4. Tekellere karşı halkın savaşımı ve ileri demokratik halk devrimi programı

4.1. İşçi sınıfının ekonomik savaşımı

Türkiye işçi sınıfının ekonomik savaşımı siyasal nitelik alıyor

"Türkiye'de işçi sınıfının sömürü oranı Avrupa'da en yüksek olan ülkelerin başında gelmektedir", ya da buna benzer bir formülasyonun yer alması.

H.E., İngiltere

"Finans kapitalin her durumda zor kullanma eğilimi" deniyor. Burada "her durumda" demek çok kesin bir koyuş gibi geldi. "Genel olarak" dense, çünkü burjuva muhalefete de bağlı olarak bu "zor kullanma" biraz da olsa yumuşayabilir.

Yüzde 50'si sigortasız işçi diye rakam vermek, programda doğru mu?

Son paragrafta, "zorba erk yıkılmadan istemlerin elde edilemeyeceğini anlatırlar" diyor. Burada komünistlerin istemlerinin niteliği, aşağıda açıklandığı gibi, ama önce bu bölümde açıklansa iyi olur. Burjuvazinin bizim istemlerimizi veremeyeceği, çünkü verebileceği istemlerde anlaşmayacağımızı koymak gerekir. Çünkü burjuvazi bazı durumlarda geçici de olsa bir takım istemleri karşılayabilir. Komünistlerin bunu önceden görüp daha ileri istemlerde bulunması gerekir.

A., İngiltere

"Zorba erk yıkılmadan istemlerin elde edilemeyeceği" cümlesinin "istemlerin *kalıcı* olarak elde edilemeyeceği" biçiminde olması gerekmez mi?

Ö.K., İngiltere

Sendikal hareketin görevleri

Bence tüm bölüm, sendikal hareketin görevleri yerine partinin konumu açısından olmalı.

F.İ., İngiltere

Sendikal mücadele sürecinde ekonomik istemler kapitalizmin nesnel gelişmişlik düzeyine göre belirlenir, ancak sınıf savaşımının durumu çok geri de kalabilir. Zaten ekonomik istemleri sosyalizm sürecine yükseltecek olan sendikal mücadele, bu sınıf savaşımını yükseltecek araçlardan biridir.

3 c) maddesinde, ücret istemlerinde ortak tabanın üç ayda bir fiyat artışlarına göre ayarlanması. Bu ayarlamanın neden 3 ay olarak yapıldığı belirtilmeli.

Direniş, Ankara

Ekonomik savaşımın öneminin giderek arttığı koşullarda devrimci sendika hareketinin önündeki temel görevler *"ve acil istemler"* şunlardır denmesi.

İ.D., İngiltere

3c) de "üç ayda bir" gibi bir zaman sınırlaması koymamak daha doğru olur.

S.U., İngiltere

3. maddenin "c" şıkkında geçen "üç ayda bir" sözünü daha genel bir ifadeyle değiştirsek. Durum olur ücretlerin yılda bir ayarlanması yeterli olur, durum olur (Hitler Almanyası'nda olduğu gibi) 3 ay bile uzun bir zaman olabilir.

J.M., İngiltere

7. maddede "fazla mesai kaldırılmalıdır" demişiz. Kanımca devrimden sonra fazla mesaiye şiddetle ihtiyaç duyabiliriz. Bu maddenin *"zorunlu fazla mesai kaldırılmalıdır"* şeklinde değişmesi mümkündür.

T.Ö., İngiltere

Madde 8'de fabrika komitelerinin fabrika yönetimine ve denetimine katılmaları eklenebilir. Taslaktaki biçimiyle,

fabrika komitelerinden anlaşılan, sendikaların fabrikadaki birimi oluyor. Oysa bu komitelerin işlevi daha geniş olmalı. Bunlar devrimi geliştirmede önemli rol oynayabilecek, sendikaya göre çok daha politik olan örgütlenmeler olabilir. Fabrika komitelerinin bu özelliği de eklenmeli.

C.Ç., Hollanda

Fabrika komitelerine kimlerin seçileceği konusunda, "en bilinçli işçilerden" sözcükleri çıksın. Bunu koşul olarak getiremeyiz. Tabii pratikte böyle olur yine.

İ.D., İngiltere

9. maddeye "devletin de katılımıyla" eklenmesi. 10. Madde: "Parasız sağlık hizmetleri geliştirilecektir" kısmı çıksın, konu tüm topluma teşmil edilip ayrı bölümde yer alsın.

D., Almanya

Bu bölüme ek: *"İşçiler için meslek eğitimi işverenin zorunlu yükümlülüğü yapılmalı ve bu devlet tarafından denetlenmelidir."*

C., Fransa

Ücretsiz sağlık hizmetlerine ek olarak yaşlılara ilişkin bir paragrafın eklenmesi gereklidir.

B., İngiltere

Madde 12'de neden çocuk sigortasının yönetimi öğretmenlere ya da belirli bir meslek gurubuna bırakılıyor?

H.Y., Almanya

12. maddede, çocuk emeğini başka bir biçimde kabul ediyor muyuz? Bana ters geliyor. Çocuk sigortasının yönetimi neden halkın seçeceği öğretmenlere bırakılıyor da örneğin kadın işçilerden kurulu bir komiteye bırakılmıyor? Öğretmenin özelliği ne?

E., İngiltere

13. maddede vergi kaçakçılığının denetlenmesiyle "gönüllü devrimci öğrencilerin katılması" arasındaki bağı pek anlayamadım. Neden burada denetime katılıyorlar da, başka bir yerde değil?

Ö.K., İngiltere

13. maddede, ücretliler kimler? Bankalarda çalışanlar mı? 13. ve 14. maddelerde, kurulacak komitelerin çalışma alanı, yani bölgesi neye göre belli olacak? (Yerel bölge, işyeri, ilçe vb.) Pratik bir sorun, ancak şu kadar kişiye bir komite düşecek gibi bir şey konmalı bence.

Bir de anlamakta güçlük çektiğim bir nokta: Diyelim fazla mesaiyi kaldırdık, 8 saat işgünü dedik. Çalışmak zorunlu değil ama yine de devrimden sonraki işler açısından çok daha fazla işgücüne gereksinim olacak, bunları yapamayabileceğimizi de söylesek, bence bilmiyorum kafam açık değil — zaten yapmamamız gerekir. Yani gönüllü değil sadece ama zorunlu fazla mesai belli bir dönem koymak gerekir.

A., İngiltere

İşçilere verilecek haklar olarak, ücret artışları, yıllık izin ve bayram ücretleri, ek ikramiyeler, çalışma saatleri sınırları, fazla mesaiyi kaldıran bir çok haklar veriliyor.

Ayrıca başka bir bölümde, "Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu devrimi yapmaktan daha zor olacaktır" deniyor. Başka bir bölümde de toplumsal devrimin uzun bir süreç olacağı belirtiliyor. Bütün bu zorluklara rağmen işçi sınıfına İDHD ile verilen haklar onların güvenini kazanmak, diğer emekçilerin de sempatisini kazanmak açısından çok güzel. Yalnız, ülkenin üretim düzeyi, ekonomisi vb. açılardan gelişmesinde bir zorluk yaratmaz mı? Bu aşamada bu kadar çok hakkı birden verebilecek miyiz?

A.E., İngiltere

"Sendika Hareketinin Görevleri, Acil İstemler" bölümünde, hem kapitalizm döneminde öne sürülen istemler, hem de sosyalizmde olması gereken istemler ele alınmıştır. Bu bölümdeki ele alış şekli Kadın ve Gençlik bölümlerinde ele alınan şekilden farklıdır. Gençlik ve kadın sorunları bence kapitalizm döneminin istemlerinden devrim sorununa bağlanmalıdır. Görünüş olarak kadın ve gençlik sorunları sanki bizi bu dönemde pek ilgilendirmiyor, devrimden sonrasına bırakılıyor. "Sendika Hareketini Görevleri, Acil İstemler" bölümünde kapitalizm dönemi için getirilmesi gereken gerçekçi istemler burjuvazi bunları kabul edebilecek güçte olmadığı için devrim sorununa bağlanıyor.

Fakat maddelerin bu getirilişi devrimden sonra sosyalist devlete karşı işlemez mi? Türkiye'de sosyalizmin daha yeni kurulma aşamasında olacak. Acaba biz bunları verebilecek güçte olacak mıyız? Bence bu konuya genel bir yaklaşımla yanaşmak lazım.

Ü.K., Almanya

İDHD'de burjuvazinin elindeki üretim araçlarına el konulmayacak gibi bir anlayış var. Bence bu biraz daha açılmalıdır.

Komünistlerin sendikalara karşı tutumu doğrudur, katılıyorum.

S.Y., İngiltere

Komünistlerin sendikalara karşı tutumu

Komünistler "...olayları zorlamaz, sendikaları bölmezler" deniyor. "Olayları zorlamaz" biraz gereksiz gibi geldi, hiç konmasa daha iyi olur.

E., İngiltere

Partinin sendikalarda örgütlenmesi, *"Sendikalarda illegal, mümkünse legal parti gurupları kurar"* olarak değişse.

J.M., İngiltere

"Partimiz... parti gurupları kurar." Bu somut taktiksel bir konudur. Programatik bir konu değildir. Çıkabilir.

İ.D., İngiltere

4.2. Gençlik

Genç işçilerde olduğu gibi, öğrenciler için de istemler somut maddelenerek verilmeli. Ayrıca,

— Burs konusuna değinmeli. Eğitim için elverişli koşulların sağlanması.

— Tüm topluma ilk aşamada orta eğitim hedefi göstermek.

— Her isteyenin yeteneğini geliştirmesi, dilediği yönde bir ileri eğitim görmesi için ülkenin nesnel olanakları çerçevesinde bir ya da birçok şans tanımak.

— Bilim ve teknolojinin ilerleyişini göz önünde bulunduran, isteyen herkese "yeniden eğitim" olanağı vb.

Aynı şeyler kadınlar için de geçerli.

"Devrimci geleneklere sahip olan Türkiye gençliği" deyince biraz milliyetçilik var gibi bir hava oluyor. "Ey Türk gençliği" çağrıştırıyor.

İşçi gençlik ile ilgili bölümün son cümlesi biraz fazla optimistik gibi geldi. "Türkiye'nin her yanında işçi gençlerin, acil demokratik istemler uğruna savaşı yükseltmiş, sosyalizm fikirlerini benimsemiş olması, işçi gençliğin geleceğin güvencesi olduğunun kanıtıdır." Bilmiyorum, bana çok iyimser gibi geldi.

E., İngiltere

Burjuvazi yüksek öğrenim kurumlarını oluştururken, farklı bilgi düzeylerinde öğrenci yetiştiren üniversiteler oluşturmak amacını gözetmiyor, tam tersine gerek yönetimsel, gerek içeriksel bir standartlaştırma uygulaması var. Türkiye kapitalizminin gereksiniminin üstünde eğitim yapan bir takım üniversiteler de homojenleştirilerek Türkiye'nin çarpık koşullarına uydurularak araştırmacı olmayan "teknisyenler, alt düzey yöneticiler" vb. tipi adamlar yetiştiriliyor.

Gençlik üzerine olan, gerçekleştirilecek istemlere şu da eklenmelidir: *"İnsanların yeteneklerine göre geliştirilerek bu doğrultuda çalışmalarını sağlamak amacıyla temel eğitimin yanısıra, ilkokullardan itibaren çocuklara eğilimlerine göre ayrışma olanakları sağlanmalıdır."*

Direniş, Ankara

Madde 1— Çalışan gençler için yaş sınırı belirtilmelidir.

Madde 4— "Eğitimin yeniden örgütlenmesinde gençliğin katkısı da olmalıdır." *"Gençliğin eğitimin planlanmasına katılımı sağlanmalıdır"* gibi bir ek olabilir.

Madde 7— Eğitim üretime yönelik olmalı vb. bir tanımlama daha uygun olabilir. Neden endüstriyel üretim olarak belirtildiğini çok iyi anlayamadığım için daha genel bir ifade uygun geliyor.

C.Ç., Hollanda

7. madde — "eğitim ile üretim kaynaştırılmalıdır" ile gerici iktidar için söylediğimiz "öğretilen bilginin içeriğini ve kullanım alanını, emperyalistleşmekte olan finans-kapitalin istemlerine uydurmak" zorunlu olarak aynı kapıya çıkmıyor mu?

E., İngiltere

11. maddenin "Gençliğin toplumsal gelişmeye katkıda bulunacak her düzeydeki örgütlenmesi devletten tam bir destek görmelidir" şeklinde değiştirilmesi.

S.B., Almanya

Gençlerin, özellikle çocuk denecek yaşta çalışmaya başlayan gençlerin büyük bir bölümü "çırak" olarak çalışmaktadırlar. Çıraklık için ne gibi önlemler ve haklar düşünülüyor? Bu konu da bir madde olarak konamaz mı?

E.P., İngiltere

4.3. Kadın

Kadınlara düşük ücret ödeyerek, genel ücret düzeyini düşürmek en başından beri burjuvazinin taktiğidir. Bu sadece tekelci burjuvaziye maledilemez.

Y.K., Hollanda

"Kadın hareketinin birliği, işçi-emekçi Türk-Kürt kadınlarının birliğinden geçer" deniyor. Tam bilemiyorum ama "kadın hareketinin birliği" diye bir sorunu kafamda canlandıramıyorum. Komünist kadınların çalışması ölçüsünde kadınlar devrim hareketine kanalize edileceklerdir. Bilemiyorum niye bir "kadın hareketinin birliği" sorunu olsun.

Kadınların özgül istemleri, "işçi sınıfının istemlerine boyut kazandıran istemlerdir" deniyor. Bu boyut hangi noktada, nasıl kazandırılıyor, bence daha açık koymak gerekir.

E., İngiltere

"Kadınların işçi-emekçi olmaktan öte kadın olmaktan kaynaklanan..." dan sonra şöyle bir paragraf eklenmeli: "Kadın sorunu sadece kadınları ilgilendiren bir sorun değil, fakat aynı zamanda, kadın ve erkekleri birlikte ilgilendiren, iki cins arasındaki bir ilişki sorunudur da. Bu nedenle, bu anlamda kadının kurtuluşu sorunu, aynı zamanda erkeğin kurtuluşu sorunudur da. İki cins arasında tam eşit ilişkilerin kurulması, toplumumuz için daha henüz, uzak bir gelecek olsa bile, parti üyelerimiz için temel bir sorundur. Unutmamak gerekir ki, kadın özgürlüğüne, eşitliğe kavuşmadan, erkek de eşit ve özgür olamayacaktır."

C., Fransa

"Kadının açık bir meta biçiminde alım satımını sağlayan, onu insanlıktan çıkaran tüm kurumların ortadan kaldırılması ve bir daha ortaya çıkmaması için yönetimsel ve eğitimsel tüm önlemler alınmalıdır."

Direniş, Ankara

Birinci maddeye aile ile ilgili tutumumuz eklenmelidir. Ailenin tanımı yapılmadan ve korunması gerektiği belirtilmeden, boşanma uygulanmasının, meşru-gayrimeşru çocuk ayrımının, zina yasası vb. nin kaldırılacağını belirtmek yanlış anlayışlara yolaçabilir kanısındayım.

Ayrıca bu bölüme şunları eklemek de yararlı olur:

1. Kadını evin zincirinden kurtarıp, siyasal yaşama aktif katabilmek için devletin bazı önlemler alması gerekir. Toplu çamaşırhane, yemekhane vb.

2. Ülkemizde eve iş alan kadınların sayısı çok fazladır. Bu kadınlar, fabrikadaki işçi kadından daha da ağır koşullarda çalışan, üstelik hiçbir sendika, sigorta vb. hakkı olmayan kadınlardır. (Örneğin giyim sanayii). Benzer bir durum, özellikle büyük şehirlerde sayıları çok fazla olan temizlikçi vb. kadınlar için geçerlidir. Bu şekilde çalışan kadınların hakları belirtilmelidir. (Örneğin işveren tarafından sigortalanması, kendi aralarında sendikalaşma vb. örgütlenmelerin yaratılmasında devlet desteği.)

Y.K., Hollanda

Kadınların katılmadığı bir devrim kazanılamayacağına göre ve bu katılım için de kadınların bilinçlendirilmesi gerektiğine göre, kadınlara üretimin her alanında genel ve mesleki eğitim verilmelidir.

Türkiye'de okur-yazar oranı düşüktür. Türkiye nüfusunun yarıdan fazlası okuma yazma bilmez ve bunun büyük çoğunluğu da kadın nüfusudur. Herşeyden önce bu kadınların genel eğitim görmelerini sağlamak gerekir.

Kadınlara hamilelik süresince ve doğumdan sonra 6 ay ücretli, kadın isterse 1 yıl da ücretsiz izin verilmelidir. Kadın bu süre içinde ücret ve kıdem kaybına uğramayacaktır.

E.P., İngiltere

6. noktaya ilişkin olarak, kadınların *"toplumsal gelişme yolunda"* her düzeyde örgütlenmesi devletten tam bir destek görecektir ve bu örgütlülük teşvik edilecektir.

Bence "Kadın" bölümünü daha geniş, daha fazla noktalarla beslemek lazım. Şöyle bir 7. noktanın eklenmesini öneriyorum: *"Erkek şövenizmini kırmak ve toplumda kadın ve erkek eşitliğinin pratikte uygulanmasını sağlamak için yoğun ajitasyon ve propaganda yapılmalı ve bu çalışmayı yapan örgütlere her türlü olanak sağlanmalıdır."*

Ü.K., Almanya

Kadınlara sadece sosyal haklar vermekle yetinilmeyecek, onun toplumsal üretimde ve toplum yaşamındaki rolü değiştirilecek, yürütme, yasama icra komisyonlarına katılımı teşvik edilecektir.

D., Almanya

Kadının ucuz emek kaynağı olduğunu biliyoruz. Bunun nedenlerinden bir tanesi vasıfsız işçi olmasıdır. Her kadını meslek sahibi yapma konusu da vurgulanabilir.

F.Ö., İngiltere

4.4. Küçük üreticilerin kooperatif hareketi

Küçük üreticiler arasında yapacağımız mücadelede uygulanacak yöntemler neler olabilir? Çünkü *uzun* süreçte, küçük üreticilerle komünistlerin toplumsal devrimi sona erdirme (özel mülkiyeti kaldırma) istemleri çelişecektir.

Direniş, Ankara

Küçük üreticiye neler verilebileceği maddelerini biraz daha maddeleyebiliriz.

K., Fransa

4.5. Ulusal sorun: Bir devlette iki ulus

"Ulusal sorunun kesin ve gerçek çözümü ancak sosyalizm koşullarında olanaklıdır." Bu konunun hem programda hem de kafalarımızda açılması gereklidir.

K.K., Hollanda

İki farklı hedefi ve programı olan güçleri tek devrim hareketinde ve proletaryanın hegemonyasında birleştirmek pratik olarak mümkün müdür? Bu konuda merkez organda yazıların çıkması kanımca çok faydalı olacaktır.

H.T., Hollanda

Ulusal soruna bakış açımız çok güzel, çok doğru, fakat bence ufak bir eksikliğimiz kalmış. Bilim yayınlarında çıkan SBKP tarihinin 40. sayfasında bolşevik partisi programını okuyabildim. Detaylara inilmemekle birlikte devrimin uluslara ve ulusal azınlıklara ne getireceği özetlenmiş. Sanırım bizdeki eksiklik bu. Ulusal sorunun sonuna bunları da koysak çok iyi olur kanısındayım.

H.Ö., İzmir

Kıbrıs'ın işgaline ve sömürgeleştirilmesine karşı savaş

Kıbrıs sorununda ve devrim sürecinde çözüm alternatifimiz ne olacaktır? Kürdistan sorununda önerdiğimiz hedefleri Kıbrıs için de geçerli sayabilir miyiz?

Direniş, Ankara

Kıbrıs'ın kuzey kesiminin sömürge olup olmadığı açık konmalıdır. *Kıbrıs Sorunu* kitabının 48. 49. ve 50. sayfaları dikkate alınmalıdır.

B.S., Almanya

Kuzey Kıbrıs'ta devrim nereye bağlanacak? Bu soru kafama takılı. Burada bir açıklık gelmesi gerek gibi geliyor bana. Türkiye finans-kapitali Kuzey Kıbrıs'ı kendi haline bırakmayacağına göre, önümüzdeki dönemde ya Hatay gibi ilhak olacak, ya da daha değişik bir yoldan Türkiye topraklarına katılacak.

D.I., İzmir

"*Birlikte ya da ayrı kendi kaderini belirleme hakkı" eklenmelidir.*

C.I., Almanya

Ermeni ulusal azınlığının hakları için savaş

Ermeni katliamı Türkiye burjuvazisinin siyasi iktidarı eline geçirmesinden önce gerçekleşmiş bir olaydır. Halbuki programda vurgulanan sorunlar ve bunların ifade ettiği bağlaşıklar ana düşman olan ve onu oluşturan temel baz olan kapitalizmin gelişme sürecinden kaynaklanan sorunlardır. Bu bağlamda Ermenilerin "ulus" olma özelliği hangi referanslara dayandırılacak ve bir Ermeni devleti kurulup kurulmaması konusunda ne çözüm önerilecektir?

Direniş, Ankara

Bu alt başlık altında diğer azınlıklarla da ilgili bir cümle geçebilir. Ülkedeki diğer azınlıkların kendi kültürlerini ve dillerini geliştirme haklarını savunmak gibi.

F.C., Fransa

Ermeni meselesi programa konmuş. Diğer ulusal azınlıkların ise programda yeri yok. Ermeni meselesi güncel bir konu oluşundan dolayı girmiş olabilir, fakat bu, geçerli bir neden olmaz kanısındayım. Çünkü program bu günü ve yarını kapsıyacağı için yarın Ermeni meselesinden daha yakıcı bir ulusal azınlık meselesi karşımıza çıktığında programda onlara karşı tavrımızı Ermeni meselesinde olduğu gibi açık ve net bir şekilde belirlemiş olmalıyız.

B.D., Fransa

Ülkemizde Ermeni sorununa benzer sorunlar var. Örneğin Hatay'da konuşulan dil Arapça. Mardin, Urfa, Siirt il merkezlerinde Arapça konuşulur. Orta Anadolu'da Uzunyayla olarak adlandırılan bölgede 300'ün üzerinde Çerkez köyleri vardır. Yine Sakarya civarında Çerkezler yoğundur. Rize'de Lazca (çok az yerde konuşuluyor olsa da). Gökçeada ve Bozcaada halkının %90'ından fazlası Rumdur. Buralarda durum ne olacaktır?

S.A., İzmir

4.6. Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için

"Bağımsız"lığı anlayamadım, neden bağımsız? Ne anlamda bağımsız? Bildiğim kadarıyla Marksist-Leninist siyaset *bağımlı* siyasettir.

E., İngiltere

Sovyetler Birliği ile ilgili bence çok usturuplu bir koyuş var. Üstü kapalı eleştiri var. Bence ya daha açık yazalım, nedenini de koyarak, ya da hiç yazmayalım. Böyle koyunca çekiştirmeye olanak tanıyan bir durum doğuyor.

H.E., İngiltere

"Bir geçiş kuşağı ülkesi olan Türkiye'de yayılmacı eğilimlerin devlet siyasetlerine egemen olmaya başlaması, genel demokratik bir savaşım odağı olan barış savaşımının doğru yönlendirilmesinin önemini arttırmaktadır."

Bu, gerçekten çok önemli bir fikir. Daha geniş yazalım bence. Kilit meselelerden biri gibime geliyor. Özellikle bugün bu durumda olan ülkelerin çokluğu, konuyu daha canlı yapıyor. Gerçek savaş tehlikesi odakları bu geçiş kuşağı ülkeleri olacak gibi görülüyor.

S.A., İngiltere

Komünistler için dünya barışını gerçekleştirmenin yolunun dünya devriminden geçtiğini belirten bir cümle eklenirse iyi olur.

B.T., İngiltere

Bu bölüme *"Her çeşit ilişki ve anlaşma koparılacak, feshedilecektir"* cümlesi eklensin.

H.Y., Almanya

4.7. İleri demokratik bir anayasa

"Türkiye'de demokrasinin tek ve gerçek sahibi işçi sınıfıdır."

Bu, tüm kapitalist ülkeler için de geçerlidir. Kanımca, Türkiye özelinde bunun özel bir vurgu gerektirmesi, ekonomik-toplumsal bunalımla bağlıdır. Burjuvazinin en küçük bir hakkı tanımayacak durumda olmasıyla bağlıdır. Paragrafın buna göre düzeltilmesi olumlu olur.

K.K., Holanda

Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi

"En yüksek memur aylığı nitelikli işçinin aylığını geçmeyecektir."

Nitelikli işçi aylıkları da kendi içinde farklılıklar gösterebileceği için bu noktayı biraz daha açmak iyi olabilir. En azından nitelikli işçi aylığı için bir kriter verilebilir.

S.Ö., İngiltere

"Fabrika ve işyerlerindeki işçi kollektifleri tahrip gücü yüksek modern silahlara sahip olacaklardır" cümlesi pek sempati uyandırmayan, antipati uyandıracak bir cümledir. "Ordu cephaneliklerinin tümü işçi kollektiflerinin bekçiliğine devredilecektir" cümlesi yeterlidir. İstediğimizi ortaya açıklıkla koymaktadır.

Ö.K., İngiltere

"Fabrika ve işyerlerindeki işçi kollektifleri tahrip gücü yüksek modern silahlara sahip olacaktır." Bu fikir kafamda açık değil, pratikte nasıl olacak ve nasıl uygulanacak?

F.G., İngiltere

Biz devrimci durum döneminde "herkese silah taşıma hakkı" diyorduk. Şimdi "ruhuna ters düşmeyen" diyoruz. Aslında bu hak sınırlandırılmış olmuyor mu?

I.P., İngiltere

"Resmi dil kaldırılacaktır." maddesini ekleyelim.

M.V., İngiltere

Bir de şu öneriyi getirmek istiyorum. İleri demokratik halk devrimi programında "dil" konusunda bir ekleme yapılmalıdır.

Bilindiği gibi, Türkçe birçok dilin girdiği ve yaşam içinden koparılmaya çalışılan bir dil olma yolunda. Kürtçe için de benzer bir durum söz konusudur.

Bu yüzden İDHD'den sonra, Kürt ve Türk dilleri enstitüsü kurulmalıdır. Bu aynı zamanda birlik konusunda iyi bir adım olur kanısındayım.

D.T., Almanya

Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi

"TKP ileri demokratik halk demokrasisinde ve sosyalizmde çeşitli sınıf ve katmanların varlığına dayanarak çok partili sistemi kabul eder."

Bu devrim bağlaşıklarını genişletme açısından çekici bir slogan ama, İDHD arifesinde bunu savunmak devrimi tehlikeye sokacaktır. Sosyalist bilinç verilmemiş halk demagojik propagandanın arkasında sürüklenebilir.

A.K., İngiltere

"Her partiye toplumda sağladığı destek oranında basında, televizyonda yer."

Bence bu "her partiye eşit oranda basında televizyonda yer" olarak değiştirilmeli.

Z.D., Almanya

Parantez içinde mahpuslar genel oy hakkının kapsamına dahil ediliyor. Bugünkü uygulama dikkate alınırsa bu koyuş erlerin oy hakkının dıştalandığı sanısını uyandırabilir ya da en azından bu konuda belirsizlik yaratabilir. Bu nedenle parantez içinin şöyle olmasını öneriyorum:

"(mahpuslar, er ve erbaşlar dahil)" ya da

"(mahpuslar ve silah altındakiler dahil)"

R.V., İngiltere

Siyasal suç kavramının içi açılmalıdır. Devrim devletinin demokratik düzenine karşı çıkmak, ona karşı örgütlenmeye yeltenmek siyasal suçtur kanısındayım.

Ö.E., Almanya

"Siyasi suç kavramı kaldırılacaktır." Devrim devletini zedelemeyecek yani karşı olmayacak olan siyasi görüşlerin cezasız bırakılacağı kanısındayım. Aksi halde devrim devletine karşı olan her siyaset ceza görmelidir.

K.A., Almanya

"Kişisel ve kurumsal dinsel inanç ve ibadet özgürlüğü güvence altına alınacaktır."

Bu bizi belirli yükümlülükler altına sokar. "Kişisel" olarak doğru. Ancak kurumsal özgürlük biraz farklı olmalı. Dinsel temelde örgütlenmelere yol açabilir.

TKP ve Din bölümünde dine karşı olduğumuz ve bu temelde propaganda yürüteceğimiz daha açık belirtilmelidir.

T.O., Hollanda

Kitlesel sporun halk sağlığı için önemi ve komünist moral konuları eklenmeli.

C.T., İngiltere

4.8. Genel ekonomik önlemler

"*Yükseldikçe artan oranda gelir vergisi*". Özel mülkiyet olmayan toplumda gelir vergisinin olmayacağı kanısındayım.

K.A., Almanya

"Yerli ve yabancı bankalar devletleştirilecektir. Bankalar devletleştirilirken mevduat sahipleri tek kuruş yitirmeyecektir."

Devrimin, yoğun devrimci önlemlerin ekonomide yol açacağı alt-üst oluşları, çalkantıları gözönüne alırsak, "tek kuruş yitirmeyecektir" ifadesi çok su götürür. Devrimin banka devletleştirmelerine çoğu keż paraları bankada bloke etme önlemi eşlik eder. Bu efektif piyasayla nominal değerler arasındaki uyumsuzluğun resmileştirilmesidir. Devrimci hükümetin bu ve buna mümasil öteki önlemleri büyük bir ihtimalle nominal değerlerin ifade ettiği değişim değerlerini küçültücü yönde çalışacaktır.

Bu deyiş, a) siyasetimizin zorunlu bir görünümünü ya da ilkesini anlatmıyor, b) bizi, siyasal açıdan tutamayacağımız, tutmaya yetenekli olmadığımız bir sözü vermiş durumuna düşürüyor.

Bu gerekçelerle sadece "yerli ve yabancı bankalar devletleştirilecektir" denmesini öneriyorum.

R., İngiltere

Bankalar devletleştirilirken mevduat sahiplerinin tek kuruş yitirmemesi derken her türlü mevduat sahibi arasında büyük kapitalistlerin de olacağı aklımıza geldi. Onlara da mı parası geri verilecek?

S., İngiltere

* * *

(devam edecek)